

Eloisa

Eloisan uudet sopeutustoimenpiteet

23.9.2024

Talouden tasapainottamisen tarve ja tavoitteet

Uudet sopeutustoimenpiteet 2025-2026

Uusien toimenpiteiden vaikutusarviot

**Tarkennukset uusien toimenpiteiden suunnitelmiin ja
kustannushyötyarvioihin**

Liitteet

Jo suunniteltujen sopeutustoimenpiteiden jälkeenkin Eloisan talouden tila on vakava

Eloisan taloustilanne isossa kuvassa:

1

Eloisan arvio sopeutustarpeesta on suuri, vuosien 24-25 yhteenlasketuksi tavoitteeksi asetettu ~87 M€. Lisäksi valtionrahoituksen vähenemä nostaa painetta lisäsopeutukselle pitkällä aikavälillä.

3

Sopeutustavoite ei kuitenkaan riitä kumulatiivisen alijäämän kuromiseen. Kertyneen alijäämän kattaminen on kriittistä Eloisan toiminnan kannalta: edellytys mm. alueen itsenäisen aseman säilymiselle sekä lainanotolle investointeja varten.

4

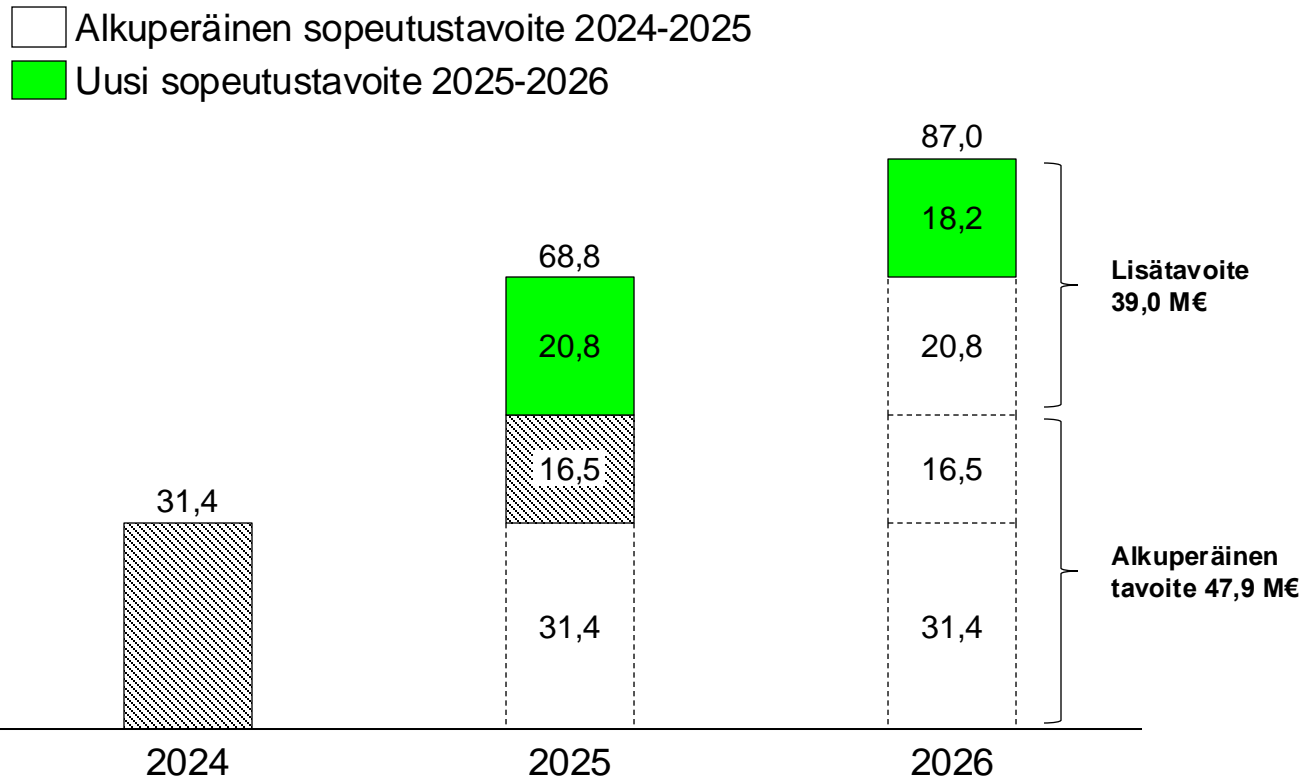
Helpotukset lähivuosien valtionrahoitukseen (vuosien 2025 ja 2026 rahoituksen kasvu) eivät muuta kokonaiskuvaa ja sopeutustoimenpiteiden välttämättömyyttä.

Vaikeita päätöksiä isoista rakenteellisista muutoksista tarvitaan. Mitä nopeammin toimenpiteistä saadaan päätös ja ne käynnistetään, sitä merkittävämpi niiden taloudellinen vaikutus on.

Eloisan asettama yhteenlaskettu sopeutustavoite vuosille '24-'26 on ~87 M€:n suuruinen

Eloisan asettama kumulatiivinen sopeutustavoite 2024-2026, M€

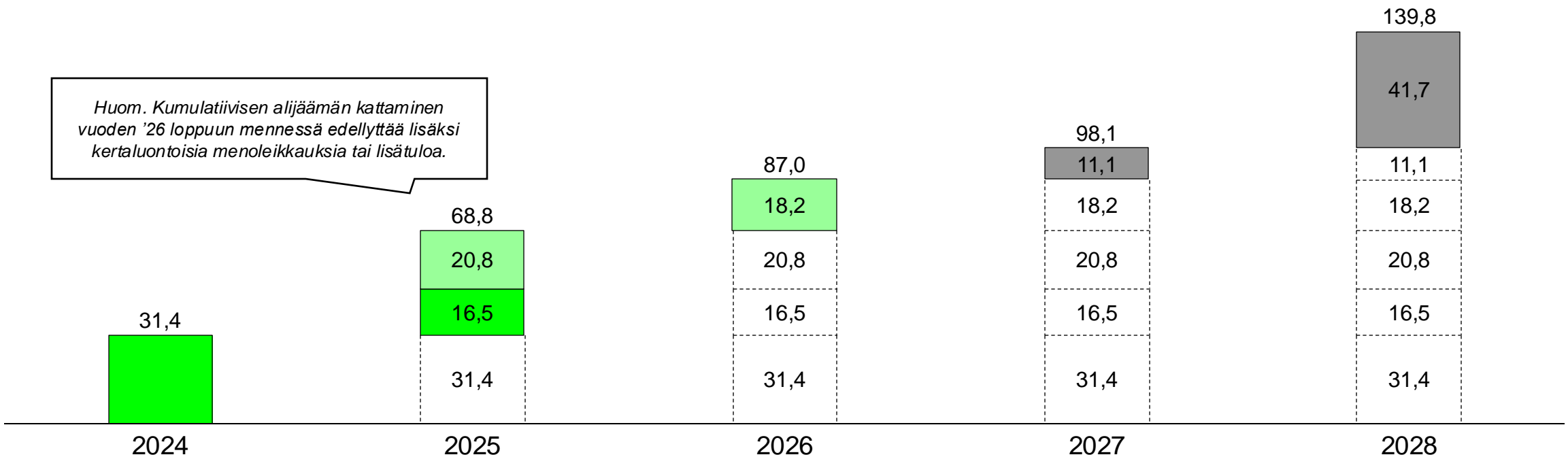
Kommentit

- Eloisan vuosille 2024-2026 asettama yhteenlaskettu talouden tasapainottamisen tavoite on ~87 M€, josta
  - 47,9 M€ on palvelutuotantosuunnitelman laadinnan ja jo toteutetun yhteistoimintamenettelyn yhteydessä tunnistettujen toimenpiteiden hyötypotentiaalia, eli Eloisan alkuperäinen sopeutustavoite vuosille 2024-26
  - 39,0 M€ on Eloisan aluevaltuuston kesäkuussa '24 päättämää vuosien 2025-26 lisäsopeutustavoitetta
- Tähän dokumenttiin on sisällytetty lisätavoitteen mukaiset uudet toimenpiteet ja niiden hyötypotentiaaliarviot tämän hetken tilannekuvan mukaisina
- Lukujen tulkinnassa on huomioitava, etteivät asetetut tavoitteet riitä tasapainottamaan Eloisan taloutta tai kattamaan kertynyttä alijäämää vuoden '26 loppuun mennessä

Kuitenkin pitkällä aikavälillä jo valtionrahoituksen vähenemä nostaa sopeutustarvetta

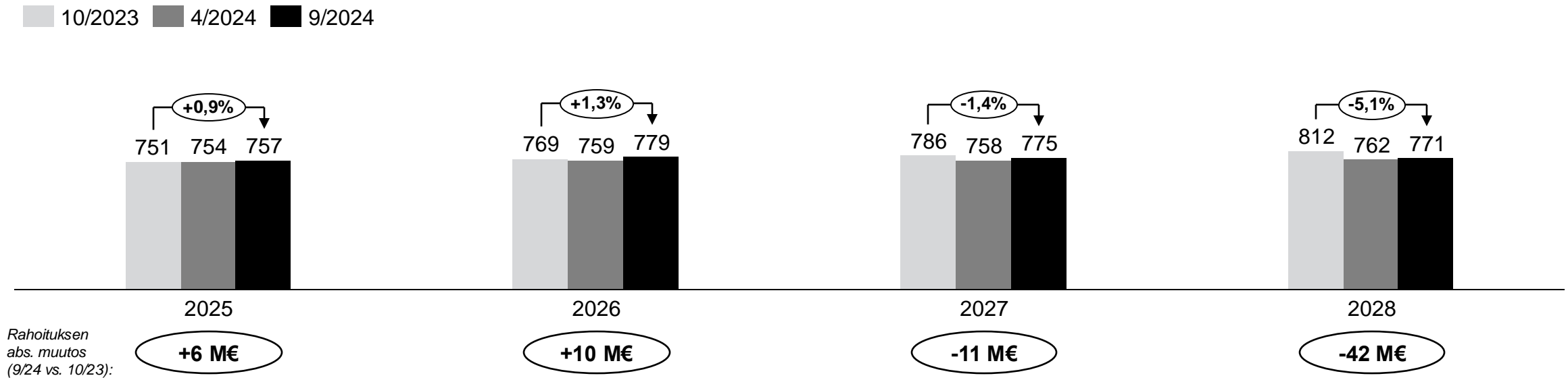
Eloisan arvioima talouden sopeutustarve 2024-2028, M€

- Eloisan alkuperäinen säästötaavoite
- Eloisan tunnistama lisäsopeutustarve
- Valtionrahoituksen vähenemän aiheuttama paine (uusi VM:n laskelma 9/2024)

VM:n uusimman arvion mukaan Eloisan valtionrahoitus kasvaa lähivuosina viime syksynä arvioidusta – sen sijaan pitkällä aikavälillä paine kiristyy

Eloisan valtionrahoituksen kehitys VM:n eri ajanhetkien laskelmien mukaan 2025-2028, M€

- Syyskuussa julkaistun valtionrahoituksen ennusteen mukaan Eloisan rahoitus kasvaa vuosina 2025 ja 2026 suhteessa viime syksyn vastaavaan ennusteeseen. Sen sijaan vuosina 2027 ja 2028 rahoitus tulee olemaan viime syksyn arviota matalampi
- Muutosten taustalla mm. Eloisan väestökehitys sekä valtion hallituksen kehysriihessä linjatut leikkaukset hyvinvointialueiden rahoitukseen
- Rahoituksen kehitys poistaa sopeutuspainetta tulevalta kahdelta vuodelta, mutta lisää painetta tasapainoittaa taloutta entisestään pitkällä aikavälillä

Sopeutustoimenpiteet jakautuvat kolmeen kategoriaan – Eloisan tavoitteeseen pääseminen edellyttää niistä kunkin tarkastelua

Fokus Eloisan tähänastisissa suunnitelmissa

A

Toimenpiteet, joissa korkea toteutettavuus, mutta matala kustannushyötypotentialiaali

- Laaja joukko toimenpiteitä, jotka suhteellisen suoraviivaisia toteuttaa, mutta joiden kustannushyötypotentialiaali maltillinen
- Valtaosa hyvinvointialueiden sopeuttamissuunnitelmista (ml. Eloisan nykyiset) kohdistuu A-kategoriaan

- Laaja joukko kategorian toimenpiteitä Eloisan nykyisissä '23-'25 suunnitelmissa
- Jatkossa fokus ko. tason kehittämisen nivomiseksi osaksi arjen jatkuvaa toimintaa (esim. henkilöstön osallistaminen säästöideoiden keräämiseen)

B

Toimenpiteet, joissa korkea kustannushyötypotentialiaali, mutta toteutus kategorian A toimenpiteitä haastavampaa

- Toteutukseltaan haastavimmat, mutta kustannushyötypotentialiltaan kategorian 1 toimenpiteitä merkittävämmät kokonaisuudet
- Useilla kategorian B toimenpiteillä merkittäviä toiminnallisia vaikutuksia esim. palveluiden saatavuuden lasku

- Eloisan palveluverkon muutokset (ml. kiinteistöt), palvelurakenteen keventäminen ja YT-menettely B-kategorian toimenpiteitä
- Eloisan sopeutussuunnitelman päivittämisessä tulisi keskittyä ensisijaisesti ko. toimenpiteisiin

C

Toimenpiteet, joissa korkea kustannushyötypotentialiaali, mutta jotka haastavia toteuttaa

- Merkittävät, mutta haastavat säästökohteet, jotka edellyttävät suuria rakenteellisia muutoksia
- Useilla korin B toimenpiteillä merkittäviä toiminnallisia vaikutuksia esim. palvelutason lasku
- Edellyttää palvelutuotannon paikoittaista alasajoa (esim. yksiköiden lakkauttaminen ja paikkamäärien lasku) ja henkilöstöstä luopumista

- Eloisan pitkän aikavälin sopeutustavoitteeseen pääsemiseksi kategorian C toimenpiteitä ei voida sulkea tarkastelun ulkopuolelle

Kategorioiden B ja C toimenpiteitä suunniteltu valtakunnan tasolla vain rajallisesti

Nostoja muiden hyvinvointialueiden merkittävimmistä sopeutustoimenpiteistä toimialoittain

Terveyspalvelut

- Vuodeosastopaikkojen määrän vähentäminen
- Leikkaustoiminnan tehostaminen
- Työntekemisen aikojen muutokset (esim. kliinisen lisätyön vähentäminen ja loma-ajan sulut)
- Ostopalveluiden käytön vähentäminen erikoissairaanhoidossa
- Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden asumis- ja laitospalveluiden keventäminen
- Ensihoitoyksiköiden muuttaminen yhden alue-ensihoitajan yksiköksi, ja yhteistyön tiivistäminen pelastustoimen kanssa

Ikääntyneiden palvelut

- Yli 75-vuotiaiden ympärivuorokautisen palveluasumisen peittävyden lasku vahvistamalla yhteisöllistä asumista, kotihoidon välitöntä työaikaa, etäteknologiaa, jne.
  - Esim. Pohjois-Pohjanmaa 8,1 %:sta 6 %:iin vuonna '24 (säästöarvio ~17 M€)
  - Esim. Varsinais-Suomen palvelurakenteen keventäminen (säästöarvio ~16,4 M€ vuonna '26)
- Muita merkittäviä toimenpiteitä alueilla mm. laitoshoidon purku

Sosiaalipalvelut

- Lastensuojelun sijoitusten vähentäminen
- Vammaispalveluiden asumispalveluiden keventäminen

Konsernipalvelut

- Henkilöstövähennykset
- Käytössä olevan kiinteistöpinta-alan vähentäminen
- Tukipalveluiden yhtiöittämisratkaisut

Pelastus- ja turvallisuuspalvelut

- Moniammatillisten yksiköiden perustaminen

VALOR tunnistanut kaksi keskeistä riskiä, jotka tulee huomioida talouden tasapainottamisen jatkotyössä

<u>Riski</u>	<u>Kuvaus</u>	<u>Jatkotyön fokus</u>
Toimenpiteiden riittämättömyys talouden tasapainottamiseksi	<ul style="list-style-type: none"> Eloisassa tunnistettu jo tähän mennessä kattavasti sopeutustoimenpiteitä läpi toimialojen, joista osaan liittyy myös vaikeita rakenteellisia uudistuksia Kuitenkaan toimenpiteet eivät riitä Eloisan talouden tasapainottamiseen, ja kumulatiivisen alijäämän kattamiseen vuoden '26 loppuun mennessä	<ul style="list-style-type: none"> Toimenpiteitä tulee tunnistaa nykyistä kattavammin erityisesti keskittyen isoihin rakenteellisiin muutoksiin Huomioiden myös isoon osaan toimenpiteitä liittyvät poliittisen päätöksenteon ja toimeenpanon riskit on sopeutussuunnitelmaan hyvä olla tunnistettuna mahdollisimman kattavasti toimenpiteitä Eloisan hyvä mukautua pitkällä aikavälillä jatkuvaan talouden tasapainottamisen kulttuuriin
Toimenpiteiden toimeenpanon viivästyminen tai jääminen toteutumatta kokonaan	<ul style="list-style-type: none"> Useita vuodelle '24 tunnistettuja toimenpiteitä on viivästynyt vuoteen '25 Lisäksi osa toimenpiteistä arvioitu jäävän toteuttamatta kokonaan Viivästyvät ja toteuttamatta jäävät toimenpiteet paisuttavat alueen alijäämäkertymää, ja tulevien vuosien sopeustarvetta	<ul style="list-style-type: none"> Uusien toimenpiteiden tunnistamisen lisäksi Eloisan on kriittistä valmistaa suunnitelmien onnistunut toimeenpano aikataulussa ja arvioidussa laajuudessa Käytännössä Eloisan nykyinen projektinjohdon malli ei tarkoituksenmukaisella tavalla varmista sopeutustoimenpiteiden onnistunutta jalkautusta Erityisen kriittistä on varmistaa keskijohdon sitoutuminen ja kyky talouden tasapainottamiseen

Talouden tasapainottamisen tarve ja tavoitteet

Uudet sopeutustoimenpiteet 2025-2026

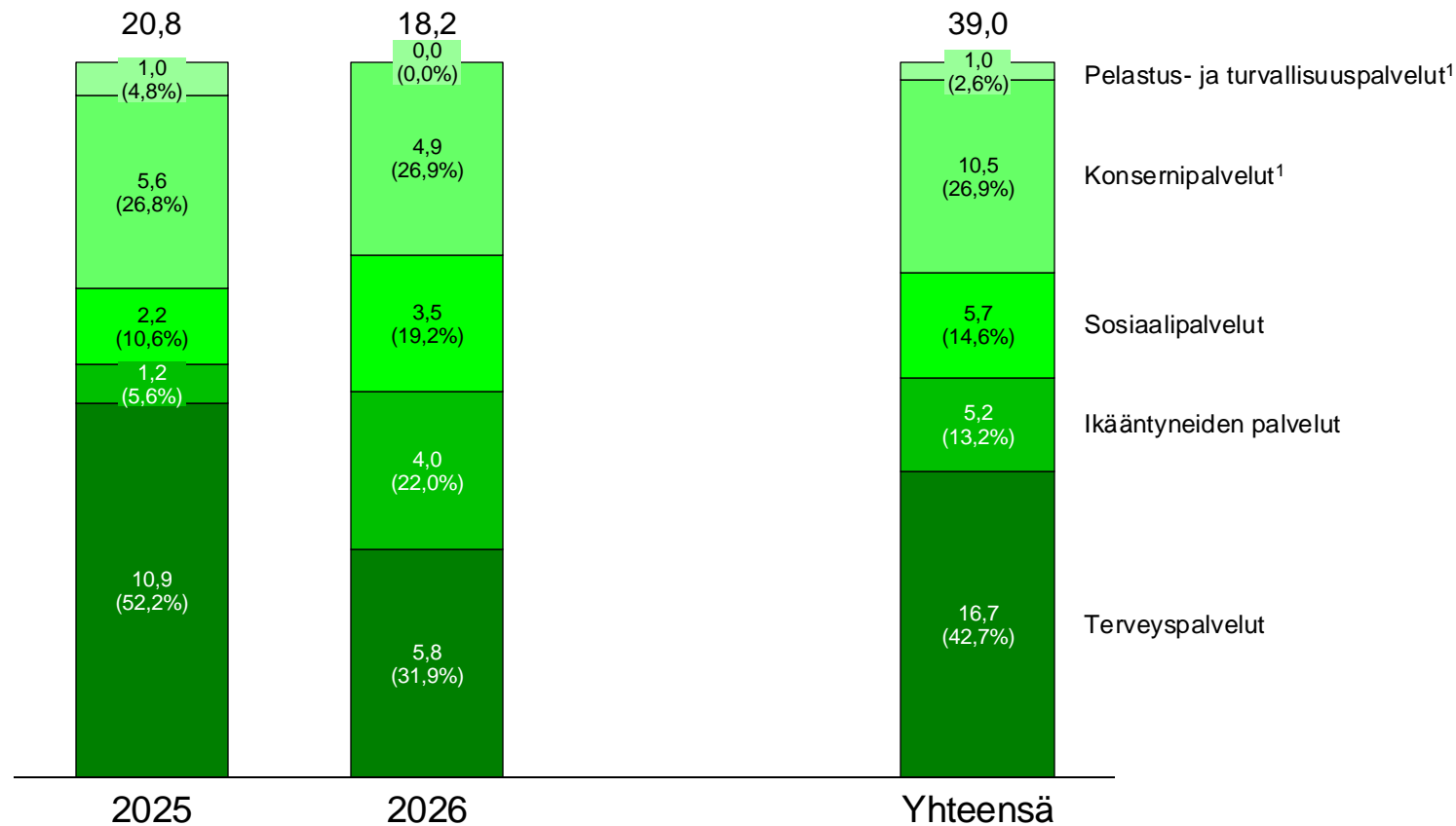
Uusien toimenpiteiden vaikutusarviot

**Tarkennukset uusien toimenpiteiden suunnitelmiin ja
kustannushyötyarvioihin**

Liitteet

Syksyllä tehdään päätös uuden sopeutustavoitteen mukaisista toimenpiteistä

Uusi sopeutustavoite toimialoittain 2025-2026, M€

Kommentit

- Oheiseen kuvaajaan on koostettu Eloisan vuosien 2025-2026 sopeutustavoite allokoituna toimialoittain, josta Eloisan aluevaltuusto teki päätöksen kesäkuussa 2024
- Sopeutustarpeen toimialakohtainen allokaatio perustuu kokonaisarviointiin, jossa huomioitu:
  - Toimialoilla jo tunnistettujen toimenpiteiden kustannushyötypotentiaali
  - Toimialojen kokonaiskustannukset (terveyspalveluiden osuus viime vuonna ~42%)
  - Palveluiden kysynnän perusura (ikäntyneiden palveluissa voimakkaimmin kasvava)
  - Nykyinen kustannustaso (esim. terveyspalveluissa kansalliseen vertailuun nähden tehostamispotentiaalia, kun taas ikäntyneiden palveluissa kulutaso jo nykyisin matala)

Terveysspalveluiden uudet toimenpiteet (1/3)

Toimiala	Toimenpidekokonaisuus	Säästö potentiaali, M€		Potentiaali suhteessa kokonaiskustannuksiin	Toteutettavuus
		'25	'26		
Terveys- palvelut	Sairaalapalveluiden ja päivystyksen muutokset <ul style="list-style-type: none"> Lainsäädännön tuomat muutokset erikoissairaanhoidossa ja päivystyksessä Erikoissairaanhoidon paikkamäärän vähentäminen Ostopalvelulääkärien käytön vähentäminen (arvio 8-15 htv) Lääkekustannusten hallinta 	~7,9	~1,1	 Merkittävä säästöpotentiaali koko Eloisan tasolla	 Kansallinen ja alueellinen päätöksenteko riski toteutumiselle Muutoksen läpiviennin onnistuminen edellyttää jatkosuunnittelua ja jämäkkää toimeenpanoa
	Akuuttipalveluiden lainsäädännölliset muutokset <ul style="list-style-type: none"> Lainsäädännön tuomat muutokset päivystyksessä 	~1,7		 Kohtalainen säästöpotentiaali	 Vaatii jämäkkää toimeenpanoa ja yhteistyön toimivuuden varmistamista Mikkelin ja Savonlinnan sairaaloiden välillä
	PTH-osastojen keskittäminen <ul style="list-style-type: none"> Sulkavan osaston toiminta loppuu vuoden 2025 aikana ja Juvan yleislääketieteen osasto siirtyy Savonlinnan sairaalan tiloihin vuoden 2026 aikana 	~0,5	~0,8	 Kohtalainen säästöpotentiaali	 Päätöksenteko riski Vahva riippuvuus ESH-toiminnan muutoksista
	Perusterveydenhuollon avopalveluiden toiminnalliset uudistukset <ul style="list-style-type: none"> Omatiimimallia kehitetään ja digipalvelun aukioloaikoja supistetaan Myös sote-keskustoimipisteverkon tiivistäminen ja asiakkaiden asiointin vähenemä ja/tai siirto kevyemmän palvelun kanaviin sekä ammattilaisten työskentelyn tehostuminen isompien toimipisteiden synergiaetujen ja toimintamallikehittämisen myötä edesauttaa toiminnan tehostamista Lisäksi valtakunnallinen PTH-hoitotakuun muutos mahdollistaa odotusaikojen maltillisen kasvun nykyisestä 	~0,6	~0,3	 Maltillinen säästöpotentiaali	 Muutoksen läpiviennin onnistuminen edellyttää jatkosuunnittelua ja jämäkkää toimeenpanoa

Terveysspalveluiden uudet toimenpiteet (2/3)

Toimiala	Toimenpidekokonaisuus	Säästöpotentiaali, M€		Potentiaali suhteessa kokonaiskustannuksiin	Toteutettavuus	
		'25	'26			
Terveys- palvelut	Sote-keskuspalveluiden tilakäytön tiivistys <ul style="list-style-type: none"> Osasta sote-keskusten toimitiloista luovutaan, ja palvelut tuotetaan muissa tiloissa, liikkuvana palveluna tai etäpalveluna Huom. Tilakäytön tiivistys liittyy sekä toiminnan uudistamiseen että toimipisteverkon kehittämiseen. Kuitenkin jo nykyvolyymeillä /henkilöstöllä toimitiloja olisi mahdollista karsia merkittävästi nykyisestä Säästöpotentiaaliarvio perustuu kolmeen skenaarioon: <ol style="list-style-type: none"> Maltilliset muutokset: säästöpotentiaali ~0,2-0,3 M€ Välimallin muutokset: säästöpotentiaali ~0,3-0,4 M€ Merkittävät muutokset: säästöpotentiaali ~1,4-1,5 M€ 			~0,2-1,3	 Potentiaali riippuu muutoksen laajuudesta – maltillisilla muutoksilla kustannushyöty-potentiaali vain 0,2 M€ suuruusluokkaa	 Toteutettavuus riippuu muutoksen laajuudesta
	Suun terveydenhuollon sopeutustoimet <ul style="list-style-type: none"> Ostopalvelut ja toimintamallien muutos 		~0,2		 Maltillinen säästöpotentiaali	 Edellyttää jämakkaa jalkautusta ja muutosjohtamista
	Kuntoutuksen sopeutustoimet <ul style="list-style-type: none"> Apuvälinevarastojen yhtenäistäminen Ostopalvelut ja toimintamallien muutos 		~0,1		 Maltillinen säästöpotentiaali	 Suurin osa toimenpiteistä suoraviivaisia toteuttaa
	Omien psykologien rekrytoinnit <ul style="list-style-type: none"> Ostopalveluiden vähennys psykologipalveluissa panostuksilla rekrytointiin 		~1,0		 Maltillinen säästöpotentiaali	 Edellyttää onnistuneita rekrytointeja
	Diagnostisten ja tukipalveluiden sopeutustoimet <ul style="list-style-type: none"> Kuvantamisen laitemuutokset ja palveluverkkomuutokset Ostopalvelun ja lisätyön vähentäminen (etäradiologien ja kliinisen fysiologin rekrytointi) Toimien vähentäminen ja tehtävämuutokset (7 htv:n vähenemä) 		~1,3		 Kohtalainen säästöpotentiaali	 Suurin osa toimenpiteistä suoraviivaisia toteuttaa

Terveyspalveluiden uudet toimenpiteet (3/3)

Toimiala	Toimenpidekokonaisuus	Säästöpotentiaali, M€		Potentiaali suhteessa kokonaiskustannuksiin	Toteutettavuus
		'25	'26		
Terveys- palvelut	Mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden kehittäminen <ul style="list-style-type: none"> Palvelurakenteen muutokset Lasten ja nuorten palveluiden henkilöstöä koskevat muutokset 	~0,7		 Maltillinen säästöpotentiaali	 Edellyttää perustason palveluiden ja lääkkärekrutointien vahvistamista Muutoksen läpiviennin onnistuminen riski
	Terveyspalveluiden muut toimenpiteet <ul style="list-style-type: none"> Avoterveydenhuolto: laboratoriotutkimuksia, tarpeettomia palveluita ja ostopalveluita vähennetään, hoitotarvikkeissa käytetään kilpailutettuja tuotteita 	~0,2		 Maltillinen säästöpotentiaali	 Suurin osa toimenpiteistä suoraviivaisia toteuttaa
Terveyspalvelut yhteensä:		~14,1	~2,3-3,4		

Ikääntyneiden palveluiden uudet toimenpiteet (1/2)

Toimiala	Toimenpidekokonaisuus	Säästöpotentiaali, M€		Potentiaali suhteessa kokonaiskustannuksiin	Toteutettavuus
		'25	'26		
Ikääntyneiden palvelut	Geriatrinen osastojen arviointi ja kehittäminen <ul style="list-style-type: none"> Kerimäen lyh.aik. yksikön tilojen tiivistäminen ja toiminnan siirto Savonlinnan keskussairaalan tiloihin: vuokrasäästö + 5 htv:n vähenemä + säästöä omaishoidettavien paikkojen siirrosta jakso- ja/tai perhehoitoon Mikkelin arviointiosaston toiminnan siirtyminen '26 valmistuvaan Siilotaloon, johon ei rekrytoida samaa määrää henkilöstöä Arviointiosastojen paikkamäärien ja henkilöstön arviointi Juvakodin asumispalveluiden ja jaksohoidon tiivistäminen uuden siiven yhteyteen 	~0,5	~1,1	 Kohtalainen säästöpotentiaali	 Päätöksenteko riski Muutoksen läpiviennin onnistuminen riski
	Ympäri vuorokautisen asumisen mahdollinen mitoituksen lasku ja tilojen tiivistäminen <ul style="list-style-type: none"> lääkkäiden ympärivuorokautisen hoivan vähimmäishenkilöstömitoituksen muutos 0,6 nykyisen 0,65 sijaan Vaikutus hyvinvointialueiden rahoitukseen pitkällä aikavälillä ~119 M€, josta Eloisan laskennallinen 3%:n osuus ~3,6 M€ Yhteensä noin 30 htv:n siirtyminen varahenkilöstöksi 2025-2026 aikana, joka mahdollistaa vuokratyövoiman käytön vähentämisen – yhden htv:n vuosikustannuksesta on käytetty 48,5 t€ arviota Lisäksi asumistilojen tiivistäminen ja muutokset 	~0,5	~1,6	 Kohtalainen säästöpotentiaali ostopalvelukustannuksista	 Toteutusta haastaa ikääntyneiden palveluiden kysynnän kasvu
	Ikääntyneiden palveluiden henkilöstövähennykset <ul style="list-style-type: none"> Henkilöstön käytön tiivistäminen (määräaikaiset ja avoimet tehtävät) 		~0,2	 Maltillinen säästöpotentiaali	 Toteutus YT-menettelyn myötä
	Kotihoidon kehittämistoimet <ul style="list-style-type: none"> Ulkoistetusta alueesta luopuminen ja ostopalveluiden vähentäminen 	~0,1	0,3	 Maltillinen säästöpotentiaali	 Edellyttää laajoja toiminnallisia muutoksia ja niiden johtamista

Ikääntyneiden palveluiden uudet toimenpiteet (2/2)

Toimiala	Toimenpidekokonaisuus	Säästöpotentiaali, M€		Potentiaali suhteessa kokonaiskustannuksiin	Toteutettavuus
		'25	'26		
Ikääntyneiden palvelut	Arjen tuki- ja etäpalveluiden kehittämistoimenpiteet <ul style="list-style-type: none"> Palveluohjauksessa ja turvapalveluissa tehtävien uudelleen organisoiminen ja "liinaus" Päivätoimintaa siirretään asumispalveluyksiköiden yhteyteen ja osavuorokautiseen perhehoitoon Etäpäivätoimintaa kehitetään ja toimeenpannaan Säästöt syntyvät tilavuokrista ja htv-vähennyksistä Varahenkilöstöjärjestelmän uudelleenorganisointi Turvapuhelinpalvelut Henkilöstön tarkastelu Auttajakäyntien ostosopimusten mahdollinen purkaminen 	~0,4	~0,3	 Maltillinen säästöpotentiaali	 Edellyttää toiminnallisia muutoksia ja niiden johtamista Päätöksenteko riski
	Ikääntyneiden palveluiden muut toimenpiteet <ul style="list-style-type: none"> Tiedolla johtaminen omana toimintana 	~0,2		 Maltillinen säästöpotentiaali	 Suurin osa toimenpiteistä suoraviivaisia toteuttaa
Ikääntyneiden palvelut yhteensä:		~1,7	~3,5		

Sosiaalipalveluiden uudet toimenpiteet (1/2)

Toimiala	Toimenpidekokonaisuus	Säästöpotentiaali, M€		Potentiaali suhteessa kokonaiskustannuksiin	Toteutettavuus
		'25	'26		
Sosiaalipalvelut	Lapsiperhepalveluiden peittävyden kasvattaminen lastensuojelun palvelutarpeen ennaltaehkäisemiseksi <ul style="list-style-type: none"> Lastensuojelun ennaltaehkäisevien palveluiden peittävyden kasvattaminen raskaiden ja kalliimpien palveluiden kysynnän vähentämiseksi Pitkän aikavälin toimenpide 	~0,2	~0,4	 Kohtalainen säästöpotentiaali – suurin osa säästöistä realisoituu myöhemmässä vaiheessa	 Edellyttää oikeiden palveluiden tunnistamista ja niiden kysynnän kasvattamista asiakkaiden keskuudessa
	Lastensuojelun asiakasohjauksen, palvelutarpeenarvioinnin ja palveluiden kriteerien kehittäminen <ul style="list-style-type: none"> Palvelutarpeen arviointiprosessin yhtenäistäminen ja asiakasohjauksen kehittäminen Palveluiden kriteerien selkeyttäminen erityisesti perhetyön ja tehostetun perhetyön osalta Pitkän aikavälin toimenpide 	~0,3	~0,8	 Kohtalainen säästöpotentiaali – suurin osa säästöistä realisoituu myöhemmässä vaiheessa	 Toteutus edellyttää lisäselvitystä ja toimenpiteiden konkretisointia
	Lastensuojelun sijoitusprosessin selkeyttäminen <ul style="list-style-type: none"> Lastensuojelun sijoituspäätösten oikea-aikaisuuden varmistaminen Sijoitusmuotojen ja yksikkövalintojen optimointi 	~0,1		 Marginaalinen säästöpotentiaali	 Toteutus edellyttää lisäselvitystä ja toimenpiteiden konkretisointia
	Lastensuojelun kilpailutusten kehittäminen <ul style="list-style-type: none"> Lastensuojelun sijoitusten tulevan hankinnan ja kilpailutuksen strateginen suunnittelu ja tavoitteenasetanta Kilpailutuksen toteutus 	~0,2	~0,4	 Maltillinen säästöpotentiaali, joka riippuu kilpailutuksen tuloksista	 Toteutus edellyttää kilpailutuksen onnistumista
	Lastensuojelun tuottajaohjauksen ja palveluiden sisällön kehittäminen <ul style="list-style-type: none"> Lastensuojelun sijoitusten ostopalveluyksiköiden tuottajaohjauksen vahvistaminen Omien lastensuojelun laitosten palveluiden vaikuttavuuden kehittäminen 	~0,2	~0,4	 Maltillinen säästöpotentiaali	 Toteutus edellyttää lisäselvitystä ja toimenpiteiden konkretisointia

Sosiaalipalveluiden uudet toimenpiteet (2/2)

Toimiala	Toimenpidekokonaisuus	Säästöpotentiaali, M€		Potentiaali suhteessa kokonaiskustannuksiin	Toteutettavuus
		'25	'26		
Sosiaalipalvelut	Vaalijalan oman toiminnan tehostaminen <ul style="list-style-type: none"> Toiminnan ja organisoitumisen muutokset mahdollistavat henkilöstövähennykset ~17 htv vähenemä, yhden ammattilaisen kustannuksena käytetty ~50t€ 	~0,9		 Maltillinen säästöpotentiaali	 Edellyttää toimintamallien ja prosessien uudistamista
	Vaalijalan muut kehittämiskohteet (ml. kiinteistökysymykset) <ul style="list-style-type: none"> Vaalijalan erilliselvitys toteutetaan syksyn 2024 aikana – konkreettiset toimenpiteet ja säästömekanismi tarkentuu 		~1,2	 Korkea säästöpotentiaali	 Käytännön toimenpiteet määritellään erilliselvityksessä
	Työkäisten palvelu, kuntouttavan työtoiminnan muutokset	~0,05	~0,3	 Kohtalainen säästöpotentiaali	 Toteutus edellyttää toiminnan merkittävää uudistamista
	Kasvatus- ja perheneuvonnan esihenkilöjärjestelyt	~0,1		 Marginaalinen säästöpotentiaali	 Edellyttää onnistuneita rekrytointeja
	Sosiaalipalveluiden toimitilojen tiivistäminen	~0,1		 Maltillinen säästöpotentiaali	 Toteutuu
	Sosiaalipalvelut yhteensä:		~2,2	~3,5	

Konsernipalveluiden uudet toimenpiteet

Toimiala	Toimenpidekokonaisuus	Säästöpotentiaali, M€		Potentiaali suhteessa kokonaiskustannuksiin	Toteutettavuus
		'25	'26		
Konsernipalvelut	10-20% alennuksen neuvottelu vuokratilojen sopimuksiin¹ <ul style="list-style-type: none"> Palvelutalojen vuokrasopimusten uudelleen neuvottelu (~1,0-2,5 M€) Hyvinvointiasemien vuokrasopimusten uudelleen neuvottelu (~0,5-1,0 M€) Paloasemien vuokrasopimusten uudelleen neuvottelu (~0,5 M€) Muiden tilojen vuokrasopimusten uudelleen neuvottelu² (~0,5-1,0 M€) Huom. Mikäli neuvotteluissa ei onnistuta, tilasäästöjä on haettava neliömäärän tai -hinnan kautta muilla keinoin	~0,7-1,8	~1,5-3,5	Säästöpotentiaali riippuu neuvottelujen tuloksesta (arvio alustava tavoite)	Edellyttää voimassa olevien sopimusten uudelleen neuvottelun huolimatta irtisanomisajasta
	YTA-yhteishankinnat <ul style="list-style-type: none"> Vuoden 2025 uudet kilpailutukset Huom. säästötavoitteen kohdennus budjetissa sote-toimialoille niiden aineet ja tarvikkeet -tiliryhmän eurojen suhteessa (pl. sähkö ja lämpö) 	~0,9-1,4		Potentiaali riippuu kilpailutusten laajuudesta	Edellyttää onnistunutta alueiden välistä yhteistyötä
	Ruokapalveluiden tuotantotapamuutokset <ul style="list-style-type: none"> Tarkastellaan ruokapalveluiden tuotantotapoja 	~0,9-1,4	~0,1-0,6	Kohtalainen säästöpotentiaali	Muutoksen ja kilpailutuksen onnistuminen riski
	Siivouspalveluiden tuotantotapamuutokset <ul style="list-style-type: none"> Tarkastellaan siivouspalveluiden tuotantotapoja 		~0,5-1,0	Maltillinen säästöpotentiaali	Muutoksen ja kilpailutuksen onnistuminen riski
	Talous- ja henkilöstöhallinnon kehittämistoimet <ul style="list-style-type: none"> Oman tuotannon kehittäminen tuotantotapaselvityksen syötteiden pohjalta 	~0,2	~0,1	Maltillinen säästöpotentiaali	Muutokset kohtalaisen suoraviivaisia toteuttaa
	IT-järjestelmämuutokset <ul style="list-style-type: none"> ICT-palveluiden kilpailuttamiseen liittyvä potentiaali – <i>erilliselvitys tulossa syksyn 2024 aikana</i> 	~0,7		Maltillinen säästöpotentiaali	<i>Toimenpiteet tarkennetaan erilliselvityksen valmistuttua</i>
	Konsernipalveluiden muut toimenpiteet <ul style="list-style-type: none"> Säästö vähenevästä kiinteistöverosta Lautakuntien lakkauttaminen 	~0,1	~0,03	Marginaalinen säästöpotentiaali	N/A
	Konsernipalvelut yhteensä:	~3,5-5,6	~2,2-5,2		

Konsernipalvelut yhteensä:

1) Säästöarviossa ei ole huomioitu nykyisten vuokrasopimusten voimassaoloaikoja, vaan oletettu, että alennukset alkavat vuoden 2025 alusta kaikissa sopimuksissa, pl. asetuksen mukaiset sopimukset, joille alennus oletettu alkavan vuodesta 2026; 2) Muihin tiloihin kuuluvat asunnot, henkilökunnalle vuokrattavat asunnot, koulut, kuntouttavan työtoiminnan tilat, monipalvelukeskukset, muut rakennukset, päivätoiminnan tilat, pelastustoimen muut tilat, sairaalat, toimistot ja varastot
Lähde: Eloisan talouden ja toiminnan tiedot, Eloisan asiantuntijat, VALOR-analyysi

Marginaalinen ... Merkittävä

Pelastus- ja turvallisuuspalveluiden uudet toimenpiteet

Toimiala	Toimenpidekokonaisuus	Säästöpotentiaali, M€		Potentiaali suhteessa kokonaiskustannuksiin	Toteutettavuus
		'25	'26		
Pelastustoimi	Pelastustoimen henkilöstömuutokset <ul style="list-style-type: none"> Onnettomuuksien ennaltaehkäisy 2 htv:n vähentäminen Palomiehet 11 htv:n vähennys 	~0,8		 Maltillinen säästöpotentiaali	 Muutos edellyttää toiminnan kehittämistä ja jämäkkää muutosjohtamista
	Pelastus- ja turvallisuuspalveluiden muut toimenpiteet <ul style="list-style-type: none"> Säästöt kalustosta ja varusteista sekä muista materiaaleista ja palveluista Työsuojeluorganisaation optimointi 	~0,2	~0,1	 Maltillinen säästöpotentiaali	 Toimenpiteet kohtalaisen suoraviivaisia toteuttaa
Pelastustoimi yhteensä:		~1,0	~0,1		

Toimialakohtaisten säästökohteiden lisäksi tunnistettu toimialoille yhteisiä, läpileikkaavia toimenpiteitä

Toimiala	Toimenpidekokonaisuus	Säästöpotentiaali, M€			Potentiaali suhteessa kokonaiskustannuksiin	Toteutettavuus
		'24	'25	'26		
Kaikki	Asiakasmaksujen korotukset lakisääteiseen maksimitasoon (ml. asukasvuokrien yhtenäistäminen) Hinnaston päivitys heti lakimuutosten jälkeen aluevaltuuston päätöksellä	Kustannusvaikutuksen tarkka arviointi haastavaa			Maltillinen kustannushyöty	Suoraviivainen toteuttaa
	Sairauspoissaolojen vähentäminen	Kustannusvaikutuksen tarkka arviointi haastavaa			Maltillinen kustannushyöty	Edellyttää pitkän aikavälin kehittämistä; kustannushyödyn realisointi haastavaa
	Ylitöiden sekä hälytys/kutsurahojen vähentäminen	Kustannusvaikutuksen tarkka arviointi haastavaa			Maltillinen kustannushyöty	Kohtalainen toteutettavuus
	Paikalliset sopimukset (erit. kutsurahapoissaolot)	Kustannusvaikutuksen tarkka arviointi haastavaa			Maltillinen kustannushyöty	Suoraviivainen toteuttaa
	Hyte-rahoituksen kasvu (hyte-indikaattorit)	Kustannusvaikutuksen tarkka arviointi haastavaa			Maltillinen kustannushyöty	Edellyttää pitkän aikavälin kehittämistä; kustannushyödyn realisointi haastavaa
	Sairastavuus, diagnoosien kirjaus, tilastointi, laskutus	Kustannusvaikutuksen tarkka arviointi haastavaa			Maltillinen kustannushyöty	Kohtalainen toteutettavuus
	Lomapalkkavelan vähentäminen	Kustannusvaikutuksen tarkka arviointi haastavaa			Maltillinen kustannushyöty	Kohtalainen toteutettavuus

Suorien säästökohteiden lisäksi tunnistettu mahdollistavia toimenpiteitä, joiden kustannushyöty syntyy välillisesti

Toimiala	Toimenpidekokonaisuus	Säästöpotentiaali, M€			Potentiaali suhteessa kokonaiskustannuksiin	Toteutettavuus
		'24	'25	'26		
Kaikki	Talouden ja toiminnan tiedolla johtamisen kehittäminen <ul style="list-style-type: none"> Eloisan vahvan toimialakohtaisen controller-resurssin hyödyntäminen nykyistä systemaattisemmin toimialojen toiminnan ja talouden johtamisen hyväksi Käytössä olevan tietopohjan selkeyttäminen, ja toimintaa ohjaavien mittareiden määrittely 	Mahdollistava toimenpide – ei suoria kustannushyötyjä			 Mahdollistava toimenpide – ei suoria kustannushyötyjä	 Edellyttää tietopohjan, työkalujen ja organisoitumisen tarkastelua
	Keskijohdon sitouttaminen ja kyky talouden tasapainottamiseen <ul style="list-style-type: none"> Systemaattisen, jatkuvaa toiminnan sopeuttamista tukevan projektinhallintamallin ja sen seurantaprosessin luominen Eloisan keskijohdon (esim. palvelualuejohtajat) kouluttaminen ja motivointi jatkuvan kustannusvaikuttavuuden ja -tehokkuuden hakemiseen vastuualueillaan 	Mahdollistava toimenpide – ei suoria kustannushyötyjä			 Mahdollistava toimenpide – ei suoria kustannushyötyjä	 Edellyttää systemaattista projektinjohtoa ja kulttuurinmuutosta

Talouden tasapainottamisen tarve ja tavoitteet

Uudet sopeutustoimenpiteet 2025-2026

Uusien toimenpiteiden vaikutusarviot

**Tarkennukset uusien toimenpiteiden suunnitelmiin ja
kustannushyötyarvioihin**

Liitteet

ESH-päivystys, raskas leikkaustoiminta ja teho- ja sydänvalvonta keskitetään (1/2)

Toimenpide	Näkökulma	Positiiviset vaikutukset	Negatiiviset vaikutukset
ESH-päivystys, raskas leikkaustoiminta ja tehovalvonta keskitetään Mikkeliin	Kokonaiskustannukset	<ul style="list-style-type: none"> + Toimenpiteellä merkittävä vaikutus Eloisan kokonaiskustannuksiin: karkeisiin arvioihin pohjautuen säästöpotentiaali ~7-8M€:n suuruusluokkaa + Lisäksi välillisiä kustannusvaikutuksia esim. toimitiloista: muutos mahdollistaa palvelutuotannon kokonaisvaltaisen kehittämisen, ja esim. tiettyjen perustason toimintojen keskittämisen Savonlinnan sairaalan tiloihin 	<ul style="list-style-type: none"> - Varmistettava Mikkelin valmius ottaa vastaan siirtyvä kysyntä (osastopaikat ja leikkaussalikapasiteetti, päivystyksen henkilöstö) – tarvittavan resurssin (esim. laitteet) siirto lähtökohtaisesti Savonlinnasta - Ensihoidon kapasiteetti (esim. ajoneuvot) tarkasteltava riittävän yöaikaisen potilassiirtovalmiuden turvaamiseksi – muutokset voivat edellyttää investointeja, joilla vaikutus alueen käyttötalouteen poistojen kautta (<i>kts. seuraava sivu</i>)
	Palveluiden saatavuus	+ N/A	<ul style="list-style-type: none"> - Etäisyys yöaikaisen erikoissairaanhoidon päivystyksen ja raskaan erikoissairaanhoidon piiriin kasvaa erityisesti alueilla, joissa asiointi tapahtunut ennen Savonlinnan sairaalassa - Riski Mikkelin sairaalan hoitoon pääsyn jonojen/odotusaikojen kasvuun
	Palvelutaso	+ Pitkällä aikavälillä sairaala- ja muun sote-palvelutuotannon keskittäminen edesauttaa turvaamaan sote-palvelut alueen asukkaille vaadittavassa kustannusraamissa	<ul style="list-style-type: none"> - Varmistettava päivystyksellisten potilassiirtojen turvallisuus ja sujuvuus - Onnistuminen edellyttää sote-palvelutuotannon kokonaistarkastelua
	Sote-henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> + Potilasmäärän siirron ei pitäisi edellyttää merkittävää henkilöstön lisärekrytointia Mikkelin päivystykseen; lisäksi kalliin ostopalveluhenkilöstön käyttöä mahdollista vähentää + Pitkällä aikavälillä sairaalapalveluiden keskittäminen mahdollistaa nykyistä paremman henkilöstön saatavuuden 	<ul style="list-style-type: none"> - Riski, ettei oma henkilöstö siirry Savonlinnasta Mikkeliin, jolloin henkilöstön saatavuus voi heikentyä lyhyellä aikavälillä tai on turvaututtava kalliseen vuokratyövoimaan - Ensihoidon vahvistaminen voi edellyttää henkilöstöresurssin vahvistamista
	Alueen asukkaat ja elinvoima	+ N/A	<ul style="list-style-type: none"> - Henkilöstövaikutusten seurauksena riski muutosvastarinnalle ja sille, että etenkin hoitajista ja lääkäreistä osa siirtyy työn perässä asumaan Etelä-Savon ulkopuolelle
	Muut sidosryhmät (esim. kunnat, yksityinen ja kolmas sektori)	+ Julkisen sektorin tuotannon keskittäminen voi luoda mahdollisuuksia yksityisille yrityksille toimia (esim. virka-ajan ulkopuolinen vastaanotto toiminta, digi- ja etäpalvelut, kuljetuspalvelut)	<ul style="list-style-type: none"> - Savonlinnan sairaalatoiminnan keskittäminen vähentää vuokratyövoiman tarvetta, millä suora negatiivinen vaikutus yksityisiin vuokratyövoiman välittäjiin
	Yhteenveto	<ul style="list-style-type: none"> • Muutoksella merkittävä positiivinen kustannusvaikutus Eloisan tasolla, mutta myös palvelun saatavuuteen ja potilasturvallisuuteen liittyvät riskinsä; riskejä hallittava turvaamalla riittävä kapasiteetti ensihoidossa sekä Mikkelin vuodeosastopaikoissa ja ympärivuorokautisessa erikoissairaanhoidossa • Pitkällä aikavälillä edellytys alueen asukkaiden sote-palvelutuotannon turvaamiselle lainsäädännön ja valtionrahoituksen raamissa 	

ESH-päivystys, raskas leikkaustoiminta ja teho- ja sydänvalvonta keskitetään (2/2)

Yhteenvedo sairaalapalveluiden keskittämisen vaikutuksista ensihoidon palveluihin:

Näkökulma	Riskien kuvaus	Riskien hallinta
<p>Kokonais-kustannukset</p>	<ul style="list-style-type: none"> Sairaala- ja päivystyspalveluiden mahdollinen keskittäminen Mikkeliin maan hallituksen lakiesityksen mukaisesti voi lisätä ensihoidon kustannuksia Mikäli kaikki ESH-päivystyskäynnit siirtyisivät Savonlinnasta Mikkeliin, ESH-päivystysvolyymit kasvattaisivat Mikkelin päivystysvolyymiä ~13t käynnillä. Ensihoidon matkat pitenevät Savonlinnan alueelta, kun kuljetukset suuntaavat Mikkeliin. Mikäli kaikki kuljetukset ohjautuisivat Mikkeliin, muutos matkoissa vastaa arviolta 1,5 ensihoidon lisäyksikköä (~1,3 M€ kustannuslisäystä per vuosi) Kuitenkin ensihoidon lisäresurssin tarvetta on haastava arvioida ennakkoon, ja riski odotettua suuremmasta kustannuskasvusta on olemassa, mikäli arvioidut volyymit realisoituvat ja lisäksi sairaalasiirrot lisääntyvät 	<ul style="list-style-type: none"> Ensihoidon lisäresurssin mitoittaminen ja palvelutason turvaaminen edellyttää toimintamallien kehittämistä ja vaikuttavuuden lisäämistä laajasti Kehitystyö edellyttää yhteistyötä ESH- ja PTH-tason päivystyksen ja muiden keskeisten palveluiden resurssien kesken E erityisen kriittistä on PTH-päivystyksen osaamisen varmistaminen Savonlinnassa, konsultaatiomahdollisuuksien varmistaminen sekä mm. ikääntyneen väestön hoidon organisointi vältettävissä olevien päivystyskäyntien ja potilassiirtojen minimoimiseksi
<p>Asiakkaat & palvelutaso</p>	<ul style="list-style-type: none"> Osa ensihoidon kuljetusten matkoista pitenee, millä voi olla negatiivisia vaikutuksia myös asiakaskokemukseen ja laatuun. Lisäksi maltillinen riski asiakkaiden komplikaatioiden kasvulle kuljetusmatkan pidentyessä ja mahdollisesti kuljetushenkilökunnan vähentyessä osassa kuljetuksista Toisaalta hätäkeskuksen toimeksiannot ovat vähentyneet, kun tehtäväkäsittelyohjetta muutettiin valtakunnallisesti vuoden 2023 lopussa, ja yleisesti ensihoidon palvelujen tehtävien aiheuttamat ensihoitoyksiköiden kuormitusasteet ovat olleet keskimääräisesti maltillisia Eloisan alueella 	

PTH-osastojen keskittäminen ja ESH-osastopaikkojen vähentäminen

Toimenpide	Näkökulma	Positiiviset vaikutukset	Negatiiviset vaikutukset
PTH-osastojen keskittäminen	Kokonaiskustannukset	+ Toimenpiteellä merkittävä vaikutus Eloisan kokonaiskustannuksiin	<ul style="list-style-type: none"> - Riski muutoksien aiheuttamille lisäkustannuksille, mikäli sekä Savonlinnan että Mikkelin sairaalassa on investoitava uusiin osastopaikkoihin ja henkilöstön lisäämiseen - Riski ostopalvelukustannusten kasvuun, jos henkilöstö on halutonta siirtymään Savonlinnan sairaalaan töihin
	Palveluiden saatavuus	+ N/A	<ul style="list-style-type: none"> - Erityisesti reunakuntien asukkaiden etäisyydet perusterveydenhuollon vuodeosastohoidon piiriin kasvavat - Palvelun tarjonta laskee paikkojen vähentyessä ja paikkojen käytön uudelleen profiloinnissa ikääntyneiden palveluita kohti, jolloin jäljelle jäävä kysyntä joudutaan hoitamaan muilla keinoin - Aikaisemmin Savonlinnassa raskasta erikoissairaanhoidoa vaativat potilaat hoidetaan jatkossa Mikkelissä
	Palvelutaso	+ Erikoissairaanhoidon osalta osaamisen kumuloituminen ja ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus keskittyy paremmin yhteen sairaalaan	<ul style="list-style-type: none"> - Toimipisteiden tilakäytön tehostaminen ja henkilöstövähennykset johtavat lyhyellä aikavälillä palvelutason laskuun, jos toimipisteen kysyntä ja henkilöstöresurssi eivät kohtaa – riski sille, että ammattilaisen työ määrä asiakasta kohden kasvaa nykyistä suuremmaksi
	Sote-henkilöstö	+ Sote-henkilöstöä voi olla helpompi rekrytoida Savonlinnan alueella, jonne palvelu keskittyy	<ul style="list-style-type: none"> - Riski sote-henkilöstön menettämiseksi mikäli henkilöstö ei ole valmis siirtymään työskentelemään Savonlinnan sairaalaan
	Alueen asukkaat ja elinvoima	+ N/A	<ul style="list-style-type: none"> - ESH-osastojen sulkemisen Henkilöstövaikutusten seurauksena riski muutosvastarinnalle ja sille, että etenkin hoitajista ja lääkäreistä osa siirtyy työn perässä asumaan Etelä-Savon ulkopuolelle
	Muut sidosryhmät (esim. kunnat, yksityinen ja kolmas sektori)	+ Ikääntyneille palveluita tarjoavat yksityiset toimijat voivat hyötyä Savonlinnassa kysynnän kasvusta (esim. kuljetuspalvelut)	<ul style="list-style-type: none"> - Keskityksen kohteena olevien kuntien sote-kiinteistöistä saamat vuokratulot voivat laskea toimenpiteen toteutuksen myötä
	Yhteenveto		<ul style="list-style-type: none"> • Muutoksella positiivinen kustannusvaikutus Eloisan tasolla, mutta myös palvelun saatavuuteen liittyvät riskinsä – toimenpiteen onnistunut jalkautus edellyttää panostusta avopalveluihin • Pitkällä aikavälillä edellytys alueen asukkaiden sote-palvelutuotannon turvaamiselle valtionrahoituksen raamissa

Sote-keskuspalveluiden tilakäytön tiivistys & henkilöstövähennykset

Toimenpide	Näkökulma	Positiiviset vaikutukset	Negatiiviset vaikutukset
Sote-keskuspalveluiden tilakäytön tiivistys & henkilöstövähennykset	Kokonaiskustannukset	<ul style="list-style-type: none"> + Toimenpiteillä merkittävä vaikutus Eloisan kokonaiskustannuksiin + Välillisiä kustannusvaikutuksia voi syntyä myös mm. tukipalveluiden käytön vähenemisestä 	- N/A
	Palveluiden saatavuus	+ N/A	<ul style="list-style-type: none"> - Erityisesti pienemmissä kunnissa asukkaiden etäisyydet fyysisten palveluiden piiriin kasvavat - Hallitusohjelmaan kirjattu perusterveydenhuollon hoitotakuun keventäminen mahdollistaa odotusaikojen maltillisen pidentämisen nykyisestä
	Palvelutaso	<ul style="list-style-type: none"> + Pitkällä aikavälillä sote-palvelutuotannon kehittäminen edesauttaa turvaamaan sote-palvelut alueen asukkaille vaadittavassa kustannusraamissa + Ennusteen mukaan sote-keskuspalveluiden kysyntä laskee pitkällä aikavälillä, mikä vähentää muutosten negatiivista vaikutusta palvelutasoon 	<ul style="list-style-type: none"> - Toimipisteiden tilakäytön tehostaminen ja henkilöstövähennykset johtavat lyhyellä aikavälillä palvelutason laskuun, jos toimipisteille jäävä kysyntä ja henkilöstöresurssi eivät kohtaa – riski sille, että ammattilaisen työmäärä asiakasta kohden kasvaa nykyistä suuremmaksi, hallittava tehokkaalla toimintamallien kehittämisellä
	Sote-henkilöstö	+ Sote-henkilöstöä voi olla helpompi rekrytoida isommissa asutuskeskuksissa, joihin palveluita keskitetään	<ul style="list-style-type: none"> - Osa jäljelle jäävästä henkilöstöstä ei välttämättä suostu matkustamaan pitempiä työmatkoja tai muuttamaan työn perässä uusien työpisteiden alueille - Tässä tilanteessa ostopalveluiden käyttö kasvaa lyhyellä aikavälillä
	Alueen asukkaat ja elinvoima	+ N/A	- N/A
	Muut sidosryhmät (esim. kunnat, yksityinen ja kolmas sektori)	+ Julkisen sektorin tuotannon keskittäminen voi luoda mahdollisuuksia yksityisille yrityksille toimia (esim. vastaanotto toiminta, digi- ja etäpalvelut, kuljetuspalvelut)	- Keskityksen kohteena olevien kuntien sote-kiinteistöistä saamat vuokratulot laskevat
	Yhteenveto	<ul style="list-style-type: none"> • Muutoksella merkittävä positiivinen kustannusvaikutus Eloisan tasolla, mutta myös palvelun saatavuuteen liittyvät riskinsä; riskejä hallittava turvaamalla riittävä palveluiden tarjonta digipalveluissa ja liikkuvina palveluina sekä kehittämällä sote-keskusten toimintamalleja • Pitkällä aikavälillä edellytys alueen asukkaiden sote-palvelutuotannon turvaamiselle valtionrahoituksen raamissa 	

Geriatrinen osastojen arviointi ja kehittäminen

Toimenpide	Näkökulma	Positiiviset vaikutukset	Negatiiviset vaikutukset
Geriatrinen osastojen arviointi ja kehittäminen	Kokonaiskustannukset	<ul style="list-style-type: none"> + Toimenpiteellä merkittävä vaikutus Eloisan kokonaiskustannuksiin + Kuljetuspalveluiden käytön väheneminen tuottaa maltillista säästöä Savonlinnasta Kerimäelle matkustamisen vähenemän myötä 	– N/A
	Palveluiden saatavuus	<ul style="list-style-type: none"> + Palveluiden saatavuus paranee Savonlinnan alueella, jossa ei nykyisin tarjolla geriatrinen jaksohoito palvelua + Geriatrinen osastopaikkojen vähentämisellä ja yhteisellä prosessikehittämisellä mahdollisia positiivisia vaikutuksia mm. terveyspalveluiden käyttöön + Nykyhenkilöstö riittää uuteen alkavaan Siilotalon yksikköön heti '26 alusta (arviointiosasto lakkaa ja henkilöstö siirtyy asumisyksikköön) 	– Geriatrinen osastopalvelun saatavuus heikkenee niillä alueilla, joissa osastopaikkoja vähennetään
	Palvelutaso	<ul style="list-style-type: none"> + Perhehoidon suosio on jo nykyisellään kasvanut, ja toimenpide tukee tätä muutosta entisestään – useat asiakkaat hakeutuvat ennemmin perhe- kuin jaksohoitoon mm. Kerimäen ja Savonlinnan alueilla + Asiakkaat eivät tarvitse laitostyyppistä osastoa, vaan kuntoutuminen toteutuu paremmin asumisyksikössä ja vältetään elämän loppuvaiheen turhilta siirroilta 	– Toimipisteiden henkilöstövähennykset johtavat lyhyellä aikavälillä palvelutason laskuun, jos toimipisteen kysyntä ja henkilöstöresurssi eivät kohtaa – riski sille, että ammattilaisen työmäärä asiakasta kohden kasvaa nykyisestä
	Sote-henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> + Sote-henkilöstöä voi olla helpompi rekrytoida Savonlinnan ja Mikkelin alueilla, joihin osa keskittämistä kohdistuu 	– Sote-henkilöstöä saatetaan menettää mikäli se ei ole valmis siirtymään Savonlinnaan
	Alueen asukkaat ja elinvoima	+ N/A	– N/A
	Muut sidosryhmät (esim. kunnat, yksityinen ja kolmas sektori)	+ N/A	– N/A
	Yhteenveto		<ul style="list-style-type: none"> • Muutoksella positiivinen kustannusvaikutus Eloisan tasolla, mutta myös palvelun saatavuuteen ja palvelutasoon liittyvät riskinsä – riskejä hallittava panostuksella perhehoitoon ja ikääntyneiden avopalveluihin • Pitkällä aikavälillä edellytys alueen asukkaiden sote-palvelutuotannon turvaamiselle valtionrahoituksen raamissa

Arjen tuki- ja etäpalveluiden kehittämistoimenpiteet

Toimenpide	Näkökulma	Positiiviset vaikutukset	Negatiiviset vaikutukset
Toimenpide	Kokonaiskustannukset	<ul style="list-style-type: none"> + Toimenpiteellä kohtalainen vaikutus Eloisan kokonaiskustannuksiin + Päivätoiminta tukee omaishoidon jatkumista pitkällä aikavälillä, joka näkyy raskaampien palveluiden vähempänä käyttönä + Toimenpide tukee tilojen käytön tehostamisen tavoitetta ja mahdollistaa nykyisten osin huonokuntoisten tilojen käytöstä luopumisen + Lisäksi kuljetuskustannusten maltillinen aleneminen tuo kustannussäästöä 	- N/A
	Palveluiden saatavuus	<ul style="list-style-type: none"> + Osa asiakkaista tulee kuntouttavaan päivätoimintaan kuljetuksella yhteisöllisestä asumisesta, joten keskittäminen tuo palvelun lähemmäksi ko. asiakkaita + Päivätoiminnan keskittäminen asumispalveluiden yhteyteen mahdollistaa palvelun paremman saatavuuden asumispalveluiden asiakkaille ja vastaa osaltaan lakisääteiseen yhteisöllisen toimintakykyä edistävän toiminnan tuottamiseen + Etäpäivätoimintapalvelussa jo nykyisin ~500 asiakasta, ja se mahdollistaa monipuolisemman palveluvalikoiman – se ei korvaa fyysistä palvelua, vaan on vaihtoehto niille asiakassegmenteille, joille se soveltuu 	- Läsä toteutettavan kuntouttavan päivätoiminnan saatavuus laskee; kuitenkin etäpalvelun vahvistaminen mahdollistaa toiminnan jatkuvuuden alueen asukkaille
	Palvelutaso	<ul style="list-style-type: none"> + Valtakunnan tasolla alueet ovat vahvistaneet etäpäivätoimintaa, ja järjestävät palvelua kasvavissa määrin uusin tavoin. Lisäksi tulkinnat lakisääteisyydestä vaihtelevat – palvelutaso lähtökohtaisesti Eloisassa hyvä + Asumispalveluiden asiakkaiden palvelutaso kasvaa, kun päivätoimintaa keskitetään asumispalveluyksiköiden yhteyteen 	<ul style="list-style-type: none"> - Riskiä palvelutason laskuun hallittava panostamalla etäpalvelua tukevien toimintamallien kehittämiseen sekä asiakkaiden ja ammattilaisten osaamisen varmistamiseen - Riski tilojen riittämättömyydelle, mikäli päivätoiminnan asiakasmäärät kasvavat odotettua enemmän
	Sote-henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> + Asumispalveluyksiköiden henkilöstöä voidaan hyödyntää myös päivätoiminnassa asiakasmäärien kasvaessa keskittämisen myötä 	<ul style="list-style-type: none"> - Sote-henkilöstöä saatetaan menettää, mikäli se ei ole valmis siirtymään työskentelemään keskitettäviin toimipisteisiin - Riski henkilöstön muutosvastarinnalle – toisaalta Eloisassa jo onnistuneita kokemuksia ko. muutoksesta pidemmällä aikavälillä
	Alueen asukkaat ja elinvoima	+ N/A	- N/A
	Muut sidosryhmät (esim. kunnat, yksityinen ja kolmas sektori)	+ Etäpäivätoimintaa tavoitteena kehittää ja toimeenpanna yhteistyössä oppilaitosten, kolmannen sektorin, seurakuntien, ym. sidosryhmien kanssa	- N/A
	Yhteenveto	<ul style="list-style-type: none"> • Päivätoiminnan tuottaminen asumispalveluiden tiloissa mahdollistaa palvelun paremman saatavuuden asukkaille • Toimenpiteellä tärkeä paino talouden tasapainottamisen tavoitteiden näkökulmasta 	

Ympäri vuorokautisen hoivan mitoituksen lasku

Toimenpide	Näkökulma	Positiiviset vaikutukset	Negatiiviset vaikutukset
Ympäri vuorokautisen hoivan mitoituksen lasku	Kokonaiskustannukset	+ Mitoituksen laskun myötä saadaan oma varahenkilöstö ja näin ostopalvelun käyttöä voidaan vähentää	- Kaikilla varahenkilöillä säilyy edelleen kokopäivätyö
	Palveluiden saatavuus	+ N/A	- N/A
	Palvelutaso	+ Oman henkilöstön siirtyessä varahenkilöstöön vuokrahenkilöstön käyttöä pystytään vähentämään ja palvelutaso todennäköisesti nousee lisääntyneen oman henkilöstön käytön myötä	- Riski hoitotyön laadun sekä asiakas- ja potilasturvallisuuden vaarantumisesta kasvaa, kun raskashoitoisista asiakkaista huolehtii pienempi määrä ammattilaisia - Työ keskittyy aiempaa vahvemmin hoitotyön ydintehtäviin, eikä esim. kuntouttavalle, toimintakykyä tukevalle toiminnalle jää nykyisenlailla aikaa
	Sote-henkilöstö	+ Hoivayksiköiden henkilöstö mahdollista saada nykyistä tehokkaammin käyttöön, kun lakisääteinen vaatimus henkilöstömäärästä laskee – vuokrahenkilöstön käyttö vähenee + Osaaminen vahvistuu, kun ammattilainen kiertää eri yksiköitä, mikä voi olla osalle myös veto- ja pitovoimaa lisäävä tekijä	- Henkilöstön kuormittumisen riski kasvaa nykyisestä, kun henkilöstön kokonaismäärä hoivayksiköissä laskee ja esimerkiksi sairauspoissaolot voivat tällöin yleistyä - Riski hoitoalan henkilöstön työtytymättömyyden kohoamiselle ja sitä kautta kansallisesti alan veto- ja pitovoiman heikkenemiselle - Riski henkilöstön hakeutumiselle uuteen vakinaistyöhön – osa varahenkilöstöön siirtävistä työntekijöistä etsii todennäköisesti työpaikan, joka tarjoaa täysipäiväisen työviikon ilman jatkuvaa siirtymistä yksiköiden välillä
	Alueen asukkaat ja elinvoima	+ Jos lainsäädäntö velvoittaa muutokseen läpi maan, ei vaikutusta alueen asukkaiden ja elinvoiman näkökulmasta	- N/A
	Muut sidosryhmät (esim. kunnat, yksityinen ja kolmas sektori)	+ Tarve kolmannen sektorin tuottamalle toiminnalle (esim. harrastustoiminta) voi kasvaa	- Lainsäädännöllä samat vaikutukset alueen yksityisiin hoivayrityksiin - Riski yksityisten palveluntuottajien kustannustason kasvuun
	Yhteenveto		<ul style="list-style-type: none"> Toimenpide on keskeinen talouden tasapainottamisen tavoitteiden näkökulmasta Asiakkaiden ja palveluiden näkökulmasta on selvää, että riski palvelutason laskuun ympärivuorokautisessa asumisessa on olemassa Palvelutason laskuun liittyvää riskiä on hallittava harkitulla yksikkökohtaisella vuorosunnittelulla, joka ottaa huomioon yksikkökohtaiset erot asiakkaissa sekä palveluntarjonnassa ja sitä kautta todellisen mitoitusarpeen

Lastensuojelun ja lapsiperhepalveluiden toimenpiteet

Toimenpide	Näkökulma	Positiiviset vaikutukset	Negatiiviset vaikutukset
Lastensuojelun ja lapsiperhepalveluiden toimenpiteet	Kokonaiskustannukset	+ Toimenpiteillä merkittävä vaikutus Eloisan kokonaiskustannuksiin	– N/A
	Palveluiden saatavuus	+ Lapsiperhepalveluiden peittävyys kasvattamisen myötä avopalveluiden saatavuus alueella paranee + Asiakasohjauksen ja palvelutarpeenarvioinnin kehittämisen myötä asiakkaille kohdistuvat oikeat palvelut oikeaan aikaan	– N/A
	Palvelutaso	+ Ostopalveluiden vähimmäiskriteerien yhtenäistäminen tukee tasavertaista palvelutasoa läpi alueen + Sijoituspäätösprosessin selkeyttäminen tukee sijoituspäätösten ajankohdan ja sijoitustavan optimointia	– N/A
	Sote-henkilöstö	+ N/A	– Maltillinen riski henkilöstön muutosvastarinnalle, kun toimintatapoja ja -malleja kehitetään – riskiä hallitaan panostuksilla sisäiseen viestintään ja muutosjohtamiseen
	Alueen asukkaat ja elinvoima	+ Pitkällä aikavälillä alueen lapset ja perheet hyötyvät, kun asiakkaiden ongelmiin puututaan varhaisessa vaiheessa ja kohdistetaan oikeita palveluita oikeaan aikaan; ongelmien kriisiytymistä onnistutaan ennaltaehkäisemään	– N/A
	Muut sidosryhmät (esim. kunnat, yksityinen ja kolmas sektori)	+ Kolmannen sektorin palveluiden vahvistaminen lapsiperhepalveluissa hyödyttää tahoja, joilta niitä hankitaan	– Ostopalveluiden kilpailuttaminen hyvinvointialueen läpi voi vähentää tiettyjen yksityisen sektorin toimijoiden tuottoja
	Yhteenveto	• Toimenpiteillä on pitkällä aikavälillä sekä taloudellisesti että yhteiskunnallisesti merkittävät positiiviset vaikutukset – toimenpiteiden merkittävimmät riskit liittyvät jalkautuksen onnistumiseen, sillä toteutus edellyttää pitkäjänteistä rakenteellista uudistamista	

Liikkeenluovutuksen vaikutukset hyvinvointialueen työntekijän näkökulmasta

Liikkeenluovutuksen vaikutukset hyvinvointialueen työntekijän näkökulmasta

Työnantajan vaihdos

- Vaikka liikkeenluovutuksessa ammattilaisen työsuhde jatkuu keskeytyksettä, työnantaja vaihtuu, eli käytännössä työntekijän palkan maksaa uusi työnantaja ja työnjohto siirtyy sen alaisuuteen

Työsuhteen ja -ehtojen jatkuvuus

- Lähtökohtaisesti työntekijöiden työsuhteet siirtyvät automaattisesti uudelle työnantajalle säilyttäen vanhat työsuhteen ehdot, kuten palkan, työajan ja lomaoikeudet
- Tällöin vanhan työnantajan työehtosopimus sitoo uutta työnantajaa, kunnes sopimuskausi päättyy tai uusi työehtosopimus tulee voimaan; uusi työnantaja ei voi yksipuolisesti huonontaa työntekijän työehtoja

Työtehtävien ja -paikan muutokset

- Työtehtävät ja -paikka voivat muuttua, mutta uuden työnantajan on noudatettava työntekijän alkuperäisiä sopimusehtoja tai neuvoteltava muutoksista työntekijän kanssa
- Uusi työnantaja saattaa organisoida työn eri tavalla tai sijoittaa työntekijöitä eri paikkoihin

Työsuhdeturva

- Työntekijällä on oikeus irtisanomisajan palkkaan ja muihin etuuksiin, jos uusi työnantaja irtisanoo työntekijän
- Irtisanominen liikkeenluovutuksen yhteydessä ei saa tapahtua liikkeenluovutuksen vuoksi, vaan sen tulee perustua taloudellisiin, tuotannollisiin tai toiminnan uudelleenjärjestelyyn liittyviin syihin

Mahdollisuudet ja riskit

- Työntekijälle liikkeenluovutus voi tuoda uusia uramahdollisuuksia uudessa organisaatiossa, mutta se voi myös tuoda haasteita, kuten sopeutumisen uuteen työtehtävään, kulttuuriin tai työympäristöön

Talouden tasapainottamisen tarve ja tavoitteet

Uudet sopeutustoimenpiteet 2025-2026

Uusien toimenpiteiden vaikutusarviot

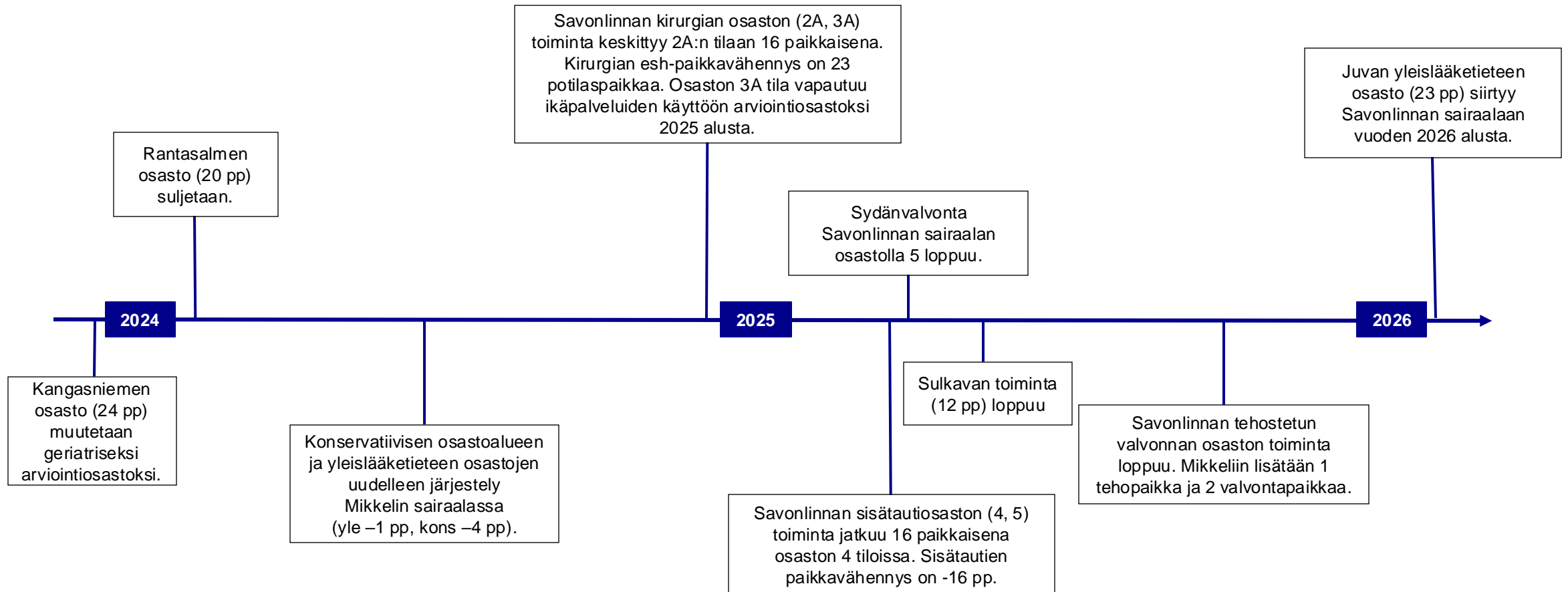
**Tarkennukset uusien toimenpiteiden suunnitelmiin ja
kustannushyötyarvioihin**

Liitteet

Sairaala- ja akuuttipalveluiden muutokset sekä PTH-osastojen keskittäminen

Toimenpide	Muutos	Kuvaus ja säästömekanismi	Säästömekanismi			Muut huomiot
			Säästöt henkilöstöstä	Säästöt kiinteistöistä	Muut säästöt	
Lainsäädännön tuomat muutokset erikoissairaanhoidossa ja päivystyksessä	• 39 kirurgian ja sisätautien osastopaikkaa lakkautetaan	<ul style="list-style-type: none"> Osastot 3A ja 5 (sis. Sydänvalvonta) suljetaan, toimintoja keskitetään Savonlinnan sairaalan sisällä Säästöt tilojen ylläpidon juoksevista kuluista ja henkilöstövähennyksistä 	32 htv (hoitajia): ~70k€/hoitaja; 2 htv (lääkäri): ~350k€/lääkäri			
	• Tehoavunnon osastopaikkojen lakkautus	<ul style="list-style-type: none"> Osasto suljetaan ja henkilötöpanos lakkautetaan (-19 htv) Mikkeliin avataan yksi tehopaikka lisää ja kaksi valvontapaikkaa lisää (+10 htv) 	9 htv (hoitajia): ~70k€/hoitaja			<ul style="list-style-type: none"> Laskeimat sisältävät Mikkelin osastopaikkojen lisäykset Säästöissä huomioitu nettovaikutus.
	• Hoitajien varallaolon lopettaminen	<ul style="list-style-type: none"> Viisi hoitajahenkilötövuotta vähennetään 	5 htv (hoitajia): 70k€/hoitaja			
	• Anestesiologipäivystyksen lakkautus	<ul style="list-style-type: none"> Ostopalvelusopimusten ja virkalääkärien päivystyskorvauksien lakkautus (työpanos yhteensä ~130 h/viikko) 	Ostopalvelusopimuksen purku: ~60k€/kk Päivystyskorvauksien väheneminen: ~100k€			
	• Kirurgian päivystyksen lakkautus (huom. Akuuttipalveluiden palvelualueen toimenpide)	<ul style="list-style-type: none"> Kirurgisen päivystyksen ostopalvelu- ja virkalääkäritöpanoksen lakkautus sekä 5 hoitajahenkilötövuoden lakkautus 	Lääkäritöpanoksen arvo ~1,35 M€ 5 htv (hoitajia): ~70k€/hoitaja			<ul style="list-style-type: none"> Mikkelin mahdollisia henkilöstölisäyksiä ei huomioitu.
Muut erikoissairaanhoidon sopeutus/toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> Savonlinnan ostopalvelulääkärien käytön vähentäminen 	<ul style="list-style-type: none"> Savonlinnan virka-aikaisen kiireettömän hoidon vuokra-/ostopalveluna hankittua erikoislääkäritöpanosta vähennetään ~10 htv 	10 htv (lääkäreitä): ~350k€/lääkäri			<ul style="list-style-type: none"> Säästöpotentiaali riippuu lakkautusten laajuudesta
Perusterveydenhuollon osastojen keskittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Juvan ja Sulkavan yksiköiden osastopaikkojen lakkautus 	<ul style="list-style-type: none"> Sopimusmuutos Terveystalon kanssa Juvan toiminta siirtyy Savonlinnan sairaalan tiloihin, mikä mahdollistaa kustannussäästöt Juvan kiinteistön osalta. 		Juvan kiinteistön vuokrasopimus puretaan tai neuvotellaan uudelleen (~255k€) ¹	Sulkavan ostopalvelusopimus Terveystalon kanssa irtisanotaan (~1M€)	
Muut sairaalapalveluiden sopeutus/toimenpiteet	<ul style="list-style-type: none"> Lääkekustannusten hallinta 	<ul style="list-style-type: none"> Hankintoja kilpailutetaan ja lääkevaraston hallintaa kehitetään sekä lääkehävikkiä vähennetään uuden teknologian avulla 			Hintojen lasku kilpailutusten myötä ja hävikin vähentäminen ~700k€	

Osastotoimintaa koskevien suunniteltujen muutosten aikataulu

Sote-keskuspalveluiden tilakäytön tiivistys & perusterveydenhuollon avopalveluiden toiminnalliset uudistukset

Kustannuserä	Muutos & säästömekanismi	Laskentaoletukset	Säästöpotentiaali, M€		
			'24	'25	'26
 <p>Säästöt henkilöstöstä & ostopalveluista</p>	<p>Sote-keskusammattilaisten määrää vähennetään nykyisestä, jonka taustalla:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sote-keskustoimipisteverkon tiivistäminen, asiakkaiden asioinnin vähenemä ja/tai siirto kevyemmän palvelun kanaviin sekä ammattilaisten työskentelyn tehostuminen isompien toimipisteiden synergiaetujen ja toimintamallikehittämisen myötä (ml. digipalvelu- ja toimintamallikehittäminen) Valtakunnallinen PTH-hoitotakuun muutos, joka mahdollistaa odotusaikojen maltillisen kasvun nykyisestä 	<p>Sote-keskuspalveluiden henkilöstö- ja ostopalveluiden vähentäminen: 0,86 M€</p> <ul style="list-style-type: none"> Sote-keskuspalveluiden ostopalvelun ja lisätyön käytön vähentäminen Ammattiryhmäkohtainen arviointi tarpeen mukaisesti Avoimia tehtäviä ei täytetä 		~0,56	~0,3
 <p>Säästöt kiinteistöistä</p>	<p>Osasta sote-keskusten tiloista luovutaan, ja palvelut tuotetaan muissa tiloissa, liikkuvana palveluna tai etäpalveluna</p> <ul style="list-style-type: none"> Toimipistekohtaiset muutokset kuvattu tarkemmin liitteissä 'Sote-keskuspalveluverkko'-osiossa 	<p>Tiloista luopuminen: 0,2-1,3 M€</p> <ul style="list-style-type: none"> Luovutaan osasta pienimpiä, sijainniltaan haastavimpia ja/ tai kunnoltaan heikoimpia sote-keskuspalveluiden toimitiloja Säästö vuokrakuluista ja muista kiinteistökuluista Vuokrat ja muut kiinteistökulut laskettu sote-palveluita koskeville tiloille sisäisten vuokra-allokaatioiden perusteella 			~0,17-1,28 ¹

Geriatrinen osastojen arviointi ja kehittäminen

Yksikkö	Muutokset	Säästömekanismi			Muut huomiot
		Säästöt henkilöstöstä	Säästöt kiinteistöistä	Muut säästöt	
Kerimäen lyhytaikaisyksikkö	<ul style="list-style-type: none"> Toiminta muuttuu Savonlinnan keskussairaalan tiloihin Paikkamäärää vähennetään 30:sta 20:een Toiminta muuttuu terveydenhuoltolain alaiseksi toiminnaksi 	Poistuva henkilöstökulu: <ul style="list-style-type: none"> Paikkamäärää vähennetään 10 kpl, jolloin henkilöstön tarve vähenee ~5 htv:n verran (hyödynnetään luonnollista poistumaa, ml. eläköitymiset) Säästö arviolta ~250 t€ vuonna 2025 	Alenevat vuokratulot: <ul style="list-style-type: none"> Luovutaan vanhasta tilasta, kun toiminta siirtyy Savonlinnan sairaalaan Säästö arviolta ~68 t€ vuosina '25 ja '26' 	Alenevat kuljetuskustannukset: <ul style="list-style-type: none"> Säästö arviolta ~6 t€ vuonna 2025 	<ul style="list-style-type: none"> Toiminnan muuttumisella terveydenhuoltolain alaiseksi ei alustavien arvioiden mukaan ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia Toimenpide lisää asumispalvelujen jaksohoitopaikkojen ja perhehoitopakkojen tarvetta Lisäksi omaishoidon vapaiden järjestämisellä omais- tai jatkohoidossa voi olla maltillisia säästövaikutuksia
Mikkelin arviointiosasto	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaat ja henkilöstö siirtyvät vuonna '26 valmistuvaan Siilotaloon ja nykyinen arviointiosasto sellaisenaan lakkaa toimimasta 	Poistuva henkilöstökulu: <ul style="list-style-type: none"> Uuteen valmistuvaan Siilotaloon ei tarvitse palkata uutta henkilöstöä, vaan arviointiosaston työntekijät siirtyvät uuteen yksikköön 	N/A	N/A	<ul style="list-style-type: none"> Osaston siirtymisen säästöarvio ~1 M€/vuosi Toimenpide lisää asumispalvelujen jaksohoitopaikkojen tarvetta
Juvakodin asumispalvelut ja jaksohoito	<ul style="list-style-type: none"> Toimintaa keskitetään Juvankotiin ja sen yhteyteen valmistuvaan yksikköön, jolloin henkilöstön käyttö tehostuu 	Poistuva henkilöstökulu: <ul style="list-style-type: none"> Henkilöstömäärä vähenee uuteen tilaan siirtyessä 3-4 htv:n verran (hyödynnetään luonnollista poistumaa, ml. eläköitymiset) Arviolta ~150-200 t€ vuonna 2025 	N/A	N/A	
Mäntyharjun, Kangasniemen ja Kerimäen geriatriset arviointiosastot	<ul style="list-style-type: none"> Osastot on jo muutettu hoivaosastotasoisiksi, jonka yhteydessä asiakasprofiilia tarkennettu yhteistyössä terveyspalveluiden kanssa 	<i>Ei kustannusvaikutusta sopeutusohjelmakaudella</i>			
Sulkavan geriatrinen yksikkö	<ul style="list-style-type: none"> Yksikkö terveyspalveluiden osaston alla – toiminta jatkuu vuoteen 2026 asti nykyisellään 				

Arjen tuki- ja etäpalveluiden kehittämistoimenpiteet

Kustannuserä	Muutos & säästömekanismi	Laskentaoletukset	Säästöpotentiaali, M€		
			'24	'25	'26
 <p>Säästöt henkilöstöstä</p>	<ul style="list-style-type: none"> Prosesseja ja tavoitteita selkeyttämällä, teknologiaa hyödyntämällä ja toimintaa tehostamalla virkoja mahdollista jättää täyttämättä / eläköityvien tilalle olla palkkaamatta uutta työvoimaa Osa henkilöstövähennyksistä vähentää ostopalvelujen, kutsurahojen sekä lisä- ja ylitöiden käyttöä kasvavan varahenkilöstön kautta 	<ul style="list-style-type: none"> Yhteensä 9 htv:n vähennys Muutoksen alaiset ammattilaiset työskentelevät sairaanhoitajan, resurssivastaavan, palvelusihteerin tai palveluohjaajan tehtävissä 1 htv:n vuosikustannuksena käytetty 40-50 t€ ammattiryhmästä riippuen 		~0,42	
 <p>Säästöt kiinteistöistä</p>	<ul style="list-style-type: none"> Päivätoiminnan keskittäminen asumispalveluyksiköiden ja osa-vuorokautisen perhehoidon yhteyteen mahdollistaa toimitilojen irtisanomisen 	<ul style="list-style-type: none"> Säästö vuokrasta ja muista kiinteistökuluista Pertunmaan Leppälän tilavuokra ~32 t€ vuodessa¹ Mikkelin Kiiskimäen päiväkeskuksen tilavuokra ~290 t€ vuodessa¹ 			~0,32
 <p>Muut säästöt</p>	<ul style="list-style-type: none"> Päivätoiminnan keskittäminen asumispalveluyksiköiden ja osa-vuorokautisen perhehoidon yhteyteen sekä etäpäivätoiminnan lisääminen mahdollistavat kuljetuspalvelujen käytön vähentämisen 	<ul style="list-style-type: none"> Kuljetuspalveluiden vähenemän kustannusvaikutus todennäköisesti maltillinen 			

Ympäri vuorokautisen hoivan mitoituksen lasku

Kustannuserä	Muutos & säästömekanismi	Laskentaoletukset	Säästöpotentiaali, M€			Muut huomiot
			'24	'25	'26	
 <p>Säästöt henkilöstöstä ja ostopalveluista</p>	<ul style="list-style-type: none"> Mahdollinen lakisääteisen ympärivuorokautisen mitoituksen lasku mahdollistaa ~30 htv:n siirron varahenkilöstöksi vuosina 2025 ja 2026 (asiakasmäärän kehitys ja hoitoisuus ratkaisevat henkilöstötarpeen, ja osassa yksiköitä oltava jatkossakin 0,65 mitoitus) Asumistilojen tiivistäminen mahdollistaa 4-5 htv:n vähenemän vuonna 2026 Eloisan omien varahenkilöiden määrän kasvaessa vuokratyövoiman käyttöä voidaan vähentää, mistä syntyy säästö ostopalvelukustannuksiin 	<ul style="list-style-type: none"> Muutos koskee 60 htv:tä, joista 30 htv:ta siirtyy asumisen varahenkilöiksi 		0,52	1,57	<ul style="list-style-type: none"> Ostopalveluyksiköissä jatketaan todennäköisesti nykyisellä hintatasolla, joten säästöjä on arvioitu syntyvän ainoastaan Eloisan omilla yksiköillä Vaikka teoriassa valtakunnallinen mitoituksen lasku voisi mahdollistaa suuremman säästön, on Eloisan arviossa vähennettävään henkilöstömäärään huomioitu alueen ikääntyneiden palveluiden kysynnän kasvu tulevaisuudessa Henkilöstön eläköityminen lähivuosina voimakasta ja vaarantaa henkilöstön saatavuutta samalla, kun kysyntä kasvaa
 <p>Säästöt kiinteistöistä</p>	<ul style="list-style-type: none"> Toimitiloja tiivistetään – yksikkökohtaiset suunnitelmat tarkentuvat 	<ul style="list-style-type: none"> Säästöt toimitilojen tiivistämisestä 				

Lastensuojelun ja lapsiperhepalveluiden toimenpiteet (1/3)

Toimenpide	Sisältö	Säästö mekanismi	Laskentaoletukset	Säästö potentiaali, M€		
				'24	'25	'26
Lastensuojelun peittävyden kasvattaminen lastensuojelun palvelutarpeen ennaltaehkäisemiseksi	<ul style="list-style-type: none"> Selvitys siitä, mitkä ovat aidosti vaikuttavia ennaltaehkäiseviä palveluita Resurssien vahvistaminen valituissa palveluissa 	<ul style="list-style-type: none"> Lastensuojelupalveluiden asiakkuuksien syntyminen ehkäisy 	<ul style="list-style-type: none"> Lape asiakasmäärä kasvaa 10-30%, jolloin lasu asiakasmäärä laskee 4-12% Kulut kehittyvät lineaarisesti asiakasmäärien muutoksien mukaan 		~0,2	~0,4
Lastensuojelun asiakasohjauksen, palvelutarpeenarvioinnin ja palveluiden kriteerien kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Palveluntarpeen arviointiprosessin yhtenäistäminen Palveluiden kriteerien selkeyttäminen erityisesti perhetyön ja tehostetun perhetyön osalta 	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaalle ei tarjota tarpeettoman raskasta palvelua, kun asiakkaat ohjautuvat lape- ja lasu-palveluiden piiriin yhdenmukaisin perustein ja palvelutarpeeseen perustuen 	<ul style="list-style-type: none"> Lape asiakasmäärä kasvaa 3-10%, jolloin lasu asiakasmäärä laskee 5-15% Kulut kehittyvät lineaarisesti asiakasmäärien muutoksien mukaan 		~0,3	~0,8
Lastensuojelun sijoituspäätösprosessin selkeyttäminen	<ul style="list-style-type: none"> Sijoituspäätöksen oikea-aikaisuuden varmistaminen sekä sijoitusmuotojen ja yksikkövalintojen optimointi 	<ul style="list-style-type: none"> Asiakkaat ohjataan keskimäärin edullisempiin sijoitusmuotoihin ja yksiköihin, kuitenkin huomioiden yksilölliset palvelutarpeet 	<ul style="list-style-type: none"> Omien lastensuojelulaitosten käyttöasteet nousevat laitoksesta riippuen 3-21%, jolloin vastaava määrä sijoitusvuorokausia poistuu laitossijoitusten ostopalveluista 		~0,1	
Lastensuojelun kilpailutusten kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Sijoitusten tulevan hankinnan ja kilpailutuksen strateginen suunnittelu ja tavoitteenasetanta Kilpailutuksen toteutus 	<ul style="list-style-type: none"> Matalampi € per vrk: enemmän tarjouksia ja vähemmän riskihinnoittelua 	<ul style="list-style-type: none"> Ostopalvelulla hankitun laitossijoituksen ja ammatillisen perhehoidon keskimääräiset vuorokausihinnat laskevat 5-15% 		~0,2	~0,4
Tuottajaohjaus ja palveluiden sisällön kehittäminen	<ul style="list-style-type: none"> Sijoitusten ostopalveluyksiköiden tuottajaohjauksen vahvistaminen Omien laitosten palveluiden vaikuttavuuden kehittäminen (mm. perheterapeuttiressurssit, vanhempien kanssa tehtävä työ) 	<ul style="list-style-type: none"> Sijaishuollon kustannusvaikuttavuuden lisääminen (eli sijoitusten keskimääräisen keston lyhentäminen) 	<ul style="list-style-type: none"> Omien laitosten ja ostopalveluilla hankittujen lastensuojelun sijoitusten keskimääräiset kestot laskevat 5-10% 		~0,2	~0,4

Lastensuojelun ja lapsiperhepalveluiden toimenpiteet (2/3)

Lapsiperhepalveluiden ja lastensuojelun uudet kehittämistoimenpiteet

Sijaishuollon asiakasmäärään pystytään vaikuttamaan pidemmällä aikavälillä, ensisijaisesti palvelutarpeen syntymistä ehkäisemällä

Sijaishuollon asiakaskohtaiseen kustannukseen voidaan vaikuttaa myös lyhyemmällä aikavälillä omaa tuotantoa tehostamalla ja ostopalveluiden käyttöä kehittämällä

Sijaishuollon asiakasmäärä,
lkm

X

Sijaishuollon keskimääräinen
vuorokausihinta,
€ per vrk

X

Sijaishuollon keskimääräinen
kesto,
vrk

Kuinka paljon lapsia sijoitetaan?

1

Ennaltaehkäisevien palveluiden peittävyuden kasvattaminen

2

Asiakasohjauksen, palvelutarpeenarvioinnin ja palveluiden kriteerien kehittäminen

Minkä hintaisiin yksiköihin lapset sijoitetaan?

3

Sijoituspäätösprosessin selkeyttäminen

4

Kilpailutusten kehittäminen

Kuinka pitkään sijoitukset kestävät?

5

Tuottajaohjaus ja palveluiden sisällön kehittäminen

Lastensuojelun ja lapsiperhepalveluiden toimenpiteet (3/3)

Alustava aikataulu

	2024						2025						Omistaja	
	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2	3	4		5
1 Ennaltaehkäisevien palveluiden peittävyuden kasvattaminen		Vaikuttavien ennaltaehkäisevien palveluiden tunnistaminen			Lisättävän resurssin määrittäminen, toteutus ja viestintä		Asiakasmäärien ja vaikutusten seuranta (jatkuva)						Milla Ryyänen	
2 Asiakasohjauksen, PTA:n ja palveluiden kriteerien kehittäminen				PTA-prosessin läpivalaisu ja uudistaminen, asiakassegmentointimallin kehittäminen		PTA-prosessin ja asiakassegmentoinnin mallin lanseeraus		Jatkokehitys tarvittaessa						Kirsi Kaskinen
3 Sijoituspäätösprosessin selkeyttäminen				Sijoituspäätös-prosessin läpivalaisu ja tavoiteasetanta		Päivitetyn sijoituspäätös-prosessin dokumentointi		Omien laitosten rekrytointin vahvistaminen ja käyttöasteen nostaminen						Johanna Will-Orava
4 Kilpailutusten kehittäminen ¹	Kilpailutuksen tavoitteet ja suunnittelu (käynnissä)			Kilpailutuksen avaaminen ja tarjouksien keräys		Päätöksenteko ja onnistumisen arviointi								Johanna Will-Orava
5 Tuottajaohjaus ja palveluiden sisällön kehittäminen	Tuottaja-ohjauksen tilannekuvan selvitys (käynnissä)			Tuottajaohjauksen kehittämisen suunnitelma		Tuottajaohjauksen kehittämisen toteuttaminen (jatkuva)						Hanna Nykänen (palveluiden sisällön kehittäminen) & Johanna Will-Orava (tuottaja-ohjauksen kehittäminen)		
	Omien laitosten palveluiden vaikuttavuuden kehittämissuunnitelma (käynnissä)		Omien laitosten palveluiden vaikuttavuuden suunnitelma ja toteutus											

Talouden tasapainottamisen tarve ja tavoitteet

Uudet sopeutustoimenpiteet 2025-2026

Uusien toimenpiteiden vaikutusarviot

**Tarkennukset uusien toimenpiteiden suunnitelmiin ja
kustannushyötyarvioihin**

Liitteet

Sote-keskuspalveluverkkoselvitys

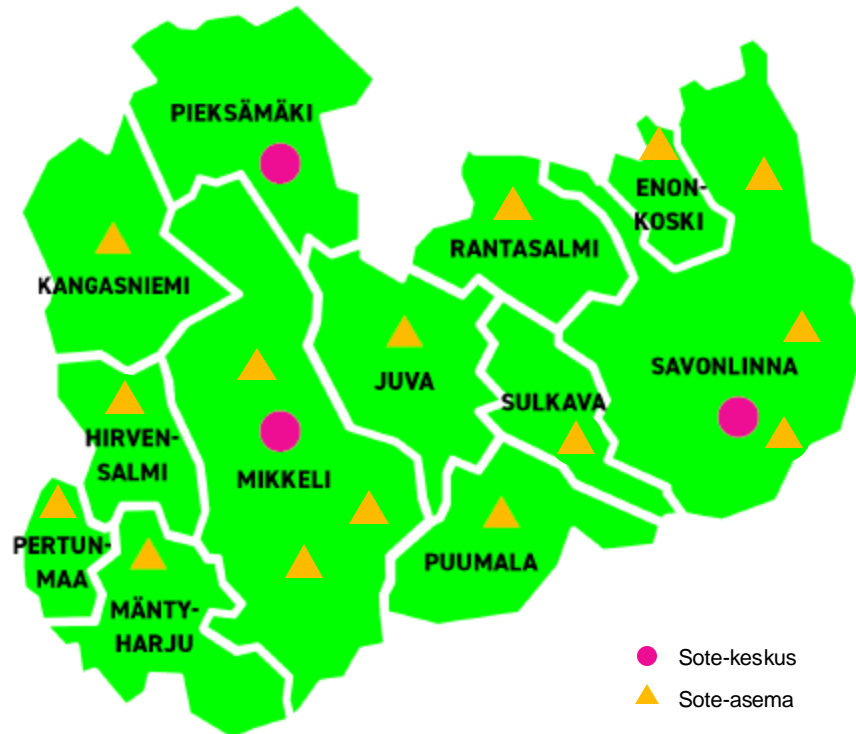
Eloisan sote-keskuspalveluverkko on keskeinen tarkastettava kokonaisuus osana sopeuttamissuunnitelman kokonaisuutta

Avainkysymykset:

- Mikä on Eloisan sote-keskuspalveluverkon nykytilanne?
- Mikä on nykyisten digitaalisten ja liikkuvien palveluiden kattavuus ja vaikuttavuus? Minkälaisen kattavuuden ja vaikuttavuuden menossa olevat ja suunnitellut kehitystoimenpiteet varmistavat?
- Minkälaisia muutoksia palveluiden verkostoon on mahdollista ja tarkoituksenmukaista tehdä? Minkälaiset skenaariot potentiaalisista muutoksista muodostuu?

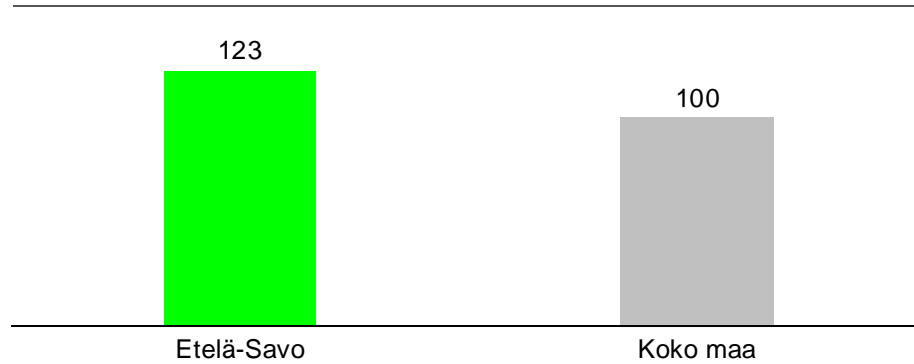
Sote-keskuspalveluiden nykytila

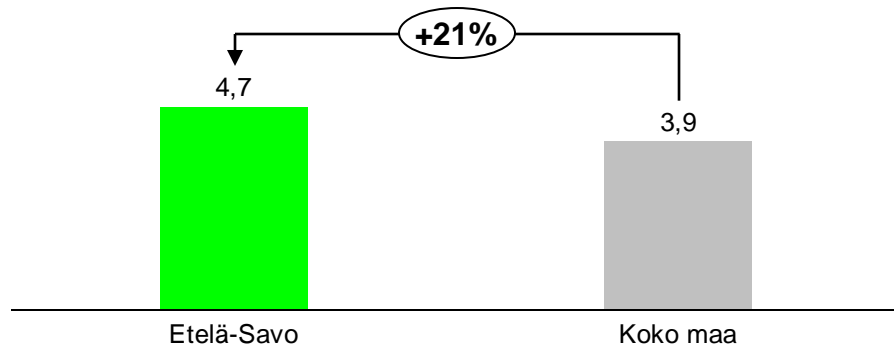
- Etelä-Savon hyvinvointialueen vastaanottopalvelut tuotetaan yhteensä 18 toimipisteessä, joita sijaitsee 1-4 kpl alueen jokaisen kunnan alueella
- Lähes 70% sote-keskusten suoritteista syntyy Mikkelin, Savonlinnan ja Pieksämäen kuntien alueella
- Digisote-keskus alueen neljänneksi suurin sote-keskus
  - Lisäksi puhelinasiointia ja etäasiointia myös fyysisissä toimipisteissä; osuus keskimäärin 40% kaikista yksikön suoritteista
- Suoritedatan valossa liikkuvien palveluiden käyttö nykytilanteessa marginaalista – kuitenkin mm. äitiysneuvolatoiminnassa ja suun terveydenhuollon määräaikaistarkastuksissa ammattilainen usein liikkuu kuntaan asiakaskunnan tarpeen mukaan

Etelä-Savon sairastavuus, ikääntyneiden määrä ja avosairaanhoidon käyntimäärät maan keskitasoon nähden korkeita

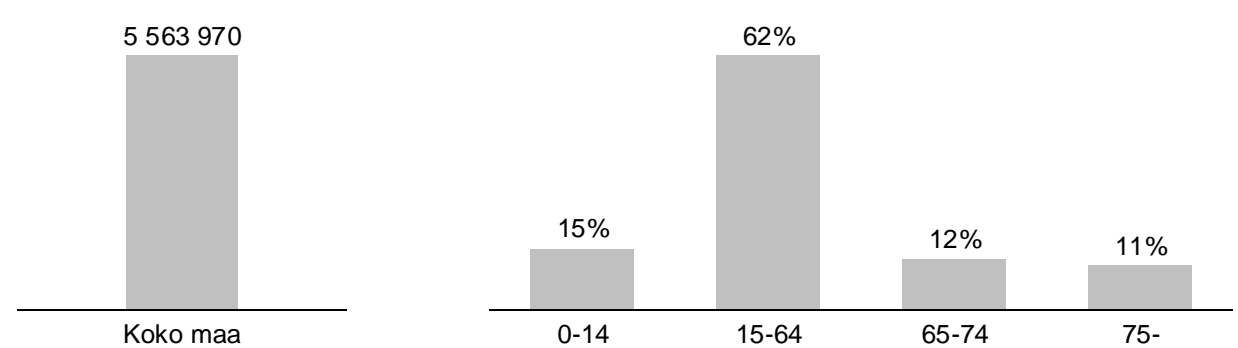
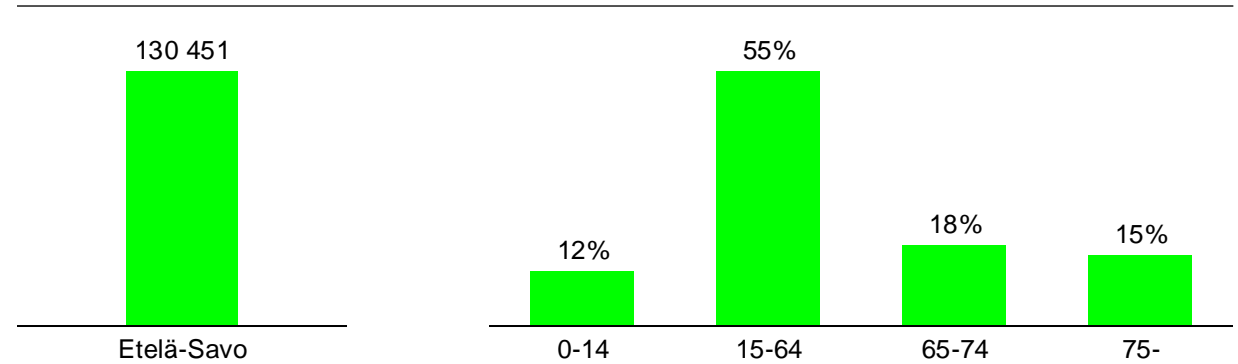
THL:n ikävakioiden sairastavuusindeksi alueittain 2021

Perusterveydenhuollon avosairaanhoidon käynnit suhteessa väestöön 2023, käyntiä per asukas

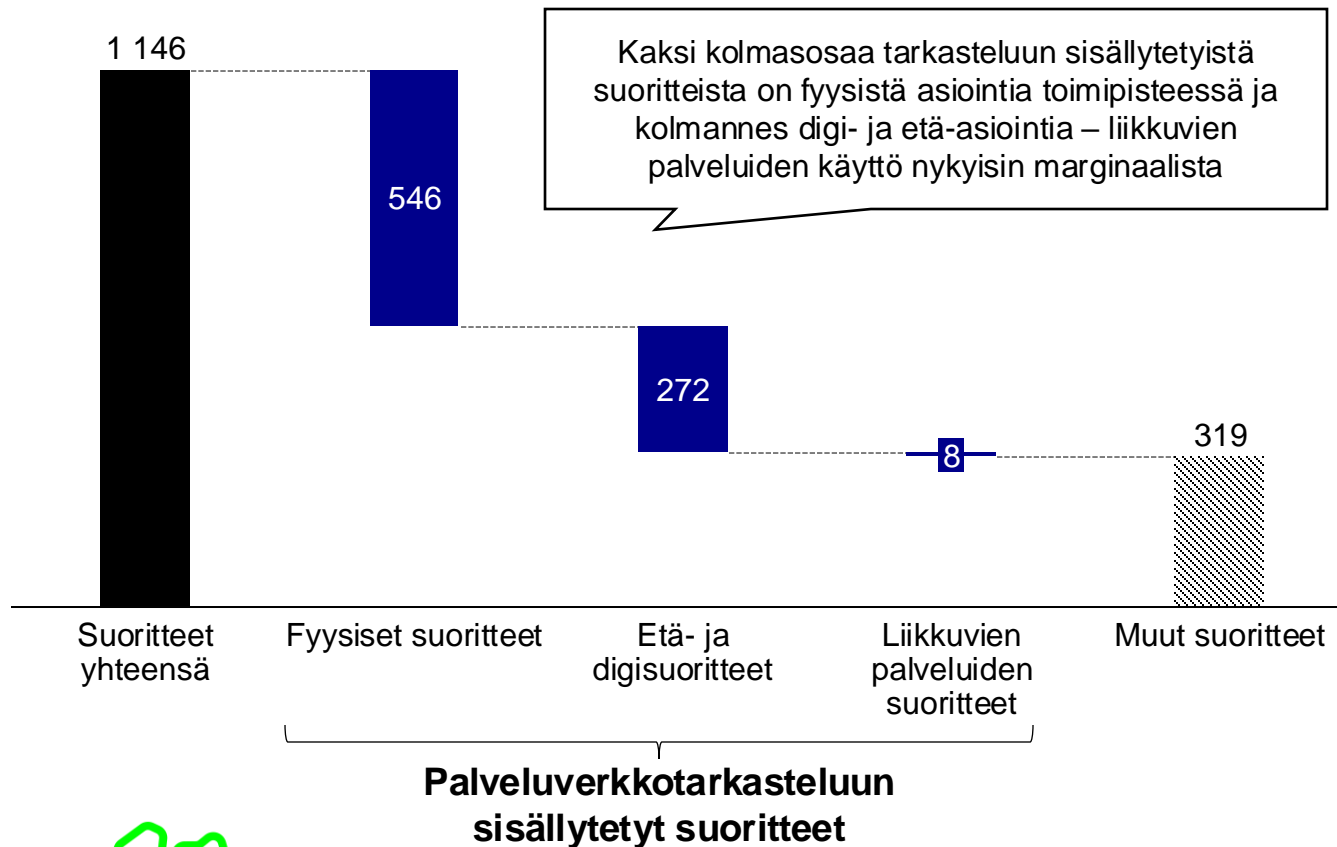

Väkiluku ja ikäjakauma 2022

Palveluverkkotarkastelussa keskeisiä ovat fyysiset, etä- ja digi- sekä liikkuvat palvelusuoritteet

Eloisan sotekeskuspalveluiden suoritteet suoritekategorioittain 2023, tuhatta suoritetta

Kommentit

- Sote-keskuspalveluiden palveluverkkotarkastelussa on analysoitu Eloisan vuoden 2023 suoritedataa
- Suoritteet on poimittu kahdesta potilastietojärjestelmästä: muiden kuntien aineistot yhdessä järjestelmässä, mutta Pieksämäen omassaan, minkä vuoksi Pieksämäen tiedot eivät ole täysin vertailukelpoisia muun aineiston kanssa
- Sekä Pieksämäen että muiden kuntien aineistojen suoritelajit/ yhteystavat on sen mukaan, onko käynti tapahtunut fyysisesti toimipisteessä, fyysisenä käyntinä muualla kuin Eloisan toimipisteessä tai etäpalveluna
  - **Fyysiset suoritteet** sisältävät käynnit ja asiakkaan käynnit vastaanotolla
  - **Etä- ja digisuoritteet** sisältävät puhelinkontaktit ja sähköisen palvelukanavan suoritteet sekä reaaliaikaisen etäasiointin ja muut etäpalveluun viittaavat suoritteet – *Huom. Todellisuudessa sote-keskusten digisuoritteet omalla kustannuspaikallaan (kts. seuraavat sivut)*
  - **Liikkuvien palveluiden suoritteet** sisältävät ammattilaisten käynnit asiakkaan luona, esim. kotona tai työpaikalla
  - **Muut suoritteet** sisältävät kaikki muut järjestelmien suoritteet, joista volyymin kannalta merkittävien ”asiakkaan asian hoito”
- *Huom. Pieksämäen Pegasos-aineistossa on ~49t suoritetta, joiden yhteystapa on ”tuntematon”, joka on jätetty tarkastelun ulkopuolelle*

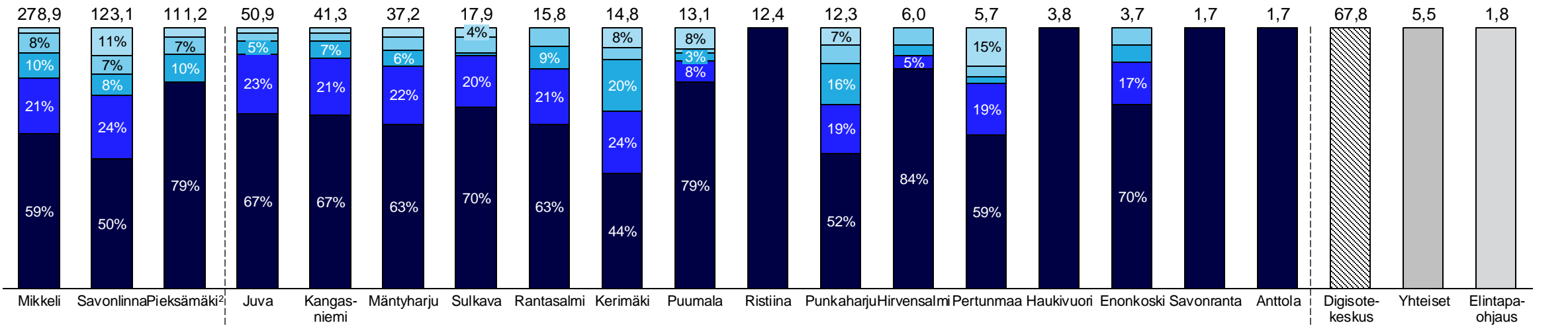

Alueen 18 fyysistä sote-keskustoimipistettä tuottavat laajasti eri perustason palveluita alueen asukkaille

Eloisan sotekeskuspalveluiden suoritteet¹ toimipisteittäin ja palveluittain 2023, tuhatta suoritetta

Huom.

- Haukivuoressa ja Ristiinassa paikan päällä neuvolatoimintaa, mikä ei käy ilmi suoriteaineistosta
- Ristiinassa yksi täydellä käytöllä oleva suun terveydenhuollon huone, mikä myöskään käy ilmi aineistosta

● Sote-keskukset
 ▲ Sote-asetat
 □ Muut

- **Laajimman palvelutarjonnan sote-keskukset** sijaitsevat Mikkelissä, Savonlinnassa ja Pieksämäellä

- **Sote-asetat** tuottavat vastaavia avopalveluja kuin sote-keskukset pienemmällä mittakaavalla Mikkelissä, Savonlinnassa ja muissa alueen kunnissa
- Sote-asemiin linkittyä sote-keskustoimipisteverkon kehittämisen avainkysymys: Miltä osin sote-asemien toimintaa on mahdollista keskittää/ supistaa, ja siirtää digisote-keskuksen asioinniksi tai liikkuvaksi palveluksi?

- **Digisote-keskus** vastaa neuvonnasta ja ohjauksesta, HTA:sta ja ajanvarauksesta sekä vastaanotto toiminnasta sähköisissä kanavissa ja puhelimitse

■ Vastaanottopalvelut
 ■ Suun terveydenhuolto
 ■ Digitaalinen SoTe-keskus
 ■ Neuvolapalvelut
 ■ Koul- ja opiskeluterveydenhuolto
 ■ Kuntoutus- ja terapiapalvelut
 ■ Yhteiset sotekeskuspalvelut
 ■ Elintapaohjaus

1) Suoritteet sisältävät fyysiset käynnit, digi- ja etäkäynnit sekä liikkuvat käynnit; 2) Pieksämäen tiedot poimittu eri asiakas- ja potilastietojärjestelmästä kuin muiden kuntien tiedot
Lähde: Asiakas- ja potilastietojärjestelmät, VALOR-analyysi

Kolmessa suurimmassa kunnassa tuotetaan 70% sote-keskusten suoritteista; myös digisote-keskuksen volyymit merkittävät

Eloisan sotekeskuspalveluiden suoritteet¹ toimipisteittäin ja palveluittain 2023

Kunta	Toimipiste	Suoritteet, tuhatta kpl	Suoritteet, % kaikista	Suoritteet, kum. %-osuus kaikista
Mikkeli	Mikkeli	279	34 %	34 %
	Ristiina	12	2 %	35 %
	Haukivuori	4	0 %	36 %
	Antola	2	0 %	36 %
Savonlinna	Savonlinna	123	15 %	51 %
	Kerimäki	15	2 %	53 %
	Punkaharju	12	1 %	54 %
	Savonranta	2	0 %	54 %
Pieksämäki ²	Pieksämäki ²	111	13 %	68 %
N/A	Digisote-keskus	68	8 %	76 %
Juva	Juva	51	6 %	82 %
Kangasniemi	Kangasniemi	41	5 %	87 %
Mäntyharju	Mäntyharju	37	5 %	92 %
Sulkava	Sulkava	18	2 %	94 %
Rantasalmi	Rantasalmi	16	2 %	96 %
Puumala	Puumala	13	2 %	97 %
Hirvensalmi	Hirvensalmi	6	1 %	98 %
Pertunmaa	Pertunmaa	6	1 %	99 %
Enonkoski	Enonkoski	4	0 %	99 %
N/A	Muut ³	7	1 %	100 %

Lähes 70% kaikista sote-keskuspalveluiden suoritteista toteutetaan Mikkelin, Savonlinnan ja Pieksämäen toimipisteissä

Suoritevolyymeiltään digisote-keskus jo nykyisin Eloisan neljänneksi suurin sotekeskus

Yhdeksän muun kunnan suoritteet kattavat noin neljänneksen tuotannosta

Väestöön suhteutettu toimipisteiden ja palvelutuotannon määrä on pienimmissä Eloisan kunnissa korkea

Eloisan sotekeskuspalveluiden toimipisteiden tarkastelu kunnittain

Kunta	Kunnassa sijaitsevat toimipisteet, lkm	Kunnassa sijaitsevat toimipisteet, lkm per 1000 kunnan asukasta	Kunnassa sijaitsevien toimipisteiden suoritteet ¹ 2023, lkm per kunnan asukas
Mikkeli	4	0,08	5,71
Savonlinna	3	0,09	4,74
Pieksämäki	1	0,06	6,51
Juva	1	0,17	8,82
Kangasniemi	1	0,19	8,01
Mäntyharju	1	0,18	6,68
Sulkava	1	0,42	7,52
Rantasalmi	1	0,30	4,79
Puumala	1	0,47	6,21
Hirvensalmi	1	0,48	2,86
Pertunmaa	1	0,63	3,57
Enonkoski	1	0,75	2,74

Suurimmilla sote-asemilla suoritekohtaiset kiinteistökulut matalimmat – kalleinta Kerimäellä ja Ristiinassa

Eloisan sote-asemien suoritteet ja kiinteistökulut 2023

Suuntaa-antava

Kommentit

Kunta	Toimipiste	Suoritteet ¹ , tuhatta kpl	Sote-keskuspalveluiden kiinteistökulut ² , tuhatta €	Sote-keskuspalveluiden kiinteistökulut, € per suorite
Juva	Juva	51	265	5
Kangasniemi	Kangasniemi	41	153	4
Mäntyharju	Mäntyharju	37	350	9
Sulkava	Sulkava	18	68	4
Rantasalmi	Rantasalmi	16	83	5
Savonlinna	Kerimäki	15	273 ³	18
Puumala	Puumala	13	84	6
Mikkeli	Ristiina	12	220	18
Savonlinna	Punkaharju	12	140 ³	11
Hirvensalmi	Hirvensalmi	6	70	12
Pertunmaa	Pertunmaa	6	34	6
Mikkeli	Haukivuori	4	20	5
Enonkoski	Enonkoski	4	49	13
Mikkeli	Anttola	2	11	7
Savonlinna	Savonranta	2	2	1

Yhteensä

236 570

1 847

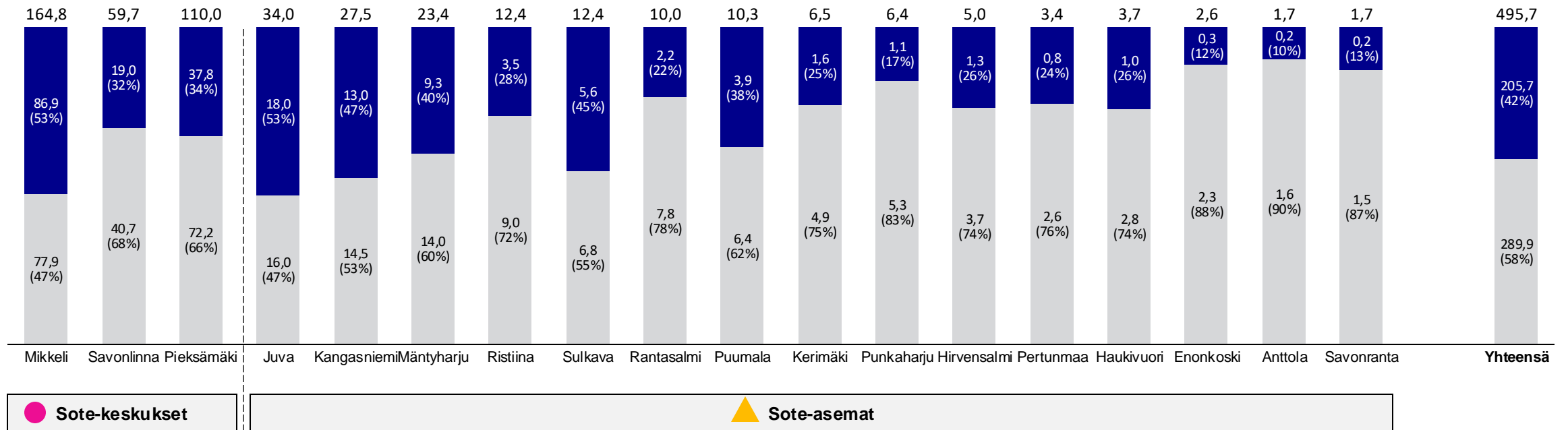
▲
Ø 8

- Suoritekohtaiset sote-keskuspalveluiden kiinteistökulut vaihtelevat eri sote-keskusten välillä merkittävästi: suuremmilla sote-asemilla suoritekohtaiset kiinteistökulut matalimmat
- Eryityisesti Kerimäen, Ristiinan, Hirvensalmen ja Enonkosken suoritevolyyymeihin suhteutetut sote-keskuspalveluiden kiinteistökulut ovat korkeat – keskiarvon ylittävät myös Punkaharjun ja Mäntyharjun asemat
- Edullisimmat palvelutuotannon volyyymiin suhteutetut kiinteistöt Savonrannassa, Kangasniemellä ja Sulkavalla; Savonrannassa on yksi terveystalouksia tuottava huone ikääntyneiden yksikön yhteydessä
- Lisäksi kiinteistöjen näkökulmasta on huomioitava, että osa yksiköistä toimii muiden sote-palveluiden kanssa yhteisissä tiloissa, esim. Ristiinan, Haukivuoren, Anttolan ja Savonrannan yksiköiden toiminta ikääntyneiden asumisyksikön yhteydessä, jolloin tilakuluista säästäminen haastavaa

Puhelinasioinnin ja muun etäasioinnin osuus laskee sen mukaan, mitä pienemmästä toimipisteestä on kyse

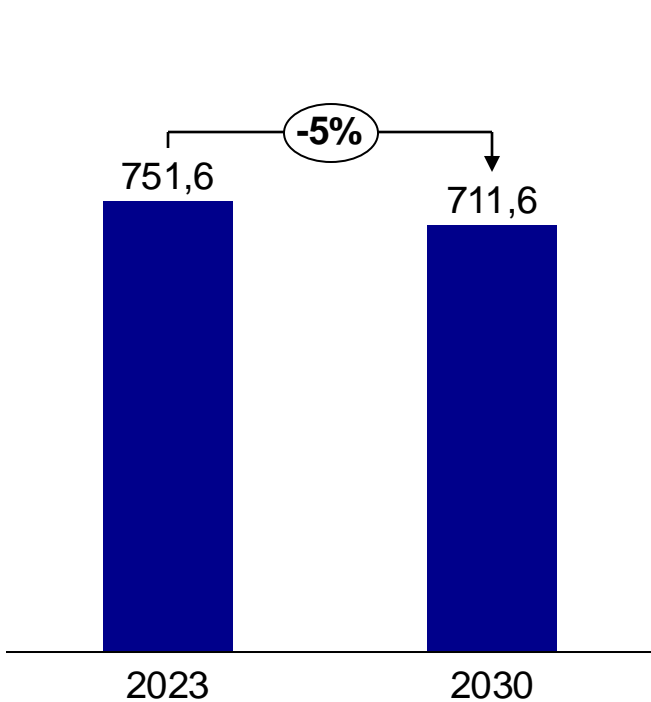
Eloisan vastaanottopalveluiden fyysiset ja etäsuoritteet toimipisteittäin ja suoritelajeittain 2023

■ Etä- ja digisuoritteet ■ Fyysiset suoritteet

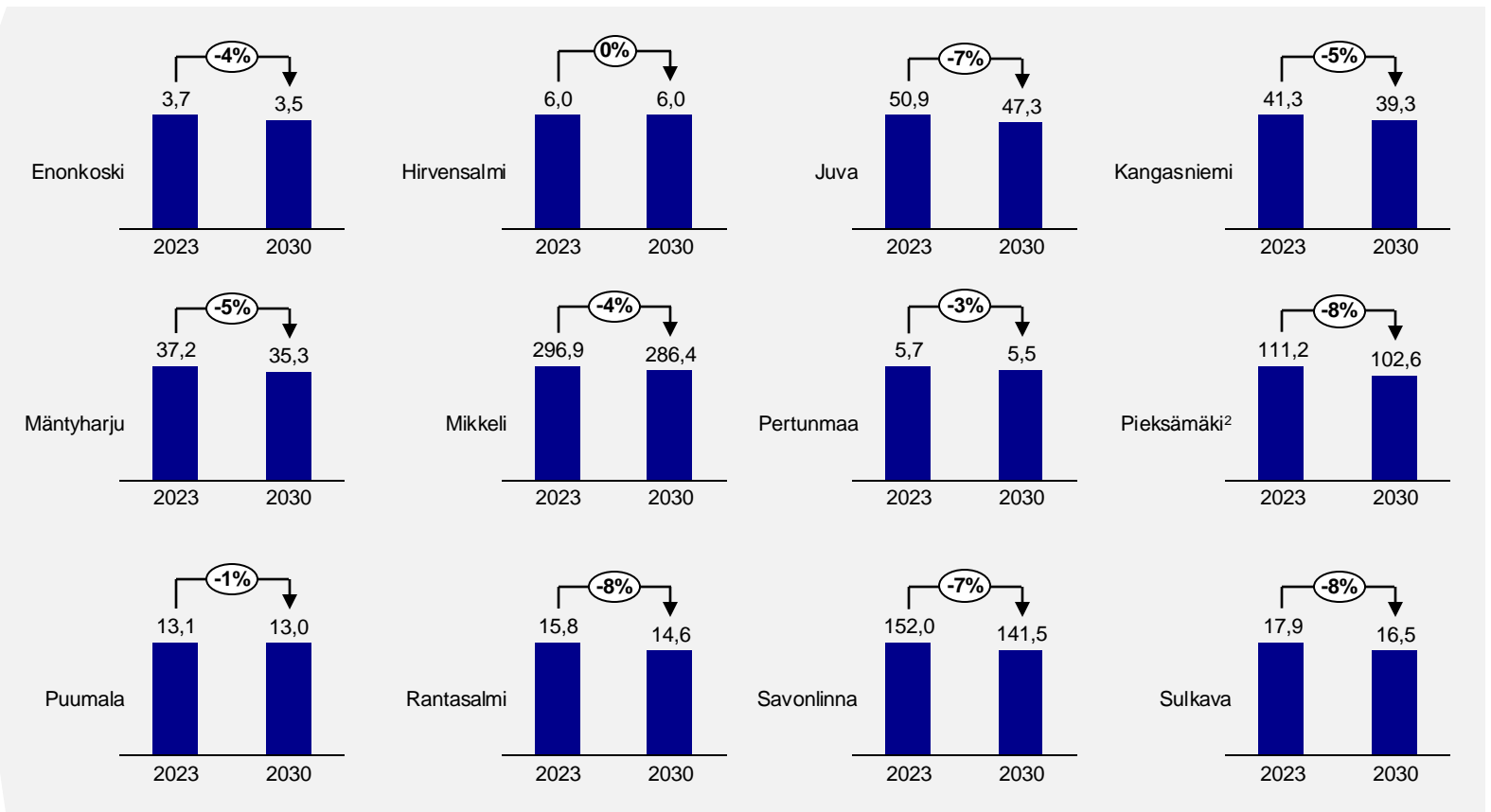

Väestöennusteeseen pohjautuvan arvion mukaan Eloisan sote-keskuspalveluiden käyttö vähenee 5% vuoteen 2030

Eloisan sote-keskuspalveluiden suoritemäärien kehityssennuste¹, tuhatta kpl

Eloisan sote-keskuspalveluiden suoritemäärien kehityssennuste¹ kunnittain, tuhatta kpl

1) Suoritteet sisältävät fyysiset käynnit, digi- ja etäkäynnit sekä liikkuvat käynnit; ikäryhmäkohtaisten kunnan toimipisteiden suoritevolyymin kehitys ennustettu Tilastokeskuksen väestöennusteeseen perustuen
 2) Pieksämäen suoritiedot poimittu eri asiakas- ja potilastietojärjestelmästä kuin muiden kuntien tiedot
 Lähde: Asiakas- ja potilastietojärjestelmät, Tilastokeskus, VALOR-analyysi

Eloisan nykyinen sote-keskuspalveluverkko ei ole kysyntä- ja talouskehityksen näkökulmasta tarkoituksenmukainen

Eloisan sote-keskuspalveluverkon lähtökohdat:

- 1** Eloisan alueen kuntien yhteenlaskettu väestö vähenee 9% vuoteen 2030 – ainoastaan ikääntyneen väestön määrä kasvaa, kun taas lapsiperheiden ja nuorten määrä vähenee.
- 2** Väestörakenteen kehitykseen pohjautuvaan ennusteeseen perustuen sote-keskuspalveluiden tarve alueella vähenee 5%. Erityisesti lapsille, nuorille ja perheille vahvasti kohdennettujen palveluiden (esim. neuvolapalvelut) kysyntä laskee merkittävästi.
- 3** Eloisan nykyinen fyysinen toimipisteverkko on erittäin tiivis: Jokaisessa alueen kunnassa sijaitsee vähintään yksi toimipiste, vaikka kolmessa suurimmassa kunnassa tuotetaan 70% sote-keskusten suoritteista ja vajaa 10% etänä digisotokeskuksessa.
- 4** Tiiviin fyysisen toimipisteverkon ylläpito on kallista, eikä vastaa tarkoituksenmukaisesti Eloisan kiristyvään taloustilanteeseen.
- 5** Lähipalvelutuotannon tapoja on tarkasteltava riittävän monipuolisesti. Alueella on jo nykyisin lukuisia onnistuneita kokemuksia mm. etä- ja liikkuvista palveluista. Lisäksi sote-keskuspalveluissa on eroja asukaskohtaisessa käyttötiheydessä (esim. STH:n tai äitiysneuvolan käynnit vs. vastaanottopalvelut).

Tarkoituksenmukaisen, alueen asukkaita parhaalla tavalla ja kustannusvaikuttavasti palvelevan sote-keskusverkon rakentaminen edellyttää päätöksentekoa riittävän pitkä aikaväli ja monipuoliset palvelutuotannon ratkaisut huomioiden.

Sote-keskuspalveluverkon potentiaalista muutoksista on muodostettu kolme skenaariota

	1 Maltilliset muutokset	2 Välimallin muutokset	3 Merkittävät muutokset
Taloudellinen potentiaali:	~0,2-0,3 M€	~0,3-0,4 M€	~1,4-1,5 M€
Vastaanotto-palvelut	Osaa matalamman volyymin sote-keskuspalveluista tuotetaan vain 3-6 suurimmalla toimipisteellä	Neljän toimipisteen tiloista luovutaan	Kymmenen toimipisteen tiloista luovutaan
Suun TH	Fyysiset vastaanotot yhdeksällä toimipisteellä ¹	Lisäksi kolme toimipisteen suun terveydenhuollon tiloista luovutaan	Lisäksi kahden toimipisteen suun terveydenhuollon tiloista luovutaan
Neuvola-palvelut	Palvelut kuudella toimipisteellä + liikkuvana palveluna ²	Neljän toimipisteen tiloista luovutaan	Kymmenen toimipisteen tiloista luovutaan

Käytännössä skenaariot vaihtelevat sen mukaan, missä määrin fyysinen palvelu keskittyy ja siirtyy muihin palvelumuotoihin

Skenaario	Muutokset toiminnassa	Taloudellinen potentiaali M€	Suoritevolyyymi, johon vaikuttaa Tuhatta suoritteita
1 Maltilliset muutokset	<ul style="list-style-type: none"> Nykyinen fyysinen toimipisteverkko säilyy Suun terveydenhuoltoa, neuvolapalveluita sekä vastaanottopalveluita keskitetään maltillisesti ja aukioloaikoja supistetaan Kustannustehokkuutta haetaan uudelleenneuvottelemalla tilojen vuokrasopimuksia ja toimintamallikehittämisellä 	~0,2-0,3 M€	<p>Suuntaa-antava</p> <p>■ Vastaanottopalvelut ■ Suun terveydenhuolto ■ Muut</p> <p>3 100%</p> <p>~0,4% kaikista '23 suoritteista¹</p>
2 Välimallin muutokset	<ul style="list-style-type: none"> Neljän toimipisteen tiloista luovutaan: Punkaharjun ja Enonkosken asukkaiden fyysiset palvelut tuotetaan jatkossa Kerimäellä; Pertunmaan ja Hirvensalmen asukkaiden fyysiset palvelut tuotetaan jatkossa Mäntyharjulla; etä- ja liikkuvia palveluita vahvistetaan Suun terveydenhuolto kahdeksassa suurimmassa toimipisteessä ja liikkuvana palveluna 	~0,3-0,4 M€	<p>38 39% 46% 16%</p> <p>~4,2% kaikista '23 suoritteista¹</p>
3 Merkittävät muutokset	<ul style="list-style-type: none"> Kymmenen toimipisteen tiloista luovutaan; palvelutuotanto jatkossa Mikkelissä, Savonlinnassa, Pieksämäellä ja Puumalassa, etäpalveluna sekä liikkuvana palveluna Suun terveydenhuolto kolmessa sote-keskuksessa ja liikkuvana palveluna 	~1,4-1,5 M€	<p>206 64% 21% 15%</p> <p>~24,9% kaikista '23 suoritteista¹</p>

Huom. Lisäksi säästöt palveluostoissa Sulkavan sote-keskuspalveluiden lakkauttamisesta vuoden 2026 jälkeen: 3 M€ perustuen Eloisan alustavien vuoden 2023 tilinpäätöstietojen Sulkavan ostopalveluiden kustannuspaikan (6265 Sulkavan terveystalon ostot) tilin (4320 Asiakaspalveluostot muilta) saldoon.

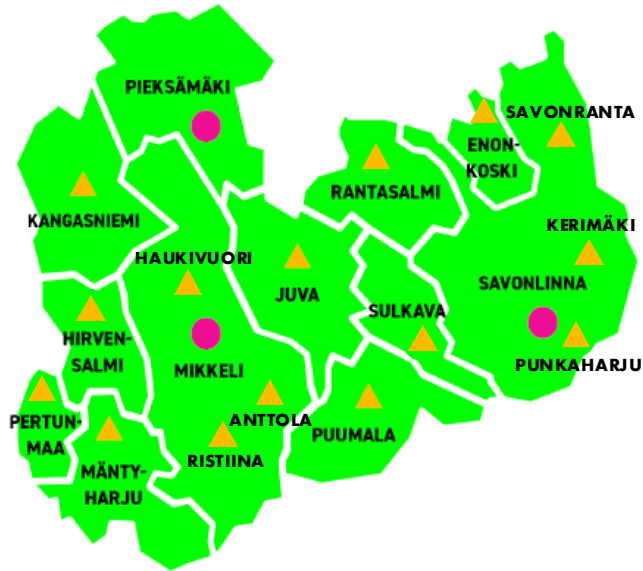
1) Suoritteet sisältävät fyysiset käynnit, digi- ja etäkäynnit sekä liikkuvat käynnit
2) Pieksämäen tiedot poimittu eri asiakas- ja potilastietojärjestelmästä kuin muiden kuntien tiedot.
Lähde: Asiakas- ja potilastietojärjestelmät, Eloisan toimittamat aineistot, VALOR-analyysi

Back-up: Sote-keskusverkkoon ehdotetut muutokset skenaarioittain

Eloisan sote-keskusverkkoon ehdotetut muutokset skenaarioittain

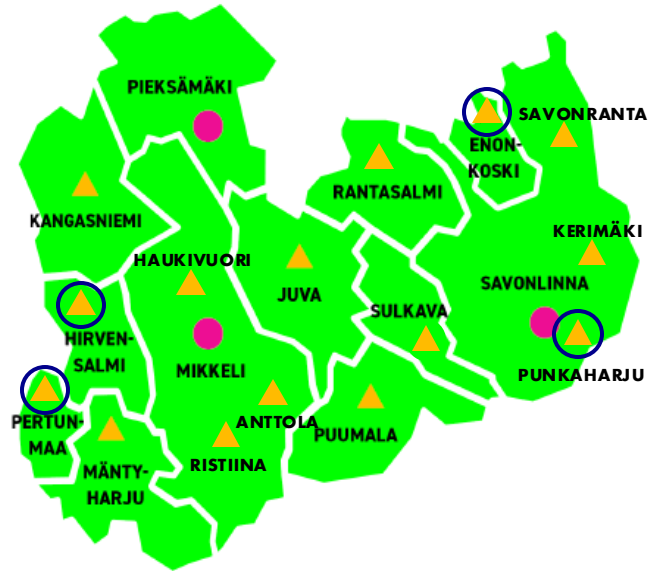
1 Maltilliset muutokset (nykytilanne)

Fyysiset toimipisteet pysyvät samana – suunterveyden, neuvolan, sekä vastaanottotoiminnan palveluita keskitetään maltillisesti

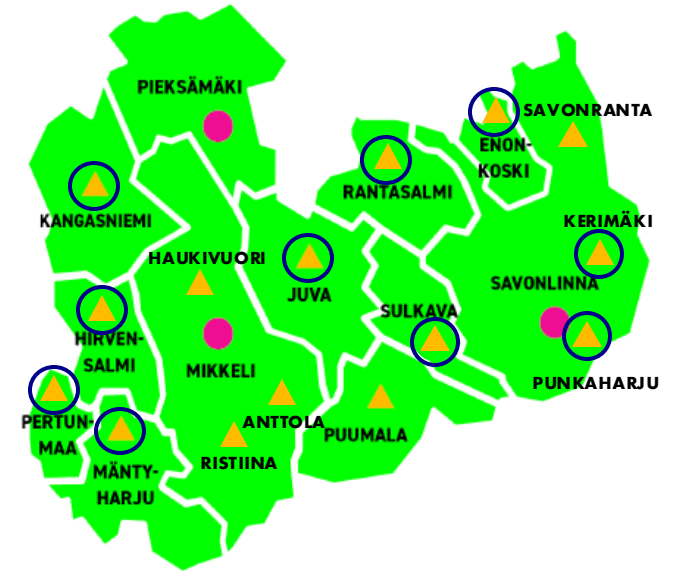
2 Välimallin muutokset

Punkaharjun, Enonkosken, Hirvensalmen ja Pertunmaan tiloista luovutaan – suun terveydenhuolto kahdeksassa toimipisteessä ja liikkuvana palveluna

3 Merkittävät muutokset

Kymmenen sote-aseman tiloista luovutaan – suun terveydenhuolto kolmessa sote-keskuksessa ja liikkuvana palveluna

Sote-keskuspalveluverkon 1. skenaariossa toiminnan muutokset maltillisia – kustannusvaikutus epävarma ja marginaalinen

Skenaario 1: Maltilliset muutokset

Kuvaus: Nykyinen fyysinen toimipisteverkko säilyy. Suun terveydenhuoltoa, neuvolapalveluita sekä vastaanottopalveluita keskitetään maltillisesti. Lisäksi pienempien toimipisteiden aukioloaikoja supistetaan. Kustannustehokkuutta haetaan uudelleen neuvottelemalla tilojen vuokrasopimuksia ja toimintamallikehittämisellä.

Vastaanotto- palvelut	<ul style="list-style-type: none"> Vastaanottopalvelut tuotetaan nykyisen palveluverkon toimipisteissä, muutoksia tehdään vastaanottopalveluiden aukioloaikoihin ja palvelutuotannon kustannustehokkuutta vahvistetaan digitaalisten toimintamallien ja ammattilaisten tiimimallitoiminnan kehittämisen kautta läpi alueen Toimitiloista ei luovuta mahdollisia yksittäisiä huoneita lukuun ottamatta – tarvittaessa uusien edullisempien ja pienempään tilatarpeeseen vastaavien toimitilojen etsiminen Eloisan alueelta Skenaarion mukaisessa ratkaisussa vastaanottopalveluista saatavat säästöt epävarmat ja marginaaliset
Suun terveydenhuolto	<ul style="list-style-type: none"> Suuhygienistin ja hammaslääkärin palvelut poistuvat Pertunmaalta, Punkaharjulta, Enonkoskelta, Hirvensalmelta ja Rantasalmelta Niissä toimipisteissä, joissa palveluista luovutaan, pyritään pääsemään eroon suun terveydenhuollon käyttämisestä tiloista joko neuvottelemalla vuokrasopimuksia uudelleen tai huomioimalla pienempi tilatarve uutta kustannustehokkaampaa toimitilaa etsittäessä Skenaariossa hammaslääkärin ja suuhygienistin vastaanotolle pääsee Savonlinnassa, Mikkelissä, Pieksämäellä, Mäntyharjulla, Kangasniemellä, Juvalla, Puumalassa, Kerimäellä ja Ristiinassa, ja erikoishammaslääkärin vastaanotolle Savonlinnassa, Mikkelissä ja Pieksämäellä – koululaisten suunterveyden tarkastuksia toteutetaan liikkuvana palveluna Savonlinnassa, Mikkelissä, Pieksämäellä, Mäntyharjulla, Kangasniemellä ja Juvalla Sulkavalla palvelut jatkuvat vuoden 2026 loppuun saakka Terveystalon ulkoistussopimuksen mukaisesti
Neuvolapalvelut	<ul style="list-style-type: none"> Skenaariossa äitiys- ja lastenneuvolapalvelut sekä ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolan palvelut poistuvat Pertunmaalta, Hirvensalmelta, Haukivuorelta ja Anttolasta; lisäksi äitiysneuvolapalvelut poistuvat Rantasalmelta ja Punkaharjulta Koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto kouluissa/ oppilaitoksissa säilyy

2. skenaariossa neljän toimipisteen vuokratulot poistuvat; tilakäyttö tehostuu ja etä- ja liikkuvia palveluita vahvistetaan

Skenaario 2: Välimallin muutokset

Kuvaus:

Neljän toimipisteen tiloista luovutaan; palvelutuotanto jatkossa lähikunnissa, etäpalveluna ja liikkuvana palveluna. Suun terveydenhuolto kahdeksassa suurimmassa toimipisteessä ja liikkuvana palveluna.

Vastaanotto- palvelut	<ul style="list-style-type: none"> Vastaanottopalveluiden fyysistä toimipisteverkkoa keskitetään maltillisesti, jotta neljän toimipisteen tiloista on mahdollista luopua, ja vuokratuloista säästää Punkaharjun ja Enonkosken asukkaiden fyysiset palvelut tuotetaan Kerimäellä, jolloin Kerimäen tilakäyttö tehostuu, ja Punkaharjun ja Enonkosken vuokratulot poistuvat<ul style="list-style-type: none"> Pisteiden nykyiset palvelutuotannon volyymit marginaaliset Pertunmaan ja Hirvensalmen asukkaiden fyysiset palvelut tuotetaan jatkossa Mäntyharjulla, jolloin Mäntyharjun tilakäyttö tehostuu, ja Pertunmaan ja Hirvensalmen vuokratulot poistuvat<ul style="list-style-type: none"> Pisteiden nykyiset palvelutuotannon volyymit marginaaliset Anttolan toimitiloista ei luovuta, mutta ko. toimipisteessä jatkossa yhtenä päivänä viikossa vain sairaanhoitajan vastaanotto ja laboratoriopalvelu
Suun terveydenhuolto	<ul style="list-style-type: none"> Suun terveydenhuoltoa tuotetaan alueella kahdeksassa toimipisteessä sekä liikkuvana palveluna Hirvensalmen tiloista luovutaan; toimipisteessä ei ole tuotettu suun terveydenhuollon palveluita viimeiseen puoleen vuoteen Punkaharjun, Enonkosken, Sulkavan ja Rantasalmen suun terveydenhuollon palvelut tuotetaan jatkossa Savonlinnassa<ul style="list-style-type: none"> Toimipisteiden nykyiset palvelutuotannon volyymit matalat Savonlinnan suun terveydenhuollon huone- ja laitekapasiteettia vahvistettava (tilakapasiteetin vapautuminen sairaalatoiminnan keskittyessä tietyiltä osin Mikkeliin); tarkasteltava perustason suun terveydenhuollon mahdollisuuksia toimia esim. suu- ja leukakirurgian tiloissa, mikäli ko. toiminta keskittyy Mikkeliin Pertunmaan suun terveydenhuollon kysyntä siirtyy Mäntyharjulle ja/ tai Mikkeliin
Neuvolapalvelut	<ul style="list-style-type: none"> Neuvolapalvelut keskittyvät linjassa vastaanottopalveluiden kanssa: Punkaharjun ja Enonkosken asukkaiden palvelut Kerimäelle ja Pertunmaan ja Hirvensalmen Mäntyharjulla Palvelutuotanto toimipisteissä pääosin liikkuvana palveluna – jatkossakin henkilöstön läsnäolo kussakin toimipisteessä suhteutetaan alueen syntyvien lasten määrään<ul style="list-style-type: none"> Äitiysneuvolatoiminta jo nykyisin laajasti liikkuvana palveluna siten, että ammattilainen liikkuu kuntaan palvelutarpeen mukaan – toimintamalli todettu hyväksi

3. skenaariossa palveluverkkoa uudistetaan vastaamaan tulevaisuuden kysyntään mahdollistaen merkittävät säästöt

Skenaario 3: Merkittävät muutokset

Kuvaus:

Kymmenen toimipisteen tiloista luovutaan; palvelutuotanto jatkossa Mikkelissä, Savonlinnassa, Pieksämäellä ja Puumalassa, etäpalveluna sekä liikkuvana palveluna. Suun terveydenhuolto kolmessa sote-keskuksessa ja liikkuvana palveluna.

Vastaanotto-
palvelut

- Vastaanottopalveluiden fyysiset toimipisteet sijaitsevat jatkossa neljän kunnan alueella, jotta kymmenen toimipisteen tiloista (ml. Sulkava) on mahdollista luopua, ja vuokratuloista säästää
- Rantasalmen, Kerimäen, Punkaharjun, Sulkavan ja Enonkosken asukkaiden fyysiset palvelut tuotetaan Savonlinnassa ja osin liikkuvana palveluna, jolloin neljän toimipisteen vuokratulot poistuvat
  - Erityisesti Kerimäen toimitilat kalliit
  - Sulkavan kokonaisulkoistus sopimusteknisesti mahdollista purkaa '26 lopussa, jolloin säästö tilojen lisäksi ostopalvelukuluista
- Mäntyharjun, Pertunmaan ja Hirvensalmen asukkaiden fyysiset palvelut tuotetaan jatkossa Mikkelissä ja osin liikkuvana palveluna, jolloin kolmen toimipisteen vuokratulot poistuvat
- Juvan asukkaiden asiointi jatkossa Savonlinnassa ja Mikkelissä
  - Juvalla nykyisin muita kuntia parempi palvelutaso, mikä haaste asukkaiden tasavertaisuuden näkökulmasta; asiakkaiden mahdollista asioida Savonlinnassa ja Mikkelissä
- Kangasniemen asiakkaiden asiointi jatkossa Mikkelissä tai liikkuvana palveluna
  - Tilat alikäyttöllä; ikääntyneen väestön palvelutarpeeseen voisi vastata liikkuva palvelu, eli ammattilaisen vierailu kunnan muissa tiloissa tiettyinä päivinä viikossa
- Anttolan toimitiloista ei luovuta, mutta ko. toimipisteessä jatkossa yhtenä päivänä viikossa vain sairaanhoitajan vastaanotto ja laboratoriopalvelu

Suun
terveydenhuolto

- Suun terveydenhuoltoa tuotetaan alueen kolmessa sote-keskuksessa (Mikkeli, Savonlinna ja Pieksämäki) toimipisteessä sekä liikkuvana palveluna
- Hirvensalmen tiloista luovutaan; toimipisteessä ei ole tuotettu suun terveydenhuollon palveluita viimeiseen puoleen vuoteen
- Kerimäen, Punkaharjun, Enonkosken, Sulkavan ja Rantasalmen suun terveydenhuollon palvelut tuotetaan jatkossa Savonlinnassa
  - Toimipisteiden nykyiset palvelutuotannon volyymit matalat; Kerimäen tilat puolestaan kalliit
  - Savonlinnan suun terveydenhuollon huone- ja laitekapasiteettia vahvistettava (tilakapasiteetin vapautuminen sairaalatoiminnan keskittyessä tietyiltä osin Mikkeliiin); tarkasteltava perustason suun terveydenhuollon mahdollisuuksia toimia esim. suu- ja leukakirurgian tiloissa, mikäli ko. toiminta keskittyy Mikkeliiin
- Pertunmaan, Kangasniemen ja Mäntyharjun suun terveydenhuollon kysyntä siirtyy Mikkeliiin
- Juvan ja Puumalan asukkaiden asiointi jatkossa Savonlinnassa ja Mikkelissä

Neuvolapalvelut

- Neuvolapalvelut keskittyvät linjassa vastaanottopalveluiden kanssa: fyysiset toimipisteet jatkossa Mikkelissä, Savonlinnassa, Pieksämäellä ja Puumalassa
- Palvelutuotanto toimipisteissä pääosin liikkuvana palveluna – jatkossakin henkilöstön läsnäolo kussakin toimipisteessä suhteutetaan alueen syntyvien lasten määrään
  - Äitiysneuvolatoiminta jo nykyisin laajasti liikkuvana palveluna siten, että ammattilainen liikkuu kuntaan palvelutarpeen mukaan – toimintamalli todettu hyväksi

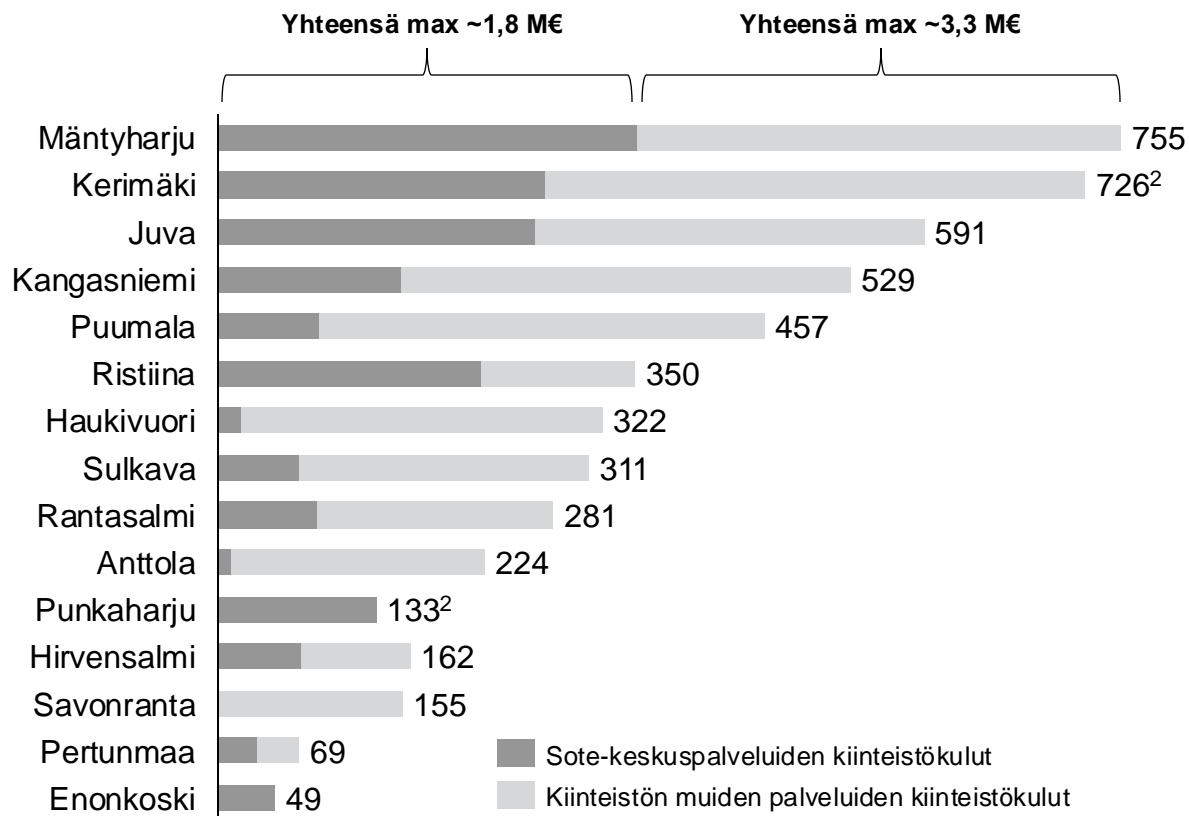
Suurin osa säästöistä muodostuisi toimitilojen karsimisesta ja vuokrien uudelleen neuvotteluista

	1 Maltilliset muutokset	2 Välimallin muutokset	3 Merkittävät muutokset
Toimitilat (vuokraneuvottelut ja säästöt kiinteistökuuluissa)	<ul style="list-style-type: none"> Suun terveydenhuollon, neuvolan ja vastaanotto toiminnan palveluiden yksittäisten huoneiden vuokratulusta luopuminen ja/tai pienempiin kiinteistöihin vaihtaminen sekä vuokrien uudelleen neuvottelu: Karkea arvio ~200-300 t€	<ul style="list-style-type: none"> Neljän toimipisteen sote-keskuspalveluista luopuminen; lisäksi kolmen suunterveyden hoitopaikan keskittäminen: Vuokrat ja muut kiinteistökulut ~0,3-0,4 M€	<ul style="list-style-type: none"> 10 toimipisteen sote-keskuspalveluista luopuminen; lisäksi yhden suunterveyden hoitopaikan keskittäminen: Vuokrat ja muut kiinteistökulut ~1,4-1,5 M€
Palveluostot	<ul style="list-style-type: none"> Lisäksi säästöt palveluostoissa Sulkavan sote-keskuspalveluiden lakkauttamisesta vuoden 2026 jälkeen: 3 M€¹		
Henkilöstö	Todennäköisesti pitkällä aikavälillä myös henkilöstökulujen vähenemä – kuitenkin lyhyellä aikavälillä henkilöstö todennäköisesti siirtyisi Eloisassa muihin tehtäviin (yksittäisiä poikkeuksia lukuun ottamatta).		
Muut säästöt	Muita pistemäisiä säästöjä esim. tukipalveluiden käytön keskittymisestä		

Pelkkien sote-keskuspalveluiden keskittämisestä epätodennäköistä saada isossa kuvassa riittäviä säästöjä

Eloisan sote-asemien kiinteistökulut 2023¹, t€

Kommentit

- Suurin osa sote-asemista tuottaa sote-keskuspalveluiden lisäksi muita sote-palveluita, kuten osastopalvelua, ikääntyneiden palveluita tai sosiaalipalveluita
- Sote-keskuspalveluille allokoitunut kiinteistökulut yhteensä ~1,8 M€ (~35% kokonaiskiinteistökuluista) – on siis epätodennäköistä että sote-keskuspalveluista karsimalla saavutettaisiin kiinteistöjen osalta riittäviä säästöjä
- Lisäksi sote-keskuspalveluiden käyttämistä tiloista luopuminen edellyttää vuokranantajien myöntymistä kiinteistöjen osittaiselle vuokraamiselle ja vuokrahinnan madaltamiselle neliöiden suhteessa, mihin liittyy merkittäviä epävarmuuksia
- Merkittävät kiinteistösäästöt edellyttävät ko. toimitiloissa tuotettavien palveluiden kokonaistarkastelua, ja kokonaisten toimitilojen poistamista käytöstä kokonaan

1) Karkea arvio kiinteistöjen sote-keskuspalveluille kohdistuvista vuokratuloista ja muista kiinteistökuluista. Sote-keskuspalveluille kohdistuvat vuokratulot arvioitu 3/2024 sisäisten vuokratulojen pohjalta ja muut kiinteistökulut sote-keskuspalveluiden neliöiden suhteessa; 2) Kerimäen sote-keskuspalveluiden kiinteistökuluiksi oletettu kiinteistön avopalveluille kohdistuva vuokra ja Punkaharjun kohdalla käytetty '23 koko kiinteistön vuokratuloa: sote-keskuspalveluille kohdistuvat kulut voivat olla näitä arvioita matalammat; Lähde: Eloisan kiinteistö- ja taloustiedot, VALOR-analyysi

1. skenaario vähäriskisin – toiminnan kehittämisen ja talouden tavoitteiden saavuttaminen mahdollista vain 3. skenaariossa

Skenaario 1	Skenaario 2	Skenaario 3
Nykyinen fyysinen toimipisteverkko säilyy. Suun terveydenhuolto, neuvolapalveluita ja vastaanottopalveluita keskitetään maltillisesti. Kustannustehokkuutta haetaan uudelleenneuvottelemalla tilojen vuokrasopimuksia ja toimintamallikehittämisellä.	Neljän toimipisteen tiloista luovutaan; palvelutuotanto jatkossa lähikunnissa, etäpalveluna ja liikkuvana palveluna. Suun terveydenhuolto kahdeksassa suurimmassa toimipisteessä ja liikkuvana palveluna.	Kymmenen toimipisteen tiloista luovutaan; palvelutuotanto jatkossa Mikkelissä, Savonlinnassa, Pieksämäellä ja Puumalassa, etäpalveluna sekä liikkuvana palveluna. Suun terveydenhuolto kolmessa sote-keskuksessa ja liikkuvana palveluna.
Taloudellinen potentiaali: ~0,2-0,3 M€	~0,3-0,4 M€	~1,4-1,5 M€
<ul style="list-style-type: none"> + Toteutukseltaan helpoin skenaario – mahdollistaa toiminnan jatkamisen nykyisellään ilman merkittäviä muutoksia + Ei merkittäviä toiminnallisia riskejä – Vaihtoehto ei tuo säästöjä, eikä vastaa riittävästi talouden tasapainottamisen tarpeeseen – Toiminnan tehostaminen ja kehittäminen haastavaa nykyisellä toimipisteverkolla – Pitkällä aikavälillä henkilöstön saatavuus pienissä kunnissa voi vaikeutua – Vuokrasopimusten uudelleenneuvotteluun liittyy riskinsä – yksittäisiä huoneita voi olla vaikea sulkea pois sopimuksista ja uusia sopivia kiinteistöjä voi olla hankala löytää 	<ul style="list-style-type: none"> + Toteutukseltaan kohtalaisen helppo skenaario mahdollistaen kuitenkin maltillisia säästöjä + Maltilliset toiminnalliset riskit – Vaihtoehto ei vastaa riittävästi talouden tasapainottamisen tarpeeseen – Etäisyys palveluiden piiriin kasvaa osalla alueen asukkaista – Eloisa maksaa useista alikäytöllä olevista tiloista ja kiinteistöistä – Pitkällä aikavälillä henkilöstön saatavuus pienissä kunnissa voi vaikeutua 	<ul style="list-style-type: none"> + Mahdollistaa sote-keskusverkon kustannushyötypotentiaalin valjastamisen laajamittaisesti + Pitkällä aikavälillä voi helpottaa ammattilaisten saatavuutta (fyysinen palvelutuotanto kasvukeskittymissä) + Turvaa pitkällä aikavälillä alueen asukkaiden sote-palvelutuotannon tarkoituksenmukaisella tavalla – Edellyttää investointeja muutoksen alkuvaiheessa – Toteutus edellyttää laajaa ja vaativaa muutosohjelmaa sekä riskinhallintaa – Lyhyellä aikavälillä asukkaiden palveluiden saatavuus heikkenee – Lyhyellä aikavälillä henkilöstön saatavuus turvattava (yksittäisten pienten kuntien ammattilaisten halukkuus siirtyä)

Päätöksenteossa huomioitava myös taloudellisiin tavoitteisiin, palveluiden saavutettavuuteen ja henkilöstöön liittyvät riskit

	Skenaario 1	Skenaario 2	Skenaario 3
	<p>Nykyinen fyysinen toimipisteverkko säilyy. Suun terveydenhuolto, neuvolapalveluita sekä vastaanottopalveluita keskitetään maltillisesti. Kustannustehokkuutta haetaan uudelleenarvioimalla tilojen vuokrasopimuksia ja toimintamallikehittämisellä.</p>	<p>Neljän toimipisteen tiloista luovutaan; palvelutuotanto jatkossa lähikunnissa, etäpalveluna ja liikkuvana palveluna. Suun terveydenhuolto kahdeksassa suurimmassa toimipisteessä ja liikkuvana palveluna.</p>	<p>Kymmenen toimipisteen tiloista luovutaan; palvelutuotanto jatkossa Mikkeliissä, Savonlinnassa, Pieksämäellä ja Puumalassa, etäpalveluna sekä liikkuvana palveluna. Suun terveydenhuolto kolmessa sote-keskuksessa ja liikkuvana palveluna.</p>
Taloudellinen riski	 <ul style="list-style-type: none"> Ei realistinen vaihtoehto, mikäli taloudelliset tavoitteet halutaan saavuttaa 	 <ul style="list-style-type: none"> Taloudelliset tavoitteet mahdollista saavuttaa Muutos voi edellyttää investointeja alkuvaiheessa (esim. suun terveydenhuollon tilat ja laitteet) 	 <ul style="list-style-type: none"> Taloudelliset tavoitteet mahdollista saavuttaa Muutos voi edellyttää investointeja alkuvaiheessa Savonlinnaan, Mikkeliin ja Pieksämäelle (esim. suun terveydenhuollon tilat ja laitteet)
Saatavuuden ja saavutettavuuden heikkenemisen riski	 <ul style="list-style-type: none"> Pienten kuntien asukkaiden etäisyydet suun terveydenhuollon, neuvolapalveluiden sekä tiettyjen vastaanottopalveluiden piiriin kasvavat 	 <ul style="list-style-type: none"> Punkaharjun, Hirvensalmen, Pertunmaan ja Enonkosken asukkaiden etäisyydet vastaanottopalveluiden piiriin kasvavat Etäisyydet suun terveydenhuollon palvelun piiriin kasvavat 	 <ul style="list-style-type: none"> Asukkaiden etäisyys fyysisen palveluiden piiriin kasvaa (erit. reunakunnat) Lyhyellä aikavälillä hoitoon pääsyn määräajat pitenevät Muutos edellyttää liikkuvien palveluiden vahvistamista erit. neuvolapalveluiden ja suun terveydenhuollon määräaikaisten tarkastusten osalta sekä digitaalisen sote-keskuksen täysimittaista hyödyntämistä
Ammattilaisten saatavuuden heikkenemisen riski	 <ul style="list-style-type: none"> Ammattilaisten saatavuus useissa nykyisissä toimipisteissä haaste (esim. Puumalan hoitajarekrytoinnit) Useissa toimipisteissä yksittäisiä lääkäreitä tai hammaslääkäreitä, jotka eivät todennäköisesti siirry toiseen kuntaan töihin ajomatkojen takia (esim. Rantasalmi, Punkaharju ja Pertunmaa) 	 <ul style="list-style-type: none"> Ammattilaisten saatavuus useissa nykyisissä toimipisteissä haaste (esim. Puumalan hoitajarekrytoinnit) Useissa toimipisteissä yksittäisiä lääkäreitä tai hammaslääkäreitä, jotka eivät todennäköisesti siirry toiseen kuntaan töihin ajomatkojen takia (esim. Rantasalmi, Punkaharju ja Pertunmaa) 	 <ul style="list-style-type: none"> Fyysiset toimipisteet sijaitsevat alueen väestöltään suurimmilla paikkakunnilla; erityisesti nuori työvoima todennäköisesti kasvukeskuksissa

 Ei riskiä ... Merkittävä riski

Muutokset vastaanottopalveluiden toimipisteissä skenaarioittain

Kunta	Toimipiste	Skenaario 1		Skenaario 2		Skenaario 3	
		Palvelutuotanto nykyisissä tiloissa	Tiloista luovutaan	Palvelutuotanto nykyisissä tiloissa	Tiloista luovutaan	Palvelutuotanto nykyisissä tiloissa	Tiloista luovutaan
Mikkeli	Mikkeli	✓		✓		✓	
	Ristiina	✓	Skenaariossa 1 luovutaan vain valittujen toimipisteiden tietyistä suun terveydenhuollon ja neuvolapalveluiden tiloista. Muutoksia vastaanottopalveluissa palveluissa tapahtuu vain aukioloajoissa (tarkennukset myöhemmillä sivuilla).	✓		✓	
	Haukivuori	✓		✓		✓	
	Anttola	✓		✓		✓	
Savonlinna	✓	✓			✓		
Savonlinna	Kerimäki	✓		✓			✓
	Punkaharju	✓			✓		✓
	Savonranta	✓		✓		✓	
Pieksämäki	Pieksämäki	✓		✓		✓	
Juva	Juva	✓		✓			✓
Kangasniemi	Kangasniemi	✓		✓			✓
Mäntyharju	Mäntyharju	✓		✓			✓
Sulkava	Sulkava	Terveystalon ulkoistussopimuksen mukaisesti vuoden 2026 loppuun saakka					
Rantasalmi	Rantasalmi	✓		✓			✓
Puumala	Puumala	✓		✓		✓	
Hirvensalmi	Hirvensalmi	✓			✓		✓
Pertunmaa	Pertunmaa	✓			✓		✓
Enonkoski	Enonkoski	✓			✓		✓

Muutokset suun terveydenhuollon toimipisteissä skenaarioittain

Kunta	Toimipiste	Skenaario 1		Skenaario 2		Skenaario 3		
		Palvelutuotanto nykyisissä tiloissa	Tiloista luovutaan	Palvelutuotanto nykyisissä tiloissa	Tiloista luovutaan	Palvelutuotanto nykyisissä tiloissa	Tiloista luovutaan	
Mikkeli	Mikkeli	✓		✓		✓		
	Ristiina	✓			✓		✓	
	Haukivuori	Ei suun terveydenhuollon palvelutuotantoa						
	Anttola							
Savonlinna	Savonlinna	✓		✓		✓		
	Kerimäki	✓		✓			✓	
	Punkaharju		✓		✓		✓	
	Savonranta	Ei suun terveydenhuollon palvelutuotantoa						
Pieksämäki	Pieksämäki	✓		✓		✓		
Juva	Juva	✓		✓			✓	
Kangasniemi	Kangasniemi	✓		✓			✓	
Mäntyharju	Mäntyharju	✓		✓			✓	
Sulkava	Sulkava	Terveystalon ulkoistussopimuksen mukaisesti vuoden 2026 loppuun saakka						
Rantasalmi	Rantasalmi		✓		✓		✓	
Puumala	Puumala	✓		✓			✓	
Hirvensalmi	Hirvensalmi		✓		✓		✓	
Pertunmaa	Pertunmaa		✓		✓		✓	
Enonkoski	Enonkoski		✓		✓		✓	

Muutokset neuvolapalveluiden toimipisteissä skenaarioittain

Kunta	Toimipiste	Skenaario 1		Skenaario 2		Skenaario 3	
		Palvelutuotanto nykyisissä tiloissa	Tiloista luovutaan	Palvelutuotanto nykyisissä tiloissa	Tiloista luovutaan	Palvelutuotanto nykyisissä tiloissa	Tiloista luovutaan
Mikkeli	Mikkeli	✓		✓		✓	
	Ristiina	✓		✓		✓	
	Haukivuori		✓	✓		✓	
	Anttola		✓	✓		✓	
Savonlinna	Savonlinna	✓		✓		✓	
	Kerimäki	✓		✓			✓
	Punkaharju	✓ ¹			✓		✓
	Savonranta	✓		✓		✓	
Pieksämäki	Pieksämäki	✓		✓		✓	
Juva	Juva	✓		✓			✓
Kangasniemi	Kangasniemi	✓		✓			✓
Mäntyharju	Mäntyharju	✓		✓			✓
Sulkava	Sulkava	Terveystalon ulkoistussopimuksen mukaisesti vuoden 2026 loppuun saakka					
Rantasalmi	Rantasalmi	✓ ¹		✓			✓
Puumala	Puumala	✓		✓		✓	
Hirvensalmi	Hirvensalmi		✓		✓		✓
Pertunmaa	Pertunmaa		✓		✓		✓
Enonkoski	Enonkoski	✓			✓		✓

1) Punkaharjulta ja Rantasalmelta poistuu 1. skenaariossa äitiysneuvolapalvelut
Lähde: Eloisan ammattilaisten haastattelut ja työkokoukset, Eloisan toimittamat aineistot, VALOR-analyysi

Tarkennukset 1. skenaarion mukaisiin muutoksiin (1/4)

	Palvelu	Toimipiste				Kommentit
		Savonlinna, Mikkeli, Pieksämäki ²	Mäntyharju, Kangasniemi, Juva	Puumala, Kerimäki, Rantasalmi, Ristiina	Pertunmaa, Hirvensalmi, Punkaharju, Savonranta, Enonkoski, Anttola, Haukivuori, Sulkava ¹	
Avoterveydenhuolto	Hoitajan kiirevastaanotto	ma-pe 8-15	ma-pe 8-15	×	×	
	Hoitajavastaanotto ajanvarauksella	ma-pe 8-15	ma-pe 8-15	Suppeampi aukioloaika	Ajanvarauksella	• Periaate, jolla palvelua tarjotaan, muuttuu
	Lääkärivastaanotto ajanvarauksella	ma-pe 8-15	ma-pe 8-15	Suppeampi aukioloaika	Ajanvarauksella	• Periaate, jolla palvelua tarjotaan, muuttuu
	Hoitajavastaanotolla lääkärin etäkonsultaatiomahdollisuus	ma-pe 8-15	ma-pe 8-15	Suppeampi aukioloaika	Ajanvarauksella	
Digitaalinen soitekeskus	Sairaanhoidajan chat-vastaanotto ja digilääkärin vastaanotto	Palvelu avoinna kaikille alueen asukkaille palvelulupauksen mukaan				
Mahdolliset sulut	Auki myös lomakaudella	ma-pe 8-15	ma-pe 8-15	Suppeampi aukioloaika	×	

Tarkennukset 1. skenaarion mukaisiin muutoksiin (2/4)

	Palvelu	Toimipiste				Kommentit
		Savonlinna, Mikkeli, Pieksämäki	Mäntyharju, Kangasniemi, Juva	Puumala, Kerimäki, Ristiina	Pertunmaa, Hirvensalmi, Punkaharju, Savonranta, Enonkoski, Anttola, Haukivuori, Rantasalmi, Sulkava ¹	
Suunterveydenhuolto	Hammaslääkärin vastaanotto	✓	✓	✓	✗	<ul style="list-style-type: none"> Palvelu poistuu Pertunmaalta, Punkaharjulta, Enonkoskelta, Hirvensalmelta ja Rantasalmelta Sulkavan suunterveydenhuolto poistuu vuoden 2026 jälkeen
	Koululaisten tarkastukset (pop-up)	<i>Jalkautuvat palvelut</i>	<i>Jalkautuvat palvelut</i>	✗	✗	
	Erikoishammaslääkärin vastaanotto	✓	✗	✗	✗	
	Suuhygienistin vastaanotto	✓	✓	✓	✗	<ul style="list-style-type: none"> Palvelu poistuu Pertunmaalta, Punkaharjulta, Enonkoskelta, Hirvensalmelta ja Rantasalmelta Sulkavan suunterveydenhuolto poistuu vuoden 2026 jälkeen

Tarkennukset 1. skenaarion mukaisiin muutoksiin (3/4)

	Palvelu	Toimipiste				Kommentit
		Savonlinna, Mikkeli, Pieksämäki	Mäntyharju, Kangasniemi, Juva	Puumala, Kerimäki, Rantasalmi, Ristiina	Pertunmaa, Hirvensalmi, Punkaharju, Savonranta, Enonkoski, Anttola, Haukivuori, Sulkava ¹	
Kuntoutus	Fysioterapeutin suoravastaanotto	✓	✓	✗	✗	• Palvelu poistuu Pertunmaalta, Haukivuorelta ja Punkaharjulta
	Fysioterapeutin vastaanotto	✓	✓	✓	✗	• Palvelu poistuu Pertunmaalta, Haukivuorelta ja Punkaharjulta
	Ryhmäohjaus	✓	✓	✗	✗	• Palvelu poistuu Pertunmaalta, Haukivuorelta ja Punkaharjulta
	Etäryhmät	✓	✓	✓	✓	
	Fysioterapian etävastaanotto	✓	✓	✓	✓	
	Jalkaterapeutin vastaanotto	✓	✗	✗	✗	
	Toimintaterapeutin vastaanotto	✓	✗	✗	✗	
	Puheterapeutin vastaanotto	✓	✗	✗	✗	
	Puheterapeutin etävastaanotto	✓	✓	✓	✓	
	Ravitsemusterapeutin vastaanotto	✓	✗	✗	✗	
	Ravitsemusterapeutin etävastaanotto	✓	✓	✓	✓	
	Kommunikaatio-ohjaajan jalkautuva palvelu	✓	✓	✓	✓	
	Apuvälinepalvelut	✓	Ajanvarauksella	Ajanvarauksella	✗	

✓ = Palvelu tuotetaan
✗ = Palvelua ei tuoteta

Muutos suhteessa nykytilaan

Tarkennukset 1. skenaarion mukaisiin muutoksiin (4/4)

	Palvelu	Toimipiste					Kommentit
		Savonlinna, Mikkeli, Pieksämäki	Mäntyharju, Kangasniemi, Juva	Puumala, Kerimäki, Savonranta, Ristiina, Enonkoski, Sulkava ¹	Rantasalmi, Punkaharju	Pertunmaa, Hirvensalmi, Haukivuori, Anttola	
Lasten- ja nuorten terveyspalvelut	Lastenneuvolapalvelut	✓	✓	Jalkautuvat palvelut	Jalkautuvat palvelut	✗	• Ko. toimipisteiden lastenneuvolapalvelut poistuvat
	Äitiysneuvolapalvelut	✓	✓	Jalkautuvat palvelut	✗	✗	• Ko. toimipisteiden äitiysneuvolapalvelut poistuvat
	Kouluterveydenhuolto lähikouluilla	✓	✓	✓	✓	✓	
	Opiskelijaterveydenhuolto oppilaitoksissa	✓	✓	✓	✓	✓	
	Ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolan palvelut	✓	✓	Jalkautuvat palvelut	Jalkautuvat palvelut	✗	• Ko. toimipisteiden ehkäisy- ja perhesuunnitteluneuvolan palvelut poistuvat
	Joukkotarkastukset	✓	✓	Jalkautuvat palvelut	Jalkautuvat palvelut	Jalkautuvat palvelut	

Sairaalapalveluiden työnjako

Johtopäätökset sairaalatoiminnan kehittämisestä

1

Etelä-Savossa erikoissairaanhoidon kustannustaso Suomen toiseksi korkein, mitä selittää korkea palvelutaso ja kahden sairaalan malli.

2

Lainsäädännön edellyttämät toimenpiteet Savonlinnan sairaalan ESH-päivystyksen, tehovalvonnan ja raskaan kirurgian keskittämiseksi Mikkeliin tulee aloittaa viipymättä, jotta muutokset saadaan läpivietyä onnistuneesti aikataulussa.

3

Lisäselvitystä edellyttää päätökset siitä, miten toimintaa tulisi kehittää ja keskittää lainsäädännön asettamaa raamia laajamittaisemmin talouden tasapainottamisen tavoitteen saavuttamiseksi.

4

Vaaditaan suuria rakenteellisia muutoksia, jotta mahdollinen Savonlinnan sairaalan public-private-yhteistyömalli toisi kustannushyötyjä. Huomioitava palveluiden keskittäminen ja etäpalveluiden vahvistaminen.

5

Ulkopaikkakuntalaisten potilaiden volyymin kasvu Savonlinnassa epätodennäköistä – hyvinvointialueilla laajasti suunnitelmassa kotiuttaa palvelutuotantoa ja tuottaa erikoissairaanhoidoa mahdollisimman laajasti itse.

Eloisan sairaalatoiminnassa merkittävä kustannushyötypotentialiaali. Sen valjastaminen edellyttää erikoistason lähipalveluiden kriittistä tarkastelua ja vaihtoehtoisia tapoja tuottaa palvelut.

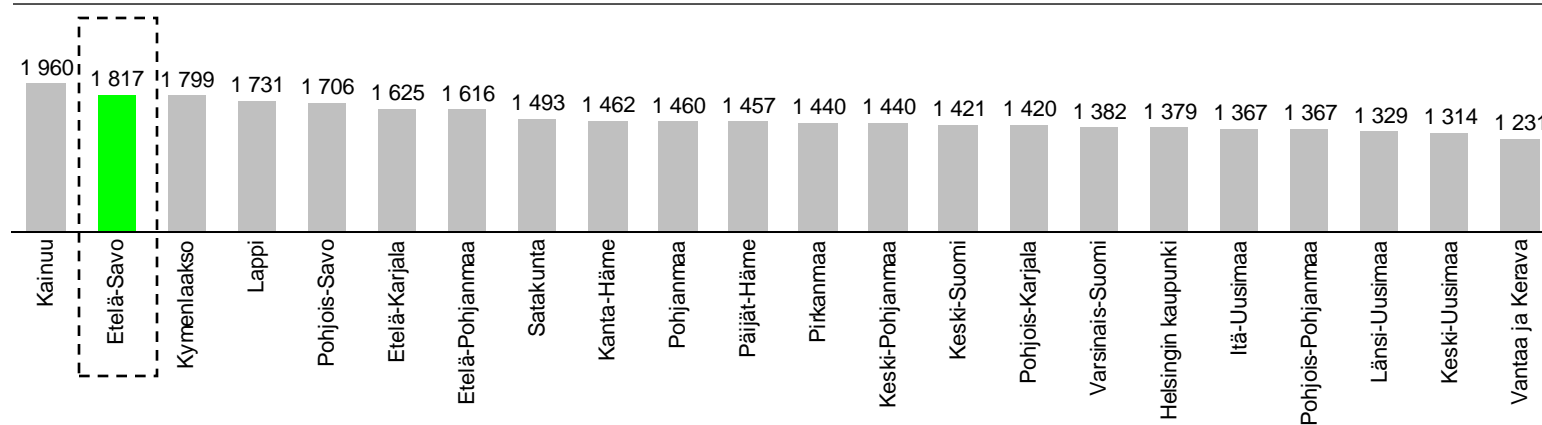
Sairaalapalveluiden työnjaon kehittämisen lähtökohtana hallituksen esitys eduskunnalle

Selvitystyön lähtökohdat:

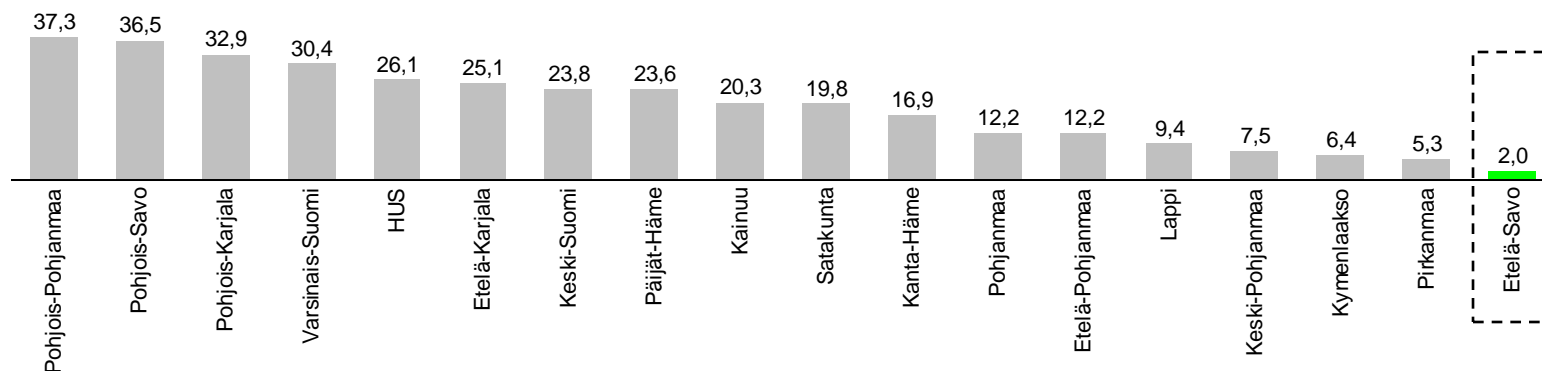
- Etelä-Savon hyvinvointialueen erikoissairaanhoidon asukaskohtainen kustannus on maan toiseksi korkein ja hoitojonot maan matalimpia. Tilannetta selittää alueen kahden sairaalan malli. Haastavassa taloustilanteessa Eloisan sairaalapalvelut väistämättä merkittävä sopeuttamiskohteena tarkasteltava kokonaisuus.
- STM:n työryhmä on selvittänyt ja valmistellut ehdotuksen kansallisesta sairaalapalveluiden keskittämisestä, josta hallitus on muodostanut esityksen eduskunnalle. Eloisan näkökulmasta esityksen lopputulema on, että Savonlinnan sairaalan ympärivuorokautinen päivystys ja ympärivuorokautista valmiutta edellyttävä leikkaustoiminta keskitettäisiin Mikkelin keskussairaalaan.
- Huomioiden em. lainsäädännön asettamat realiteetit, on tässä vaiheessa sopeutussuunnitelmien laadintaa keskitytty arvioimaan Savonlinnan sairaalan toimintojen keskittämisen kustannusvaikutuksia
- Kuitenkin sopeutussuunnitelmien valmistelussa huomioidaan sopeutuspotentiaali sairaalatoiminnassa myös laajemmin, ml. Mikkelin sairaalaan kohdistuvat kehittämistoimenpiteet

ESH:n hoitoonpääsy hyvä verrattuna muuhun maahan; kuitenkin samalla ESH:n kustannustaso Suomen toiseksi korkein

Erikoissairaanhoidon nettokäyttökustannukset¹ 2022, €/asukas

Yli puoli vuotta kiireetöntä hoitoa odottaneiden osuus hyvinvointialueiden sairaaloihin odottavista 31.12.2023, %-osuus

Kommentit

- Eloisan erikoissairaanhoidon **asukaskohtaiset kustannukset olivat vuonna 2022 Suomen toiseksi korkeimmat** – ainoastaan Kainuussa ESH:n nettokäyttökustannukset Eloisaa korkeammat
- Erikoissairaanhoidon **hoitoonpääsy oli vuoden 2023 lopussa valtakunnallisesti parhaalla tasolla**: yli puoli vuotta hoitoa jonottaiden osuus odottaneista vain 2%
- Alueen vahva ESH-kapasiteetti ja resurssi näkyy hyvinä tuloksina hoitoon pääsyssä, mutta myös korkeina kustannuksina**

Useilla Savonlinnan sairaalan erikoisaloilla toiminnan volyymit matalat

		Kustannukset 2023, t€		Suoritteet ¹ 2023, lkm	Hoitopäivät ² 2023, lkm	Toimenpiteet ³ 2023, lkm
Päivystys	Päivystys		7 287	27 907		
Yhteiskustannuspaikat (Savonlinnan osuus ~25%)	ESH ostopalvelut		9 650	Allokoituu muille kustannuspaikoille		
	Yhteiset sairaalapalvelut		2 201			
Tehostettu valvonta	Tehostettu valvonta		1 559	414	613	
Leikkaus-, anestesia ja päiväkirurgia	Leikkaus, anestesia ja päiväkirurgia		6 378			
Sisätaudit	Sisätautien vuodeosastot		5 284	19 433	8 960	14
	Sisätautien vastaanotto		3 847			
Kirurgia	Kirurgian ja naistentautien osasto		3 763	20 234	11 200	2 430
	Kirurgian vastaanotto ja lääkehuolto		3 284			
Silmätaudit	Silmätautien yksikkö		1 555	7 724	629	637
Dialyysiyksikkö	Dialyysiyksikkö		701	1 865		
Keuhkosairaudet	Keuhkosairauksien vastaanotto		993	5 616		
KNK	KNK vastaanotto		849	5 648		219
Lasten taudit	Lasten tautien vastaanotto		600	3 807		
Naistentaudit ja synnytykset	Naistentautien ja äitiysvastaanotto		552	3 758		63
Neurologia	Neurologian vastaanotto		547	2 049		
Suu- ja leukasairaudet	Suu- ja leukasairauksien vastaanotto		389	1 688		122
Ihotaudit	Ihotautien vastaanotto		341	3 957		
Neurofysiologia	Neurofysiologia		124			

 Henkilöstökulut
 Palvelujen ostot
 Muut kulut

Huom. Tyhjen solujen arvoja ei eritelty aineistossa

1) Sisältää pääasiassa käyntejä, hoitopuheluita, konsultaatioita sekä lausuntoja; 2) Osastohoitopäivät netto;

3) Sisältää päätoimenpiteet. Aineistossa lisäksi 213 psykiatrian ja 25 fysiatrian toimenpidettä

Lähde: Asiakas- ja potilastietojärjestelmät, Eloisan taloustiedot, asinatuntija-arviot, VALOR-analyysi

Lisäksi Savonlinnan sairaalan palvelutuotannosta neljäsosa kalliiden ostopalvelulääkäreiden varassa

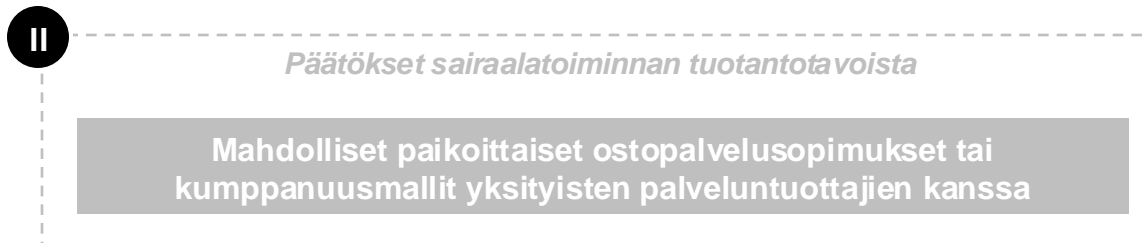
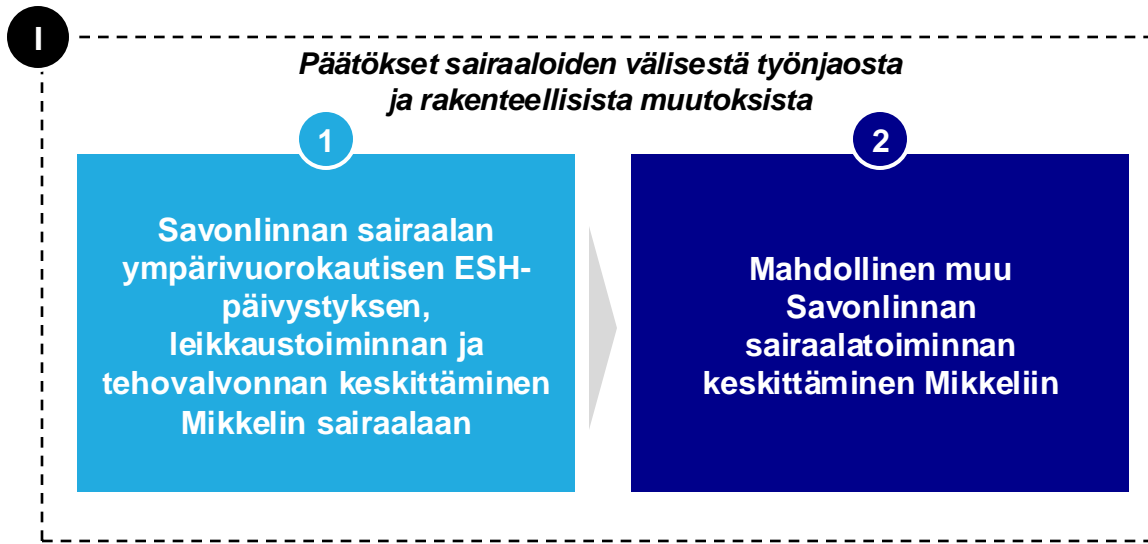
	Lääkärivakanssien täyttöaste, %	Vuokralääkärit, % htv:stä	Vuokralääkärin kustannus ¹
Akuuttilääketiede	0 %	0%	N/A
Anestesiologia ja tehohoito	25 %	62 %	N/A
Kirurgia	31 %	35 %	~210€/t
Naistentaudit ja synnytykset	75 %	0 %	N/A
Silmätaudit	43 %	17 %	~257€/t
KNK	86 %	0 %	N/A
Ihotaudit	100 %	~5 %	N/A
Sisätaudit	40 %	~30 %	~202€/t
Dialyysihoito	100 %	~5 %	N/A
Neurologia	0 %	~100%	270€/t
Keuhkosairaudet	100 %	0 %	N/A
Lastentaudit	66 %	15 %	~115€/t
Psykiatria	56 %	43 %	N/A
Radiologia	50 %	33 %	N/A
Patologia	0 %	100 %	N/A
Fysiatria	25 %	67 %	~140€/t
Geriatría	50 %	0 %	N/A
Palliativinen lääketiede	100 %	0 %	N/A
Yleislääketiede	68 %	6 %	139€/t
Suu- ja leukasairaudet	75 %	12 %	N/A
Yhteensä		26%	

Kommentit

- Merkittävään osaan Savonlinnan keskussairaalan lääkärikysynnästä vastataan ostolääkäreitä käyttämällä – 26% lääkäreiden henkilötyövuosista ovat ostolääkäreiden suorittamia
- Ostolääkäreiden käyttö on luonteeltaan pistemäistä erikoisalasta riippuen
- Etenkin neurologia, patologia, anestesiologia ja tehohoito sekä fysiatria käyttävät suhteellisesti paljon ostolääkäreitä
- Suhteellisesti vähiten ostolääkäreitä käyttäviä erikoisaloja ovat naistentaudit ja synnytykset, korva-, nenä- ja kurkkutaudit, keuhkosairaudet, geriatría ja palliativinen lääketiede
- Ostolääkäreiden tuntihinnat vaihtelevat erikoisaloittain noin 100-300€ välillä; kalleimmat ostolääkärien keskituntihinnat ovat Neurologiassa, silmätäudeissa ja kirurgiassa ja halvimmat lastentaudeissa, suu- ja leukasairauksissa sekä Fysiatriassa

Eloisan sairaalatoiminnan kehittäminen kulminoituu sairaaloiden välisen työnjaon kehittämiseen

Eloisan sairaalatoiminnan kehittäminen

Eloisan sairaalatoiminnan kehittämiseen liittyy kahdenlaisia kysymyksiä:

- I** Mitä palveluita tulevaisuudessa tuotetaan Savonlinnan sairaalassa ja mitä sairaalapalveluita puolestaan keskitetään Mikkeliin?
- Valtakunnalliset linjaukset määrittävät vuoden 2026 alusta alkaen, että Eloisan alueen ympärivuorokautinen päivystys, leikkaustoiminta ja tehovalvonta keskitetään Mikkeliin
  - Lisäksi Eloisan itse päätettäväksi jää, tuleeko keskittämistä viedä lainsäädännön raameja pidemmälle, esim. tiettyjen pienen volyymin erikoisalojen osalta
- II** Minkälaisella tuotantomallilla sairaaloihin jäävät palvelut käytännössä tuotetaan?
- Keskittämispäätöksistä irrallinen kysymys on se, miten ja minkälaisella tuotantomallilla kuhunkin alueen sairaalaan jäävät palvelut tuotetaan, ja onko Eloisan mahdollista hyötyä nykyistä laajemmasta yhteistyöstä/ kumppanuudesta yksityisen palveluntuottajan kanssa
  - Vaatii merkittäviä rakenteellisia muutoksia, että public-private-malli toisi toivottuja kustannushyötyjä, eikä se itsessään ratkaise Savonlinnan sairaalan tilannetta
  - Kuitenkin jo nykyisin ~25% Savonlinnan sairaalapalvelutuotannosta toteutetaan – Eloisan mahdollista hyötyä pistemäisten ostojen keskittämisestä ja nykyistä laajemmasta kumppanuusmallista tietyn toimijan kanssa

Hallituksen esityksen mukaan Eloisan yöaikainen ESH-päivystys, leikkaustoiminta ja tehovalvonta keskittyy Mikkeliin

Savonlinnan sairaalan ympärivuorokautisen ESH-päivystyksen, leikkaustoiminnan ja tehovalvonnan keskittäminen Mikkelin sairaalaan

Savonlinnan sairaalaa koskeva esitys

- Eloisan monialainen erikoissairaanhoidon ympärivuorokautinen päivystys keskitetään Mikkeliin; Savonlinnassa mahdollista säilyttää ympärivuorokautinen YLE-päivystys ilman erikoislupaa
- Raskas erikoissairaanhoidon eli raskas, päivystyksellinen kirurgia ja tehovalvonta keskitetään Mikkeliin
- Näin ollen Savonlinnan sairaala keskittyy elektiiviseen erikoissairaanhoidon, joka on mahdollista toteuttaa ilman ympärivuorokautista päivystysvalmiutta

Muutokset

- Mikkelin sairaalan varauduttava hoitamaan Savonlinnan erikoistason päivystyksen ja raskaan ESH:n kysyntä, ja ensihoidon varauduttava kuljettamaan potilaita nykyistä enemmän
  - Mikkelin leikkaussalikapasiteetti ei nykyisellään riitä, mikä edellyttää mm. pienkirurgisten toimenpiteiden kriittistä arviointia ja polikliinisen toiminnan käyttöä mahdollisimman laajasti
  - Mikkelin vuodeosastokapasiteettia vahvistettava, mikä mahdollista mm. 4 hlö huoneiden käyttöönotolla
  - Lisäksi selvitettävä ensihoidon lisäresursoinnin tarve
- Vastaavasti Savonlinnan sairaalan leikkaussali- ja osastokapasiteettia vapautuu muille palveluille (esim. perustason avo- ja vuodeosastopalvelut)
- Vaikka on todennäköistä, ettei kaikki kysyntä siirry Savonlinnasta Mikkeliin (saatavuuden vaikutus kysyntään), hoitojonot todennäköisesti kasvavat nykyisestä

Avoimia kysymyksiä

- Kuinka laajoilla aukioloajoilla Savonlinnan perustason päivystyksen tulisi operoida (ympärivuorokautinen vs. päiväaikainen)? Kuinka monena päivänä viikossa (neljä, viisi vs. seitsemän)?
- Miten päiväkirurgiset toimenpiteet määritellään (yksiselitteinen rajanveto haastavaa)?
- Missä määrin Savonlinnassa on mahdollista säilyttää konservatiivista osastotoimintaa, kun yhteispäivystys poistuu?
- Miten Savonlinnan sairaalan toimitilat saadaan muutoksen jälkeen mahdollisimman tehokkaasti käyttöön, mitä perustason palveluita tulisi keskittää Savonlinnaan, ja mistä muista tiloista voisi olla mahdollista luopua?

**Maan hallituksen esitysluonnoksen mukaan muutokset astuvat voimaan 1.1.2026.
Muutos on merkittävä, ja sen edellyttämä valmistelutyö ja toimeenpano tulee käynnistää viipymättä.**

VALORin ja STM:n arviot kustannushyötypotentialista eivät poikkea toisistaan merkittävästi

Säästöarvio¹

Kustannusmekanismi

Laskentatapa ja oletukset

Huomiot

VALOR

~4,8-7,2 M€

- Savonlinnan yöaikainen ESH-päivystysvalmius poistuu ja korvataan edullisemmalla, matalamman resurssin YLE-päivystyksellä
  - Kustannuspotentiaaliarvioon vaikuttaa, jätetäänkö Savonlinnaan yöaikainen perusterveydenhuollon ja akuuttilääketieteen päivystys, ja minkä laajuusena
  - Vastaavasti ensihoidon mahdollinen lisäresurssin tarve voi nostaa kustannuksia
- Savonlinnan vuodeosasto- ja leikkaussalikapasiteetti laskee vuodeosastojaksoihin johtavan leikkaustoiminnan keskittyessä Mikkeliin
- Tehovalvonta keskitetään Savonlinnasta Mikkeliin – huomioiden Savonlinnan nykyinen alikäyttö suhteessa kapasiteettiin, henkilöstön käyttöä mahdollista optimoida
- Säästö syntyy, kun ko. henkilöstö- ja/ tai ostopalvelukustannukset eivät täysimittaisena siirry Mikkelin sairaalaan, vaan:
  - Keskittäminen tuo synergiaetuja, kun (1) päällekkäisiä toimintoja ja tehtäviä poistuu, (2) henkilöstön käyttöä on mahdollista optimoida sekä (3) tilojen ja laitteiden käyttöaste nousee ja kokonaistarve laskee
  - Lisäksi keskittämisen myötä maltillinen osa kysynnästä poistuu kokonaan (saatavuuden vaikutus kysyntään)

Hallitus

~5,9-7,0 M€

- Savonlinnan sairaalan kulut (toimintakulut + sisäiset kulut) vuonna 2023 ~66,3 M€, josta
  - Päivystys ~9,2 M€ (muutos kohdistuu arviolta 100%:iin)
  - Tehovalvonta ~2,0 M€ (muutos kohdistuu arviolta 100%:iin)
  - Leikkaus, anestesia ja päiväkirurgia ~8,3 M€ (muutos kohdistuu arviolta 50%:iin)
  - Kirurgian ja sisätautien osastot ~15,6 M€ (muutos kohdistuu arviolta 50%:iin)
- Muutoksen alaisiin "siirtyviin" kustannuksiin kohdistuu arviolta 30%:n säästöpotentiaali (säästö pääosin henkilöstö-, ostopalvelu- ja tukipalvelukustannuksista) perustuen synergiaetuihin sekä kysynnän maltilliseen laskuun; keskittämisen säästöpotentiaali ~7,0 M€
- Mahdollinen PTH:n ja akuuttilääketieteen päivystys lisää kuluja hallituksen esityksen mukaan ~1,1 M€, mikä vastaa karkean arvion mukaan esim. kahden YLE-lääkärin ympärivuorokautisen valmiuden lisäystä - valmiuden laajuus vaikuttaa kokonaisarvioon
- Myös potilaskuljetusten määrä kasvaa; hallituksen esityksen mukainen lisäys ~3070 kpl, ja yhteenlaskettu lisäkustannus ~1,3 M€

- Savonlinnasta siirtyvät kustannukset vuonna 2022 ~21,3 M€ (~36% sairaalan kokonaiskuluista)
- Säästöpotentiaali kohdentuu kolmannekseen siirtyvistä kuluista, eli ~6,4 M€:oon, joka vuoden 2025 tasossa ~7,0 M€
- Mahdollinen PTH:n ja akuuttilääketieteen päivystys lisää kuluja ~1,1 M€

- Laskelmaan ei ole sisällytetty Savonlinnan sairaalan toimitiloista saatavia säästöjä (sairaalakinteistö hyvinvointialueen omistuksessa) – kuitenkin välilliset säästöt mahdollisia, jos vapautuneisiin tiloihin keskitetään perustason osasto- tai muuta toimintaa ja näin voidaan luopua ylimääräisistä vuokrakiinteistöistä
- Lisäksi on olemassa riski, että toimintojen keskittäminen vähentää Savonlinnan sairaalan tuottoja, kun osa asiakasmaksuista ja ulkopaikkakuntalaskutuksesta poistuu ja osa erikoissairaanhoidon käyntimaksuista korvautuu matalammalla perusterveydenhuollon käyntimaksulla; kuitenkin keskittämisestä aiheutuvan tarkan tulovaikutuksen arviointi edellyttää lisäselvitystä
- Hallituksen esityksen mukaan Kelan korvausten jälkeen vaikutus ensihoidon kustannuksiin marginaalinen – varmistettava, missä määrin sairaskorvaus korvaa kuljetuksista aiheutuneen lisäkustannuksen

- Kelan korvaukset vähentävät ensihoitopalvelun järjestämisestä hyvinvointialueelle aiheutuvia kustannuksia, minkä johdosta on ensihoitopalvelun järjestämisen lisäkustannus maltillinen

VALORin ja maan hallituksen esitysluonnoksen kustannushyötyarvion laskentalogiikka ja "ball park" suhteellisen hyvin linjassa keskenään. STM tehnyt laajempaa analyysiä myös siirtyvistä toiminnan volyymeistä, kun taas VALOR tehnyt laskelmat eurotietojen pohjalta.

Sairaalapalveluiden muutoksilla vaikutuksia kokonaiskustannusten lisäksi myös potilaisiin ja ammattilaisiin

Toimenpide	Näkökulma	Positiiviset vaikutukset	Negatiiviset vaikutukset
Yöaikainen ESH-päivystys, leikkaus-toiminta ja tehovalvonta keskitetään Mikkeliin	Kokonaiskustannukset	<ul style="list-style-type: none"> + Toimenpiteellä merkittävä vaikutus Eloisan kokonaiskustannuksiin: karkeisiin arvioihin pohjautuen säästöpotentiaali ~5-7 M€:n suuruusluokkaa + Lisäksi välillisiä kustannusvaikutuksia esim. toimitiloista: muutos mahdollistaa palvelutuotannon kokonaisvaltaisen kehittämisen, ja esim. tiettyjen perustason toimintojen keskittämisen Savonlinnan sairaalan tiloihin 	<ul style="list-style-type: none"> - Varmistettava Mikkelin valmius ottaa vastaan siirtyvä kysyntä (osastopaikat ja leikkaussalikapasiteetti) – tarvittavan resurssin (esim. laitteet) siirto lähtökohtaisesti Savonlinnasta - Ensihoidon kapasiteetti (esim. ajoneuvot) tarkasteltava riittävän yöaikaisen potilassiirtovalmiuden turvaamiseksi – muutokset voivat edellyttää investointeja, joilla vaikutus alueen käyttötalouteen poistojen kautta - Riski tulojen laskulle volyymin laskun kautta, jos leikkaustoiminta Savonlinnassa vähenee
	Palveluiden saatavuus	+ N/A	<ul style="list-style-type: none"> - Etäisyys yöaikaisen erikoissairaanhoidon päivystyksen ja raskaan erikoissairaanhoidon piiriin kasvaa erityisesti alueilla, joissa asiointi tapahtunut ennen Savonlinnan sairaalassa - Riski Mikkelin sairaalan hoitoon pääsyn jonojen/ odotusaikojen kasvuun
	Palvelutaso	+ Pitkällä aikavälillä sairaala- ja muun sote-palvelutuotannon kehittäminen edesauttaa turvaamaan sote-palvelut alueen asukkaille vaadittavassa kustannusraamissa	<ul style="list-style-type: none"> - Varmistettava päivystyksellisten potilassiirtojen turvallisuus ja sujuvuus - Onnistuminen edellyttää sote-palvelutuotannon kokonaistarkastelua
	Sote-henkilöstö	<ul style="list-style-type: none"> + Potilasmäärän siirron ei pitäisi edellyttää merkittävää henkilöstön lisärekrytointia Mikkelin päivystykseen; lisäksi kalliin ostopalveluhenkilöstön käyttöä mahdollista vähentää + Pitkällä aikavälillä sairaalapalveluiden keskittäminen mahdollistaa nykyistä paremman henkilöstön saatavuuden 	<ul style="list-style-type: none"> - Riski, ettei oma henkilöstö siirry Savonlinnasta Mikkeliin, jolloin henkilöstön saatavuus voi heikentyä lyhyellä aikavälillä - Ensihoidon vahvistaminen voi edellyttää henkilöstöresurssin vahvistamista
	Alueen asukkaat ja elinvoima	+ N/A	- Henkilöstövaikutusten seurauksena riski, että osa etenkin hoitajia ja lääkäreitä siirtyy työn perässä asumaan Etelä-Savon ulkopuolelle
	Muut sidosryhmät (esim. kunnat, yksityinen ja kolmas sektori)	+ Julkisen sektorin tuotannon keskittäminen voi luoda mahdollisuuksia yksityisille yrityksille toimia (esim. virka-ajan ulkopuolinen vastaanottotoiminta, digi- ja etäpalvelut, kuljetuspalvelut)	- Savonlinnan sairaalatoiminnan keskittäminen vähentää vuokratyövoiman tarvetta, millä suora negatiivinen vaikutus yksityisiin yrityksiin
	Yhteenveto	<ul style="list-style-type: none"> • Muutoksella merkittävä positiivinen kustannusvaikutus Eloisan tasolla, mutta myös palvelun saatavuuteen ja potilasturvallisuuteen liittyvät riskinsä; riskejä hallittava turvaamalla riittävä valmius ensihoidossa sekä Mikkelin ympärivuorokautisessa erikoissairaanhoidossa • Pitkällä aikavälillä edellytys alueen asukkaiden sote-palvelutuotannon turvaamiselle lainsäädännön ja valtionrahoituksen raamissa 	

Valtakunnallisia vaateita pidemmälle viedystä keskittämisestä on muodostettu kaksi vaihtoehtoista skenaariota

2

Mahdollinen muu Savonlinnan sairaalatoiminnan keskittäminen Mikkeliin

A

Maltilliset muutokset

- Tiettyjen Savonlinnan matalan volyymin erikoisalojen toiminta keskitetään kokonaan Mikkelin sairaalaan
- Matalan volyymin erikoisalvoja, joilla eniten ostopalveluiden käyttöä ovat neurologia, patologia, fysiatria, psykiatria ja neurofysiologia
- Laskennallinen kustannusvaikutus arvioitu ostopalvelulääkäreistä luopumisen myötä
  - Ko. erikoisalojen toiminnan volyymit nykyisin Savonlinnassa matalat
  - Mikkelin sairaalassa kyvykkyys ja kapasiteetti ottaa toiminnot haltuun

Muutos kokonaisuudessaan maltillinen suhteessa lainsäädännön edellyttämään perusskenaarioon

B

Merkittävät muutokset

- Savonlinnan sairaalan erikoissairaanhoidon keskitetään laajamittaisesti Mikkeliin – laskennallinen kustannusvaikutus pääosin ostopalvelulääkäreistä luopumisen myötä
- Savonlinnassa säilyy kuitenkin tiettyjen erikoisalojen toiminta, joiden keskittäminen heikentäisi saatavuutta merkittävästi ja/ tai ei toisi kustannussäästöjä
  - Tähän mennessä erityisen kriittiseksi, lähipalveluna säilytettäväksi toiminnaksi tunnistettu nefrologia (dialyysihoito), jonka keskittämisestä todennäköisesti ei syntyisi säästöjä
- Mikkelin vuodeosastokapasiteettia mahdollista vahvistaa (esim. käyttöönottamalla 4 hlö huoneita)
- Puolestaan Mikkelin leikkaussalikapasiteetti ei riitä kattamaan siirtyvää toimenpidevolyymiä, vaan kapasiteetin lisäys edellyttää investointeja muutoksen alkuvaiheessa; myös silmätautien toimitilat Mikkelissä rajalliset
- Savonlinnaan keskitetään merkittävässä määrin perustason vastaanotto- ja vuodeosastotoimintaa – välillinen kustannusvaikutus, kun perustason tilakustannuksia mahdollista vähentää

Muutos on merkittävä ja edellyttää laajan toimenpideohjelman suunnittelua ja jalkautusta: Kuitenkin erikoissairaanhoidon merkittävä keskittäminen veisi Eloisan lähemmäs palveluiden kustannustason ja saatavuuden kansallista keskiarvoa

Kansallisten muutosten sekä Savonlinnan ostopalveluista luopumisen kustannusvaikutukset ~7,6-12,4 M€ välillä

	<u>Säästöarvio¹</u>	<u>Muutos</u>	<u>Kustannusmekanismi</u>	<u>Oletukset</u>
<p>2A</p> <p>Huom. 2. skenaarion muutokset rakentavat 1. skenaarion päälle</p>	<p>~7,6-10,0 M€</p>	<ul style="list-style-type: none"> Pienen volyymin ja ostopalvelulääkäreiden varassa olevien erikoisalojen toimintojen keskittäminen (<i>neurologia, patologia, fysioterapia, psykiatria ja neurofysiologia</i>) 	<ul style="list-style-type: none"> Keskittävien erikoisalojen lääkäriostojen kustannuksen poistuminen 	<ul style="list-style-type: none"> Lääkärin oletetaan työskentelevän ~230 päivänä vuodesta 7,5 tuntia päivässä Laskettu erikoisalakohtaisten ostolääkäreiden tuntihinta-arvioiden pohjalta Karkean laskennallisen arvion mukaan ~2,8 M€ lisäsäästöpotentialiaali 1.skenaarioon verrattuna
<p>2B</p>	<p>~10,0-12,4 M€</p>	<ul style="list-style-type: none"> Savonlinnan sairaalan erikoissairaanhoidon keskittämisen laajamittaisesti Mikkeliin – laskennallinen kustannusvaikutus pääosin ostopalvelulääkäreistä luopumisen myötä Savonlinnassa säilyy kuitenkin tiettyjen erikoisalojen toiminta, joiden keskittäminen heikentäisi saatavuutta merkittävästi ja/ tai ei toisi kustannussäästöjä Savonlinnan sairaala profiloituu tarkoituksenmukaisella tavalla perustason sairaalaksi 	<ul style="list-style-type: none"> Keskittävien erikoisalojen lääkäriostojen kustannuksen poistuminen <i>Lisäksi Savonlinnan omistetun sairaalakiinteistön tilakapasiteetin vapautuminen mahdollistaa perustason palveluiden keskittämisen ja toimitiloista luopumisen, josta välillinen (muilla toimialoilla) realisoituva kustannushyöty</i> <i>Lisäksi säästöt tukipalveluiden käytön optimoinnista mahdollisia</i> 	<ul style="list-style-type: none"> Lääkärin oletetaan työskentelevän ~230 päivänä vuodesta 7,5 tuntia päivässä Laskettu erikoisalakohtaisten ostolääkäreiden tuntihinta-arvioiden pohjalta Karkean laskennallisen arvion mukaan ~5,2 M€ lisäsäästöpotentialiaali 1.skenaarioon verrattuna

Sairaalapalveluiden muutoksilla on merkittäviä vaikutuksia myös mm. asiakkaisiin ja ammattilaisiin

	2A	2B
	Mahdollinen muu Savonlinnan sairaalatoiminnan keskittäminen Mikkeliin (maltilliset muutokset)	Mahdollinen muu Savonlinnan sairaalatoiminnan keskittäminen Mikkeliin (merkittävät muutokset)
Taloudellinen hyötypotentiali	<ul style="list-style-type: none"> • Pienen volyymin erikoisalojen keskittäminen mahdollistaa luopumisen kalliista ostopalvelutyövoimasta • Lisäkustannuksia päivystyksellisistä potilassiirroista Mikkelin ja Savonlinnan välillä 	<ul style="list-style-type: none"> • Laaja keskittäminen mahdollistaa henkilöstön, sairaalapasiteetin ja tukipalveluiden tehokkaan käytön (säästö pääosin henkilöstöstä/ ostopalveluista) • Lisäkustannuksia potilassiirroista Mikkelin ja Savonlinnan välillä
Muutokset asiakkaiden palveluiden saatavuudessa ja saavutettavuudessa	<ul style="list-style-type: none"> • Tiettyjen erikoisalojen keskittäminen kasvattaa asukkaiden etäisyyttä niiden piiriin (volyymit kuitenkin nykytilanteessa maltilliset) 	<ul style="list-style-type: none"> • Erikoistason palveluiden saavutettavuus laskee alueella palveluiden keskittyessä merkittävästi Mikkeliin • Savonlinna profiloitava tarkoituksenmukaisella tavalla perustason sairaalaksi, jotta monisairaiden/ ikääntyneiden akuutti hoito mahdollista hoitaa jatkossakin lähipalveluna • Varmistettava potilassiirtojen (ml. päivystys) sujuvuus
Sote-ammattilaisten saatavuus	<ul style="list-style-type: none"> • Riski, ettei oma henkilöstö siirry Savonlinnasta Mikkeliin, jolloin henkilöstön saatavuus voi heikentyä lyhyellä aikavälillä • Ostopalveluiden käyttöä mahdollista vähentää 	<ul style="list-style-type: none"> • Riski, ettei oma henkilöstö siirry Savonlinnasta Mikkeliin, jolloin henkilöstön saatavuus voi heikentyä • Ostopalveluiden käyttöä mahdollista vähentää
Toteutettavuus	<ul style="list-style-type: none"> • Raskaan kirurgian ja tehovalvonnan keskittäminen Mikkeliin vaatii mahdollisesti leikkaussali- ja osastokapasiteetin vahvistamista 	<ul style="list-style-type: none"> • Vaativa muutos: edellyttää pitkäjänteistä ja monipuolista kehittämistä sekä haastavia päätöksiä • Alkuvaiheessa edellyttää investointeja Mikkelin sairaala-alueella (esim. leikkaussalikapasiteetin vahvistaminen)
Riskit	<ul style="list-style-type: none"> • Keskinertaiset riskit (esim. potilasturvallisuuteen, saatavuuteen, riittävään kapasiteettiin liittyvät) 	<ul style="list-style-type: none"> • Hallittava merkittäviä riskejä (esim. potilasturvallisuuteen, saatavuuteen, riittävään kapasiteettiin liittyvät)

Muutokset skenaarion 2A siirtyvän tuotantovolyymin, ja täten myös kustannusten näkökulmasta maltilliset.

 Maltillinen/ heikko
  Merkittävä/ suuri

Työnjaon kehittämisen jälkeen päätettäväksi jää, minkälaisella tuotantomallilla alueen sairaalapalvelut järjestetään

Mahdolliset paikoittaiset ostopalvelusopimukset tai kumppanuusmallit yksityisten palveluntuottajien kanssa

Muutoksen kuvaus

- Sairaalaverkkoselvityksen edellyttämien muutosten ja toiminnan muun mahdollisen keskittämisen lisäksi Eloisan sairaalapalveluissa siirrytään nykyistä laajempaan julkisen ja yksityisen palveluntuottajan väliseen yhteistyömalliin (vrt. esim. *Mehiläinen Länsi-Pohja Kemissä*)
- Vaihtoehtoisia toteutustapoja useita, esim.:
  - Allianssimalli, jossa laajasta kokonaisuudesta sovittu pitkäksi toistaiseksi voimassa olevalle ajanjaksolle
  - Osaulkoistus, jossa tietty sairaalatoiminnan osa ulkoistetaan
  - Erikoislääkäreiden (erikoisalakohtainen) hankinta keskitetysti tietyltä yritykseltä

Vaikutukset

- Nykyisin ~25% Savonlinnan palvelutuotannosta ostolääkäreiden varassa; Nykyiset henkilöstöostot kuitenkin pistemäisiä, ja laajemmalla yhteistyömallilla mahdollista turvata ammattilaisten saatavuus nykyistä kustannustehokkaammin
- Kuitenkaan private-public-malli ei automaattisesti ratkaise henkilöstön saatavuusongelmaa (henkilöstön saatavuus haaste myös yksityisille toimijoille)
- Private-public-malli edellyttää erikoissairaanhoidon, perusterveydenhuollon ja ikääntyneiden palveluiden nykyistä tiiviimpää yhteistyötä – Savonlinnan sairaalan tiloissa todennäköisesti jatkossa enenevässä määrin perustason toimintaa ja henkilöstöäkin käytetään ristiin
- Parhaassa tapauksessa yksityisen toimijan sairaalatoiminnan kokonaisuuden haltuunotto ja koordinointi voisi tuoda myös 5-10% tuottavuusparannuksen

Avoimet kysymykset

- Minkä erikoisalojen/ palveluiden osalta private-public-malli voisi palvella Eloisaa tarkoituksenmukaisella tavalla?
- Minkälainen sopimustekninen malli tukisi kumpaakin sopimusosapuolta tarkoituksenmukaisella tavalla? Millä frekvenssillä sopimuksesta käytäisiin neuvotteluja?

Eloisan ja yksityisen tuottajan välisellä kumppanuudella on saavutettavissa taloudellisia ja laadullisia hyötyjä edellyttäen, että kahden keskussairaalan välinen työnjako kehittyi tarkoituksenmukaiseksi, ja että kokonaisuudesta päästään riittävän pitkäaikaiseen, laajaan ja joustavaan sopimusmalliin.

Public-private mallin toteutukseen on käytännössä useita vaihtoehtoisia tapoja

Mahdollisuudet

Keskeiset edellytykset

Allianssimalli

Laajan kokonaisuuden ulkoistus vahvalla yhteistyömallilla

- + Toiminnan kehittäminen vahvalla kumppanuusmallilla
- + Mahdollistaa erikoissairaanhoidon laajemman, ESH-PTH-rajapinnat ylittävän kokonaisuuden ulkoistuksen, jolloin yksityisen toimijan mahdollista vaikuttaa laajempiin hoitoketjuihin (esim. ikääntyneiden päivystyskierre)
- + Kustannusriskit jaetaan läpinäkyvästi

- Edellyttää riittävän pitkäaikaista tai toistaiseksi voimassa olevaa sekä joustavaa sopimusmallia
- Operatiivinen toiminta laajasti tietyn yksityisen toimijan johtamaa ja koordinoimaa (tuottajariski) – Eloisalla vahva järjestäjärooli
- Kustannussäästöjen toteutuminen edellyttää vahvaa tavoitepohjausta sopimusmallia, jossa tuottajalla laajat vapaudet operatiivisen toiminnan toteuttamiseen
- Markkinoilla vain vähän toimijoita, eli vähän kilpailua, mikä muodostaa merkittävän kustannusriskin ja kumppanin löytymiseen liittyvän riskin

Osulkoistus

Tietyn sairaalatoiminnan osan ulkoistus

- + Tietyissä sairaalatoiminnoissa hyvinvointialueen omat vahvuudet ja sairaaloiden välinen keskinäinen yhteistyö vahvaa, kun taas tietyissä toiminnoissa yhteistyö kannattavampaa
- + Sairaalatoiminnan kokonaisuuden johtaminen säilyy hyvinvointialueella
- + Monituottajamalli mahdollistaa laadun ja kustannustehokkuuden optimoinnin samalla, kun tuottajariski säilyy maltillisena
- + Monituottajamalli mahdollistaa aidon kilpailun markkinalla

- Edellyttää yksityisen ja julkisen toimijan vahvaa yhteistyötä sairaalatoiminnan johtamisessa
- Erikoisaloiden välisen yhteistyön kehittäminen vaatii mallissa erityistä fokusta
- Rekrytointihaasteet ja kustannusvaikuttavuus
- Sopimustekniset ja läheteohjaukseen perustuvat mekanismit kokonaiskustannusten hallintaan

Erikoislääkäriostot

Lääkärivuokraus keskitetysti tietyltä yhtiöltä

- + Erikoislääkäripoolin ostaminen tietyltä yksityiseltä yritykseltä voi tuoda kustannushyötyä suhteessa nykyiseen pistemäisten lääkäriostojen malliin

- Todennäköisesti kustannushyöty maltillinen suhteessa nykytilanteeseen
- Palvelutuottajan riskin tulee olla maltillinen, jotta kustannushyödyt mahdollisia (esim. toimitustakuu ja sanktiot)

Toimitilat

Eloisan kiinteistökustannukset ~52 M€:n kokonaisuus – puolet liittyy vuokrakiinteistöihin ja puolet omistettuihin kiinteistöihin

Eloisan omistettujen ja vuokratilojen kustannukset¹ käyttötarkoituksen mukaan 2024, M€

26		26	
Kuntouttava työtoiminta		Palvelutalot	
Päivätoiminta		Hyvinvointiasemat	
Sairaalat			Muut tilat ²
Toimistot			
Muut tilat ²			
Paloasemat			
	Hyvinvointiasemat		
			Sairaalat
	Palvelutalot		

Vuokratilat³

- Eloisan mahdollista vaikuttaa vuokratilojen kustannuksiin pääosin kahta kautta:
  - Luopumalla toimitiloista kokonaan, mikä edellyttää ko. tiloissa toteutettavien palveluiden supistamista ja/tai siirtoa
  - Neuvottelemalla tiloille matalammat vuokratasot
- Keskeisimmät vuokrakiinteistökokonaisuudet ikääntyneiden ja sosiaalipalveluiden palvelutaloja, sote-keskusiinteistöjä sekä paloasemia

Omat tilat

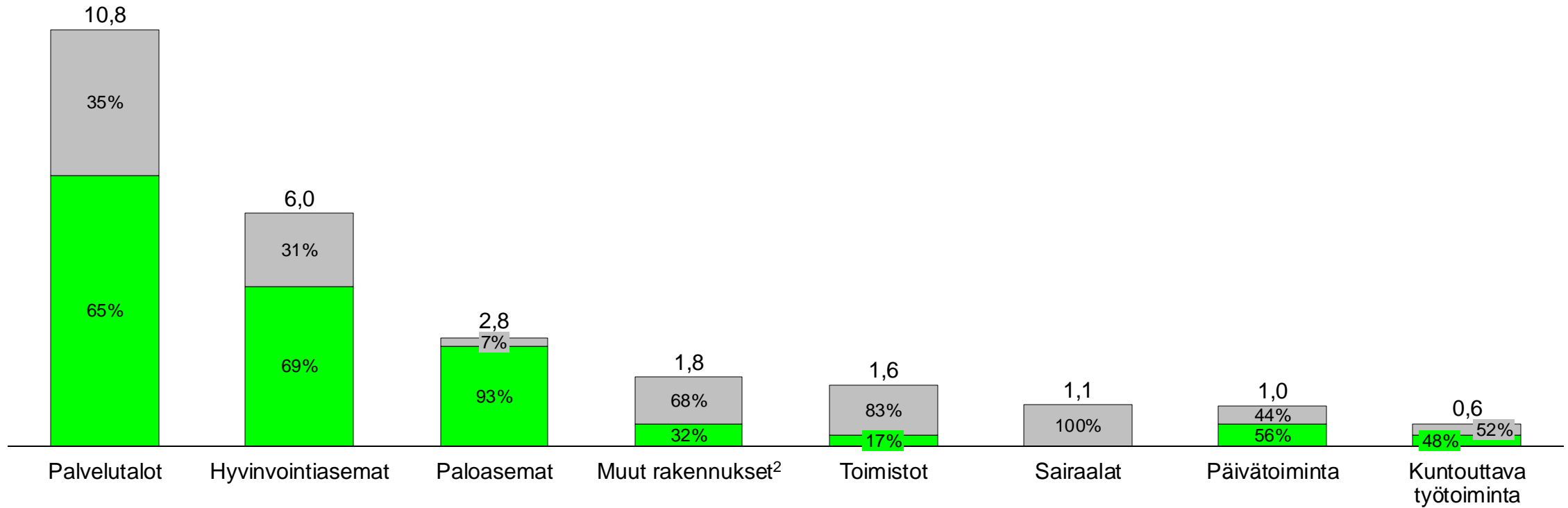
- Omien tilojen kustannuksiin haastavampi vaikuttaa lyhyen aikavälin toimenpiteillä, kuin vuokratilojen
- Omien kiinteistöjen osalta keskeistä, että tilat ovat mahdollisimman korkealla käytöllä
- Muita keskeisiä selvitettäviä kysymyksiä ovat mahdollisuudet luopua alikäytöllä ja/ tai huonossa kunnossa olevista tiloista kustannusten karsimiseksi/ välttämiseksi

1) Kiinteistökuluja vuokrat, kiinteistön toimintaan liittyvät henkilöstökulut, poistot, kiinteistöverot, maanvuokrat, kiinteistön kuluksi allokoituvat palveluiden ostot, sähkö, lämmitys, muut aineet ja tarvikkeet sekä muut kulut
 2) Muihin tiloihin sisältyy: muut rakennukset, varastot, työsuhteasunnot, pelastustoimen tilat, koulut, monipalvelukeskukset ja asunnot sekä omissa tiloissa: Muut rakennukset, työsuhteasunnot ja oppilaskodit: listassa "muut rakennukset" sisältävät rakennuksia, jotka eivät kuulu mihinkään muuhun edellä mainittuun kategoriaan.
 3) Vuokratiloihin sisältyy ~20 t€ kuluja, joille ei pysty määrittämään vuokranantajaa Eloisan kiinteistötietojen pohjalta.
 Lähde: Eloisan kiinteistötiedot, VALOR-analyysi

~76% vuokrattujen tilojen kiinteistökuluista muodostuu palvelutaloista, hyvinvointiasemista ja paloasemista

Eloisan vuokratilojen kustannukset käyttötarkoituksen¹ mukaan 2024, M€

Kunta tai kaupunki Muu

1) Vuokratiloihin sisältyy ~26 tuhannella eurolla kuluja, joille ei pysty määrittämään vuokranantajaa Eloisan kiinteistötietojen pohjalta ja tämä summa on jätetty tästä analyysistä pois 2) Muihin rakennuksiin sisältyy Eloisan kiinteistötiedoissa seuraavat kiinteistöjen kategoriat vuokratuissa tiloissa: Muut rakennukset, varastot, pelastustoimen tilat, työsuhteasunnot, koulut, monipalvelukeskukset ja asunnot 3) Muu-kategoria sisältää kolmannen sektorin, koulutuskuntayhtymät ja yritykset, yksityishenkilöt.
Lähde: Eloisan kiinteistötiedot, VALOR-analyysi

Eloisan tarkoituksenmukaista pyrkiä uudelleenneuvottelemaan vuokrakiinteistöjen sopimukset kustannusten karsimiseksi

Vuokrakiinteistöihin liittyvät haasteet

- Hyvinvointialueiden käytössä oleva kiinteistömassa suuri suhteessa sote-palvelutarpeeseen ja sen kehitykseen tulevaisuudessa
- Vajaakäytöllä olevat toimitilat syövät kustannuksia, ja kiinteistöissä piileekin merkittävä säästöpotentiaali
- Lisäksi hyvinvointialueelle siirtymisen myötä kiinteistöjen vuokratasot nousivat aiemmasta

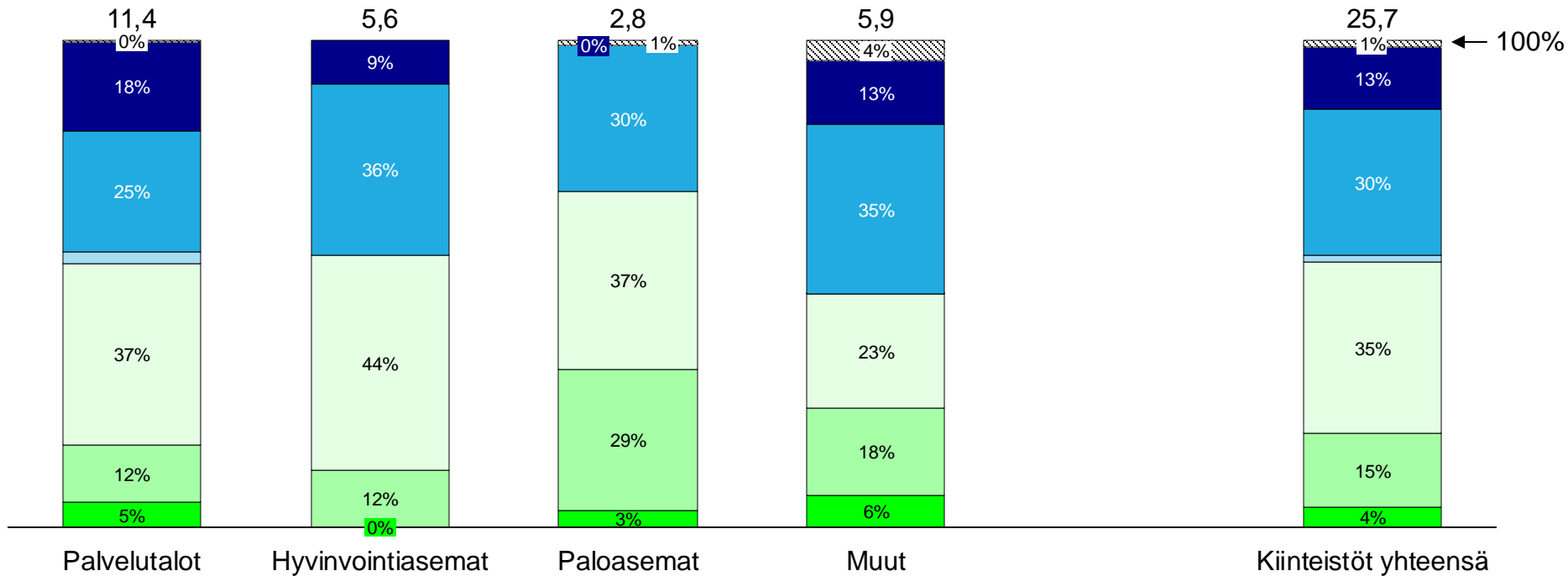
Ratkaisuehdotukset

- Kaikkien vuokrasopimusten uudelleenneuvottelu siten, että vuokrataso laskee läpi kiinteistömassan
  - Esim. 10-20% vuokranlasku johtaisi ~2,5-5,0 M€:n vuotuisen kustannussäästöön
- Lisäksi luopuminen vajaakäytöllä olevista tiloista (*joko kiinteistöstä kokonaisuudessaan tai sen osasta*) huomioiden palvelutuotannon jatkuvuus
  - Lähtökohta, että Eloisa vuokraa jatkossa vain palvelutuotannon edellyttämät tilat, jolloin vuokranantajalla mahdollisuus etsiä rakennusten muihin tiloihin uusia vuokralaisia tai uuden käyttötarkoituksen

Kiinteistöjen vuokrasopimusten uudelleenneuvottelemisessa huomioitava tietyt realiteetit, kuten irtisanomisajat

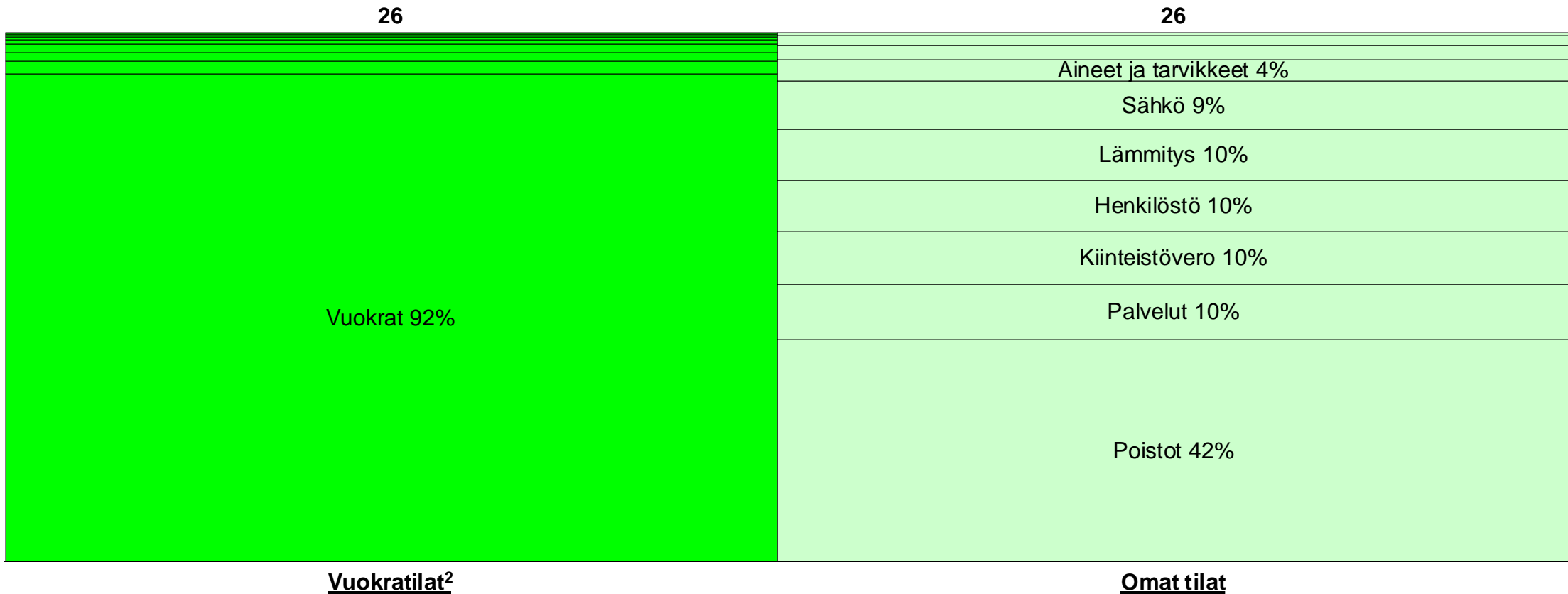
Eloisan vuokrattujen kiinteistöjen vuokratulot käyttötarkoituksittain irtisanomisajan mukaan, M€

N/A
  Yli 2 vuotta
  Asetus = 31.12.2025
  1-2 vuotta
  6-12 kk
  3-6 kk
  <3 kk

Suurin osa vuokrattujen tilojen kiinteistökuluista syntyy vuokrasta – omissa tiloissa kulurakenne kompleksimpi

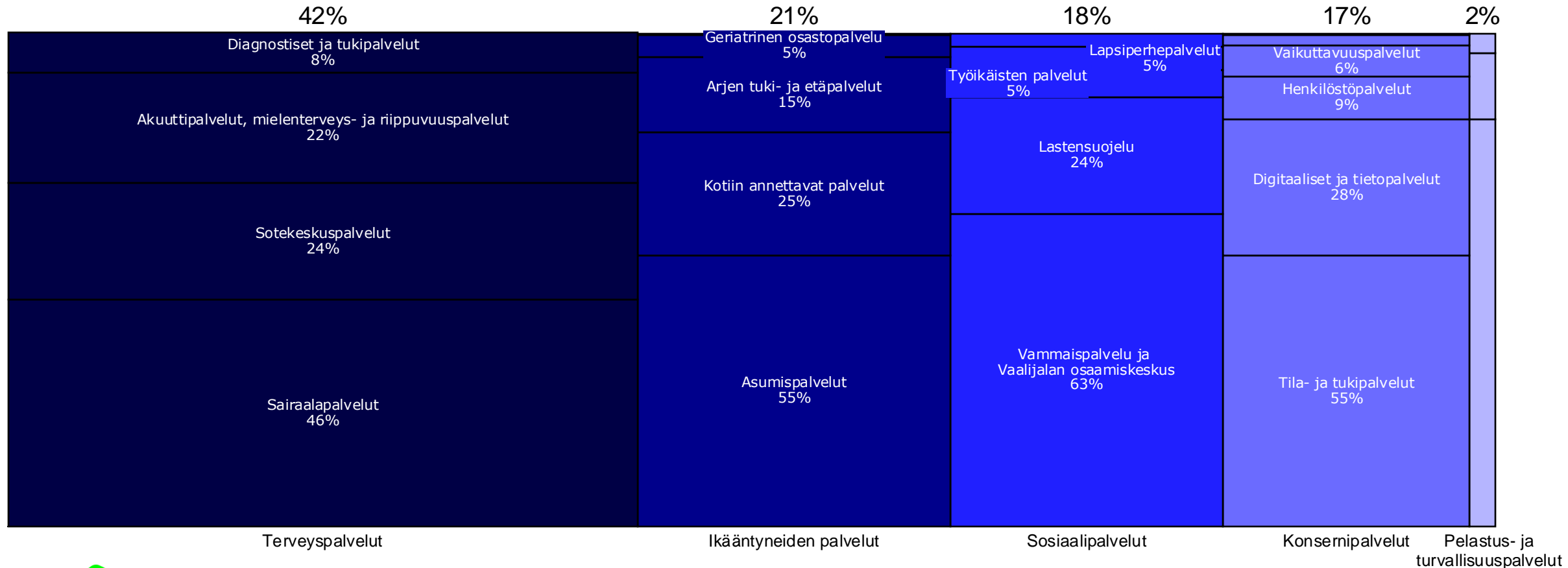
Eloisan omistettujen ja vuokratilojen kustannukset kustannuslajeittain 2024, M€

Muut liitteet

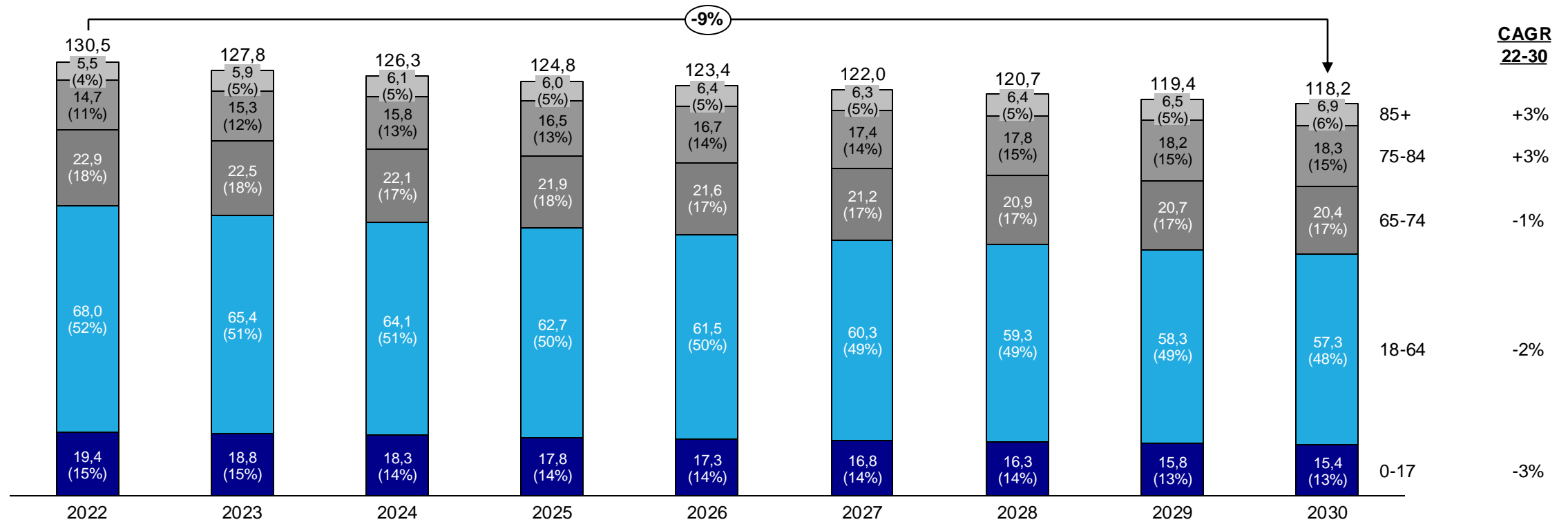
Merkittävin sopeutustavoite perusteltua kohdentaa toimialoille, joissa korkeimmat kustannukset

Eloisan toimintakulut toimialoittain ja palvelualueittain 2023, %

Etelä-Savon väestö vähenee 9% vuoteen 2030 – yli 75-vuotiaiden ikäryhmä ainoa, joka kasvaa (1/2)

Etelä-Savon väestö 2022 ja kehitysennuste 2023-2030 ikäryhmittäin, tuhatta asukasta

Etelä-Savon väestö vähenee 9% vuoteen 2030 – yli 75-vuotiaiden ikäryhmä ainoa, joka kasvaa (2/2)

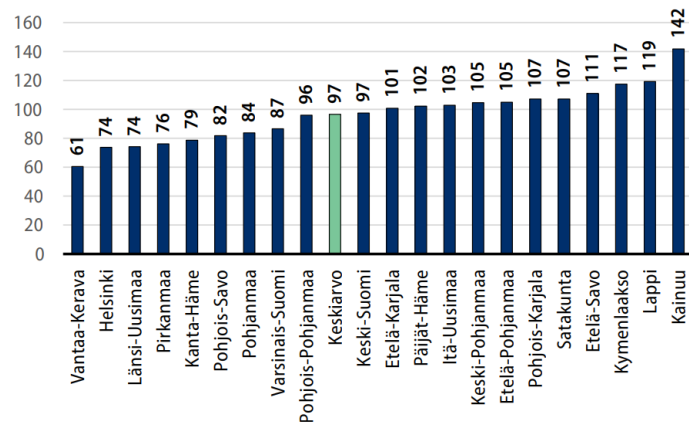
Etelä-Savon väestökehitys 2022-2030 kunnittain

Kunta	Koko väestö, <i>lkm</i>	Koko väestö, %	Alle 75 vuotiaat, <i>lkm</i>	Alle 75 vuotiaat, %	75+ vuotiaat, <i>lkm</i>	75+ vuotiaat, %
Enonkoski	-111	-8%	-155	-14%	44	17%
Hirvensalmi	-66	-3%	-174	-10%	108	30%
Juva	-721	-12%	-951	-20%	230	22%
Kangasniemi	-398	-8%	-569	-14%	171	18%
Mäntyharju	-530	-10%	-795	-17%	265	27%
Mikkeli	-3 287	-6%	-5 222	-12%	1 935	28%
Pertunmaa	-153	-10%	-218	-17%	65	21%
Pieksämäki	-2 185	-13%	-2 776	-19%	591	22%
Puumala	-153	-7%	-313	-19%	160	38%
Rantasalmi	-479	-14%	-598	-22%	119	21%
Savonlinna	-3 900	-12%	-5 137	-19%	1 237	24%
Sulkava	-278	-12%	-339	-18%	61	13%
Eloisa yhteensä	-12 261	-9%	-17 247	-16%	4 986	25%

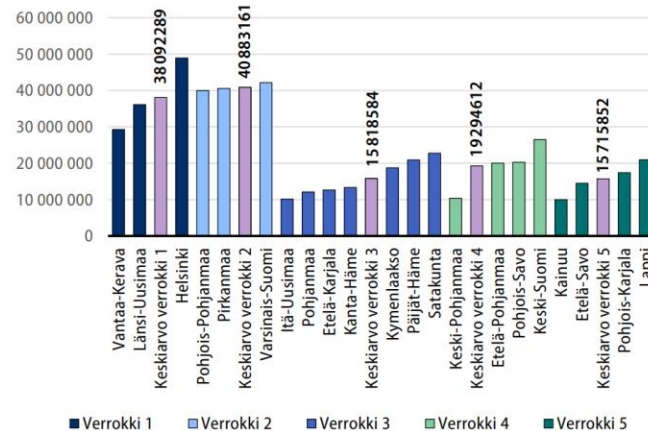
Eloisan pelastustoimen kustannustaso kansallisessa vertailussa korkea; suhteessa verrokkeihin tilanne parempi

Nostoja Sisäministeriön selvityksestä Pelastustoimen palveluiden ja talouden tilaan vuonna 2023

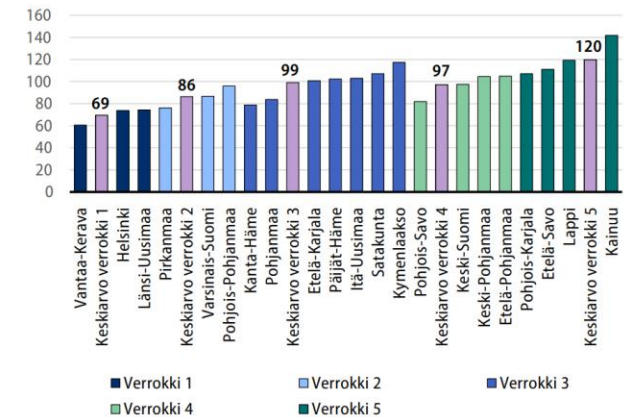
Kuvio 16. Hyvinvointialueiden pelastustoimen asukaskohtaiset kustannukset.

Kuvio 15. Hyvinvointialueiden pelastustoimen kokonaiskustannukset verrokkiryhmittäin.

Kuvio 17. Hyvinvointialueiden pelastustoimen asukaskohtaiset kustannukset verrokkiryhmittäin.

Kommentit

- Eloisan pelastustoimen asukaskohtaiset kustannukset ovat maan korkeimpien joukossa heti Kainuun, Lapin ja Kymenlaakson jälkeen
- Sen sijaan kun pelastustoimen kustannuksia vertaillaan verrokkiryhmän (SM:n arvion mukaan samantyyppisten alueiden kesken), on kokonaiskustannus ja asukaskohtainen kustannus keskiarvoa matalampi
  - Viisi verrokkiryhmää on muodostettu neljän väestömäärään, -tiheyteen ja -kehitykseen liittyvän kriteerin perusteella

ELOISA

Etelä-Savon
hyvinvointialue